

16. marts 2015

FM 2015/99
Ilanngussaq 2

Naqqiut

Angajoqqaat akisussaassuseqarnerat pillugu inatsisip aamma inuit marluk suaiaqatigiit aappariilernerit pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarneratigut allannguutit pillugit siunnersuutip eqikkarnera 16. december 2014-meersoq taassumalu inatsimmut oqaaseqaatai (ilanngussaq 2) taarserpaa

(Inatsimmut siunnersuutip missingiutaata nutseqqinneranik allannguisoqarpoq)

Meeqqanut, Naligiissitaanermut, Akuliutitaanermut Isumaginninnermullu
Ministereqarfik
Ilaqutariit Inatsiseqartitaanerit pillugu Allaffeqarfik
J.nr. 2012-5209 / 1th
16. december 2014

MISSINGIUT

Siunnersuut

Namminersorsinnaanermik inatsisip, aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnissaanik inatsisip, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsisip aamma Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsisip allannguutaat pillugit inatsit
(Angajoqqaat akisussaassuseqarnerat pillugu inatsisip aamma inuit marluk suaiaqatigiit aappariilernerit pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarneratigut allannguutit)

§ 1

Namminersorsinnaanermik inatsimmi peqqussutikkut nr. 306, 14. maj 1993-meersukut Kalaallit Nunannut atuutilersinneqartumi imatut allannguisoqarpoq:
Meeqqanut, Naligiissitaanermut, Akuliutitaanermut Isumaginninnermullu
Ministereqarfik

1. *Kapitali 2* atorunnaarsinneqarpoq.
2. §§ 33-35 atorunnaarsinneqarput.
3. § 63, *imm. 1*, atorunnaarsinneqarpoq. Kingorna *imm. 2*, *imm. 1-nngorpoq*.

4. § 63, imm. 2, 1. aamma oqaaseqatigiit siulliat aappaallu, imaalersut imm. 1, oqaaseqatigiit siulliat aapaallu atorunnaarsinneqarput.

5. § 68, imm. 1 aamma 2-mi, peerneqarput: ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq”.

§ 2

Aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsimmi nr. 150, 31. marts 1993-meersumi, imatut allannguisoqarpoq:

1. § 63-mi nr. 20-sut ikkunneqassaaq:

”20. § 53-ip § 63-isiliulersup kingorna ikkunneqassaaq:

”§ 64. Inatsimmi aalajangersakkat, aappaasup suaassusianik aalajangerneqartumik aappariilernerimi peqataasup aappaa pillugu immikkut maleruagassanik imaqtartut, inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilertuni atorneqassanngillat.

Imm. 2. Nunani tamalaani isumaqatigiissutini aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerini atuutinngillat, isumaqatigiissummut peqataasut tassunga tapersersuinngippata.”

§ 3

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi, inatsit nr. 305, 30. april 2008-meersumi, inatsisikkut nr. 1388, 23. december 2012-meersukkt allanngortinneqartumi aamma inatsimmi nr. 740, 25. juni 2014-meersumi imatut allannguisoqarpoq:

1. § 279, imm. 1, oqaaseqatigiit siulliit, imatut oqaasertalerneqassapput:

”Meeqqamut akilersuutit averuserneq imaluunniit avivinneq pillugu eqqartuussummut atatillugu imaluunniit meeraq pillugu angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu imaluunniit meeqqap najugaa pillugu eqqartuussummut atatillugu eqqartuussivimmi aalajangersarneqarsinnaapput.”

2. § 280, nr. 2-6, imatut oqaasertalerneqassaaq:

”2) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat,
3) meeqqap najugaa pillugu suliat,
4) meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat,
5) allatut atassuteqarneq pillugu suliat,
6) nunanut allanut angalanissamut akuersineq pillugu suliat,”.

3. § 283, imm. 2-mi, ”angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq”-p kingorna ikkunneqassaaq: ”meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqartarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.

4. § 284, imm. 1-imi, ”Suliaq” siorna ilanngunneqassapput: ”Aappariinneq pillugu”.

5. § 284-mi imm. 1-ip kingorna immikkoortoq nutaaq ilanngunneqassaaq:

”Imm. 2. Angajoqqaatut oqatussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqartarneq, allatut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq pillugu suliaq meeqqap najugaqarfigisaani eqqartuussivimmi suliaassanngortinneqassaaq. Meeraq naalagaaffimmi maani najugaqanngippat, imm. 1, 3 aamma 4 taamaaqataanik atuutissapput.”
Imm. 2 aamma 3 tamatuma kingorna imm. 3 aamma 4-nngorput.

6. § 286-mi ”imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq” imatut allannngortinneqarpoq: ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqartarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.

7. § 287, oqaaseqatigiit siuliit, imatut oqaasertalerneqarput:

”§ Eqqartuussivik aalajangersinnaavoq meeqqamik oqaloqateqarnermi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsit malillugu ingerlanneqartussami illuatungiusoq ataaseq marluullutilluunniit najuussinnaanngitsut.”

8. § 290, imm. 1-imi, ”imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq” imatut allannngortinneqarpoq: ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.

9. § 598, imm. 1-mi, imm. 3-p kingorna normutut nutaatut ikkunneqassaaq:

”4) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutit, eqqartuussivimmut, naalagaaffimmi ingerlatsivimmut imaluunniit naalagaaffiup sinniisaanut nalunaarutigineqarsimasut imaluunniit akuerineqarsimasut, meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqartarnissaq pillugu isumaqatigiissutit, eqqartuussivimmut, naalagaaffimmi ingerlatsivimmut imaluunniit naalagaaffiup sinniisaanut isumaqatigiissutaasimasut, kiisalu meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqartarneq pillugu isumaqatigiissutit, isumaqatigiissummi paatsuugassaannngitsumik aalajangerneqarsimappat tamanna naammassineqarnissaanut tunngaviusinnaasoq.”

Nr. 4-8 tamatuma kingorna nr. 5-9-nngorput.

10. § 598, imm. 1, nr. 6-mi, nr. 7-inngortoq, allannngorpoq: ”nr. 5” ”nr. 6”-inngorpoq.

11. § 598, imm. 6, aamma § 599, imm. 4-mi, oqaaseqatigiinni siullerni ”nr. 4-7” allannngortinneqassaaq ”nr. 5-8”-nngortillugu.

12. § 599, imm. 5, imatut oqaasertalerneqarpoq:

”Imm. 5. Angajoqqaatut oqartussaassuseq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiissutit aalajangiinerillu, tak. § 598, imm. 1, nr. 1-4, ingerlaannartumik naammassineqarsinnaapput, allamik isumaqatigiissuteqarsimannngippat imaluunniit aalajangiisqarsimannngippat.”

13. § 631, imm. 1, oqaaseqatigiit siullerni, ”amma meeqqamik najorteqarsinnaatitaanerup ingerlanneqarnera” imatut allangortinneqarpoq: ”, meeqqap najugaa amma meeqqamik najorteqartarneq”.

14. § 631, imm. 1-mi, oqaaseqatigiit aappaata kingorna ikkunneqarpoq: ”Meeqqap angajoqqaarinngisaanik najoqateqartarneq pinngitsaaliissummik akiliisitsinerit atorneqarnerisigut taamaallaat naammassineqarsinnaavoq.”

15. § 631, imm. 2-mi, oqaaseqatigiit aappaanni ”meeqqamik najorteqarsinnaatitaanermik” imatut allangortinneqarpoq ”meeqqamik najorteqarnermik”.

16. § 631, imm. 3-mi, oqaaseqatigiit aappaanni, ”meeqqamik najorteqarsinnaatitaanermik” sumiiffinni marlunni imatut allangortinneqarpoq ”meeqqamik najorteqartarnermik”.

17. § 631-mi imm. 4-tut ikkunneqarpoq:

”*Imm. 4. Meeraq, pisariaqartunik ukiulik inerisimasorlu, oqaloqateqarnermi nammineq isummaminik oqaaseqarnissaminut periarfissaqassaaq, tamanna meeqqamut ajoqusiinngippat. Meeqqamik oqaloqatiginnittoqarpat, meeqqanik paasisimalik imaluunniit kommunimut sinniisoq peqataassaaq. § 287 taamaaqataanik atorneqassaaq.*”

18. § 632, imm. 2-mi, oqaaseqatigiit siullianni aamma § 723, nr. 6-imi ”angajoqqaatut oqartussaassutsimik”-p kingorna ikkunneqassaaq: ”, meeqqap najugaanik”.

§ 4

Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermik inatsimmi, inatsit nr. 306, 30. april 2008-meersumi, imatut allanguisoqarpoq:

1. § 76-mi imm. 2-tut ikkunneqarpoq:

”*Imm. 2. Taamatuttaaq inatsisinik unioqputitsilluni meeqqamik naalagaaffiup avataanut annissisoq eqqartuunneqassaaq.*”

§ 5

Imm. 1. Inatsit 1. oktober 2015-mi atuutilissaaq, taamaattorli imm. 2 tak..

Imm. 2. § 2, 3 aamma 4. 1. januar 2016-mi atulersinneqassapput.

§ 6

Ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutit pillugit suliat 1. januar 2016 sioqqullugu suliaasiissutigineqartut tamaasa eqqartuussiviit naammassillugit suliarisassavaat.

Imai

1. Aallaqqaasiut tunuliaqutaalu

2. Inatsisissatut siunnersuutip imaa siunertaalu

2.1. Angajoqqaat akisusaanerat pillugu inatsit

2.2. Inuit marluk suiaassuseqatigiit aappariilernerat

*3. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq il.il.
(angajoqqaat akisusaanerannik inatsit)*

3.1. Inatsisit atuuttut – namminersorsinnaanermik peqqussut il.il.

3.1.1. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq

3.1.2. Meeqqamik najorteqarneq

3.1.3. Meeqqamik oqaloqateqarneq

3.1.4. Angajoqqaatut oqartussaassuseq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianik eqqartuussisup suliarinninna

3.1.5. Sulinissaq pillugu isumaqatigiissutit

3.1.6. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutit

3.2. Ministereqarfiup isumaliutai

3.3. Angajoqqaat akisusaanerannik inatsit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartussaq

3.3.1. Angajoqqaat oqartussaassuseqarnera meeqqamullu pitsaanerpaaq

3.3.2. Angajoqqaatut oqartussaassuseqartut

3.3.3. Meeqqap najugaa siumullu kalerriussineq

3.3.4. Meeqqamik najorteqarneq, nunanut allanut angalanissamut akuersineq, ilisimatinneqarnissamut pisinnaatitaaffik il.il.

3.3.4.1. Meeqqamik najorteqartarneq allatullu attaveqatigiinneq

3.3.4.2. Nunanut allanut angalanissamut akuerineqartarneq

3.3.4.3. Meeraq il.il. pillugit paasissutissinneqartarnq

3.3.5. Aalajangiigallarnerit

3.3.6. Sulianik suliarinninneq

3.3.7. Sulineq pillugu isumaqatigiissutit aamma nunani tamalaani isumaqatigiissutit

4. Angajoqqaat akisusaanerat, nunani tamalaani meeqqamik aallarussisarnerit il.il. pillugit nunani tamalaani suleqatigiinneq

4.1. Inatsisit atuuttut – Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit

4.2. Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq, Europarådimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq aamma Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut

4.2.1. Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq

4.2.2. Europarådimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq

4.2.3. Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut

4.2.4. Meeqqamik aallarussisarnerit inatsit

4.2.5. Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsit

5. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit

5.1. Inatsisit atuuttut

5.2. Naalakkersuisut isumaliutaat

5.3. Aaqqissuussineq siunnersuutigineqartoq

6. *Pinerluttulerinermi inatsit*

6.1. *Inatsisit atuuttut*

6.2. *Naalakkersuisut isumaliutaat*

6.3. *Aaqqissuussineq siunnersuutigineqartoq*

7. *Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat*

7.1. *Inatsisit atuuttut – nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsit*

7.2. *Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat*

7.3. *Ministereqarfup isumaliutai*

7.4. *Aaqqissuussineq siunnersuutigineqartoq*

8. *Naligiissitaanikkut kingunissai*

9. *Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai*

10. *Aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit inuussutissarsiortunut il.il.kingunissai*

11. *Allaffissornikkut innuttaasunut kingunissai*

12. *Avatangiisitigut kingunissai*

13. *EU-mi inatsisinut attuumassutit*

14. *Oqartussat kattuffiillu il.il. tusarniaaffigineqartut*

15. *Eqikkaanermi immersugaq*

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatit

Nassuiaatit nalinginnaasut

1. Aallaqqaasiut tunuliaqutaalu

Kalaallit Nunaanni ilaqutariinnut inatsiseqartitsinerup tamanut atatillugu naleqqussaasoqassasoq Namminersorlutik Oqartussat qinnutigaat. Naleqqussaannermut tassunga atatillugu angajoqqaat akisussaannerat pillugu inatsit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq. Inatsit taanna kunngip peqqussuteqarneratigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq. Angajoqqaatut akisussaaneq pillugu inatsisip atuutilersinneqarnerali Kalaallit Nunaannut inatsisinik ataasiakkaanik allannguisoqarnissaanik pisariaqartitsivoq, pingaartumik Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi. Inatsisissatut siunnersuut manna inatsisit taakku allannguutaannik imaqarpoq.

Naleqqussaannermut atasumik aamma inatsisissatut siunnersuummi matumani inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq. Inatsit taanna kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarpoq. Inatsisip atuutilersinneratigut aammattaaq piumasaqaataavoq aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnerani allannguisoqassasoq. Inatsisissatut siunnersuut taanna allannguummik matuminnga imaqarpoq.

2. Inatsisissatut siunnersuutip imaa siunertaalu

2.1. Angajoqqaat akisusaannerat pillugu inatsit

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu Kalaallit Nunaannut maleruagassat nammineersinnaassuseqannginneq aamma sernissuisussutitaaneq pillugu inatsimmi (namminersorsinnaanermik inatsit) peqqussut nr. 306, 14. maj 1993-imeersukkut Kalaallit Nunannut atuutilersinneqartumi nassaarineqarsinnaapput (matuma kingorna namminersorsinnaanermik peqqussut). Peqqussummi maleruagassat Kalaallit Nunaanni eqqartussisarnermik inatsimmi maleruagassanik tapertaqarput, tak. inatsit nr. 305, 30. april 2008-meersoq, pingaartumik aappariilerneq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat pillugit kapitali 27-mik tapertaqarlutik.

Kalaallit Nunaanni ilaqutariinnut inatsiseqartitsinermik tamanut atatillugu naleqqussaasoqarnerani inatsisit uku kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarput:

- Angajoqqaatut oqartussaaneq pillugu inatsit, takuuk inatsit nr. 499, 6. juni 2007-meersoq, inatsisikkut nr. 494, 12. juni 2009-meersukkut aamma inatsisikkut nr. 600, 18. juni 2012-meersukkut allangortinneqartoq (imaalissapput; angajoqqaatut oqartussaaneq pillugu peqqussut).
- Angajoqqaatut oqartussaassusermik aalajangiisarnerit il.il. nunat tamalaat naammassinnittarnerat pillugu inatsit nr. 793, 27. november 1990-meersoq (nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit), inatsisikkut nr. 387, 28. maj 2003-meersukkut, inatsisikkut nr. 434, 8. maj 2006-meersukkut aamma inatsisikkut nr. 500, 6. juni 2007-meersukkut allangortinneqartoq (matuma kingorna meeqqanik aallarussineq pillugu inatsit), tak. inatsimmik nalunaarut nr. 375, 6. april 2010-meersoq.
- Meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsit nr. 434, 8. maj 2006-meersoq.

Peqatigisaanik isumaqatigiissutit uku Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarput:

- Nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit inuit saqitsaassutaasa inatseqartitaanerannut attuumassutaat pillugit Haagimi isumaqatigiissut 25. oktober 1980-meersoq (matuma kingorna Haagimi isumaqatigiissut 1980-meersoq).
- Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik aalajangiisarnernik akuersisarneq naammassinnittarnerlu pillugit europami isumaqatigiissut 20. maj 1980-meersoq (matuma kingorna Europarådip isumaqatigiissutaa 1980-meersoq).
- Angajoqqaat akisussaaffiannut aamma meeqqanik illersuiniarluni iliuuseqarnermut tunngatillugu pisinnaatitaaneq, inatsisinik toqqaaneq, akuersineq, naammassinninneq suleqatigiinnerlu pillugit Haagimi isumaqatigiissut 19. oktober 1996-meersoq (matuma kingorna meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut)

Inatsisit isumaqatigiissutillu taakku atuutilernerisa kingunerisaatut inatsisissatut siunnersuutikkut matumani siunnersuutigineqarpoq namminersorsinnaanermik inatsimmi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugit maleruagassat atorunnaarsinneqassasut (siunnersuummi § 1), aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianik eqqartuussiviit suliarinninnerat pillugu maleruagassat allangortinneqassasut, taamaalilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsimmi il.il. maleruagassat imminnut naleqqutilerlutik (siunnersuummi § 3). Peqatigisaanik siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsit ataasiakkaatigut allangortinneqassasoq (siunnersuummi § 4).

Kiisalu aappariilersarneq aappariigunnaartarnerlu pillugit inatsimmi ataasiakkaanik allannguuteqartitsisoqarpoq (matuma kingorna aappariilersarneq pillugu inatsit), kunngip peqqussutaatigut nr. 307, 14. maj 1993-meersukkut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartumik (matuma kingorna aappariilersarneq pillugu peqqussut), taamaalilluni angajoqqaat akisussaanerannut peqqussummut naapertuuttumik averusernermi avivinnermilu angajoqqaatut oqartussaassusermik isummertoqartarunnaarluni.

Kalaallit Nunaannut angajoqqaat akisussaanerannut inatsisip naleqqussarnerani pingaarnertut siunertaq tassaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq il.il. pillugit suliani meeqqat inatsisitigut inissisimanerisa pitsaanerulersinnissaat. Naleqqussaaneq immikkoortunik pingaarnernik makkuninnga imaqarpoq:

- Meeqqap angajoqqaanut marlunnut pisinnaatitaaffeqarnera angajoqqaat meeqqamut pisinnaatitaaffeqarnerat pinnagu angajoqqaat akisussaanerat pillugu aalajangiinerni tamani pingaarnarpaatinneqassaaq, meeqqamullu pitsaarnarpaanersoq aallaavigalugu aalajangiisoqartassalluni. Ukiut apeqqutaatinnagit meeraq suliamut ilanngutitinneqassaaq, taamaalilluni taassuma isiginninnera erseqqissarneqarluni.
- Angajoqqaat aallaaviatigut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput, tamannalu taamaallaat atorunnaarsinneqarsinnaalluni meeqqamut pitsaarnarpaamut meeqqap atugai pillugit angajoqqaat suleqatigiissinnaanngitsut ilimagineqarnissaanut tunngavissaqarpat.
- Angajoqqaat meeqqaminnik timikkut attuillutik pillaasinnaatitaanerisa ilaat atorunnaarsinneqarpoq ("naveersinnaatitaanerup" atorunnaarsinneqarnera).
- Angajoqqaat, angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsoq, meeqqap atugai pillugit meeqqerivimmiit, atuarfimmiit, isumaginnittoqarfimmiit aamma peqqinnissaqarfimmiit il.il. ilisimatinneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq.
- Meeqqap angajoqqaamini najugaqarfingngisami najorteqarnissaanut angajoqqaat marluullutik akisussaaffeqarput, aamma najorteqarnermut atatillugu assartuinnermut. Meeqqamik najorteqarneq imatut aaqqissuunneqarsinnaavoq meeraq assigimmik angajoqqaamini marlunni najugaqarsinnaalluni (avitseqatigiinneq), meeqqamillu najorteqarneq killeqartinneqarsinnaalluni imaluunniit atorunnaarsinneqarsinnaalluni, tamanna meeqqamut pitsaarnarpaappat.
- Pisuni immikkuullarissuni aalajangerneqarsinnaavoq meeraq angajoqqaaminit allaanerisunik najorteqarnissamut pisinnaatitaaffeqartoq, assersuutigalugu aanaakkumini aataakkumini imaluunniit meeraq meeravissianngortinneqarsimappat aallaqqaammut qanigisamini.
- Angajoqqaat akisussaanerat il.il. pillugit sulianik eqqartuussiviit suliarinninnerat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi maleruagassat angajoqqaat akisussaanerannik inatsimmi maleruagassanik naleqqussarneqassapput, taanna Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqassammat, tassunga ilanngullugu sulianik suliarinninnermi meeqqap ilanngutitinneqartarnerisa nukittorsarnissaat aamma meeqqap isiginninnerata erseqqissarnissaa siunertaralugu.
- Angajoqqaat akisussaanerat pillugu nunani tamalaani suleqatigiinnermi siunissami Kalaallit Nunaat ilaalissaaq, tassunga ilanngullugu nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnernu tunngasuni. Tassunga atatillugu pinerluttulerinermik inatsit imatut allanngortinneqassaaq inatsisinik unioqqutitsilluni meeqqamik naalagaaffiup avataanut annissisoq pineqaatissinneqarsinnaasunnorlugu.

2.2. Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat

Kalaallit Nunaanni aappariilertarneq aappariigunnaartarnerlu pillugit inatsisip allangortinneqarnissaanut Folketingimi siunnersuummik saqqummiussisoqarnissaa, taamaalilluni aappariit arnaqatigiit / anguteqatigiit oqaluffimmi katitittarnissaannut inatsisitigut tunngavissamik pilersitsisoqarnissaa siunertaralugu Kalaallit Nunaanni Inatsisartut isumaqatigiillutik aalajangiiffigisassatut siunnersuut 2010-mi Ukiuakkut ataatsimiinnermi akuersissutigaa, tassani Naalakkersuisut (Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut) peqquneqarlutik danskit naalakkersuisunut saaffiginnissuteqassasut.

Aappariilertarneq aappariigunnaartarnerlu pillugit inatsisip, aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip aamma eqqartuussisarnermik inatsisip allangortinneqarnera aamma nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsisip atorunnaarsinneqarnera (Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat) pillugu inatsit nr. 532, 12. juni 2012-meersukkut inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernissaminnut periarfissaqalerput. Aappariilernerneq pisortanit imaluunniit oqaluffimmi katititsinikkut pisinnaasoq, inuit marluk suaassuseqatigiinngitsut aappariilernerisullu inatsisitigut sunniuteqarpoq, tassa danskit inatsisaanni aalajangersakkat aappaasup suaassusianik aalajangerneqartumik aappariilernerneq peqataasup aappaa pillugu immikkut maleruagassanik imaqartut, inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilertuni atorneqassanngimmata. Inatsit Kalaallit Nunaannut atuutinnilaq.

Inatsisissatut siunnersuutikkut inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilersinnaanerat pillugu maleruagassat Kalaallit Nunaannut atuutilersinnissaannut pisariaqartut Kalaallit Nunaannut inatsisit allangortinneqarput. Matumani pineqarpoq aappariinnermi inatsisitigut sunniutit pillugit inatsisip (kingorna inatsisip sunniutai pillugit Kalaallit Nunaanni inatsit), tak. siunnersuummi § 2. Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarnera pillugu inatsisip allangortinneqarnera. Inatsisip ilai allat kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqarput.

Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilersarnerat pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinneratigut inuit marluk suaassuseqatigiit Kalaallit Nunaannimi oqaluffinni imaluunniit kommunit allaffiini katissinnaalissapput.

3. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq il.il. (angajoqqaat akisussaanerannik inatsit)

Namminersorsinnaanermik peqqussummi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq il.il. pillugit aamma angajoqqaat akisussaanerannik peqqussutissatut missingiummi Meeqqanut, Naligiissitaanermut, Akuliutitaanermut Isumaginninnermullu Ministereqarfimmit suliarineqartumi, inatsisissatut siunnersuummi matuma ilaani malitseqartitsinerneq maleruagassat tulliuttumi allaaserineqarput.

3.1. Inatsisit atuuttut – namminersorsinnaanermik peqqussut il.il.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugit Kalaallit Nunaannut maleruagassat namminersorsinnaanermik peqqussummi nassaarineqarsinnaapput. Peqqussut meeqqap najugaqarnera, meeqqamik allatigut atassuteqarneq, meeraq pillugu ilisimatitsineq aamma nunanut allanut angalanissamut akuersineq pillugu maleruagassanik imaqanngilaq.

3.1.1. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq

Peqqussutip malitsigisaanik meeqqap angajoqqaavi ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput, meeqqap inunngornerani imminnut katissigimagunik imaluunniit kingusinnerusukkut aappariilersimagunik. Meeqqap inunngornerani angajoqqaat averusersimappata anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq, aappariit akornanni inooqatigiinneq aallarteqqinneqarsimangippat. Angajoqqaat imminnut katissimangippata anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq. Angajoqqaat, imminnut katissimangitsut, imaluunniit averusersimasut, eqqartuussisup akuersineratigut isumaqatigiissinnaapput ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqalerniarlutik.

Ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqartut angajoqqaat inooqatigiinnippata, imaluunniit taakku arlaata inooqatigiinneq atorunnaarsikkusuppagu, taakku arlaata piumasarisinnaavaa ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq atorunnaarsinneqassasoq. Angajoqqaat eqqartuussiviup akuersineratigut isumaqatigiissinnaapput taakkunani arlaat kina angajoqqaatut kisimiilluni oqartussaassuseqassanersoq. Angajoqqaat isumaqatigiinnippata, imaluunniit isumaqatigiissutertik akueriumangippassuk, meeqqamut suna pitsaanerpaanersoq immikkut eqqarsaatigalugu angajoqqaat arlaat kina kisimiillu angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq eqqartuussivimmit aalajangerneqassaaq.

Averusernermi imaluunniit avivinnermi angajoqqaatut kina oqartussaassuseqassanersoq isummerfigineqassaaq. Angajoqqaat Naalagaaffiup Sinnisaata imaluunniit eqqartuussiviup akuersineratigut isumaqatigiissuteqarsinnaapput ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq ingerlatiinnarniarlugu, imaluunniit taakku arlaat ataaseq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqassasoq. Angajoqqaat isumaqatigiinnippata, imaluunniit isumaqatigiissutertik akueriumangippassuk, meeqqamut pitsaanerpaanersoq immikkut eqqarsaatigalugu angajoqqaat arlaat kina kisimiillu angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq eqqartuussivimmit aalajangerneqassaaq.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq eqqartuussisumit akuersineqartumik isumaqatigiissuteqarnikkut angajoqqaamut, angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsumut, imaluunniit allanut nuussineneqarsinnaavoq. Isumaqatigiissut akuerineqassaaq, meeqqamut pitsaanerpaasumut tamanna akerliunngippat.

Angajoqqaat katissimangitsut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqanngippata, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq anaanaasumiit ataataasumut eqqartuussiviup aatsaat nuussinnaavaa allanngineq meeqqamut pitsaanerpaappat. Aalajangiinnermi manna tikillugu ataataasup meeqqamut atassuteqarnera eqqarsaatigineqassaaq.

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, aappaalu toquppat, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaap aappaaniiginnassaaq. Toqusoqarnerani meeraq suli inuusumi najugaqanngippat, toqusoqarneranut atatillugu allap angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaq qinnutigisinnaavaa. Qinnuteqaat taamaallat akuerineqarsinnaavoq meeqqamut pitsaanerpaasumut eqqarsaatiginninneq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaap aappaaniiginnarnissaanut akerliuppat. Angajoqqaat arlaat kisimiillu angajoqqaatut oqartussaassuseqarpat, taannalu toquppat, imaluunniit allatigut toqusoqarneranik kinguneqarluni arlaannaalluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnani, kiap angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaanut meeqqamut pitsaanerpaasoq eqqarsaatigalugu aalajangiisoqassaaq. Angajoqqaat aappaat angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaq qinnutigippagu, qinnutigineqartoq akuerineqassaaq, meeqqamut pitsaanerpaasutut eqqarsaatigineqartoq tamatumunnga akerliunngippat. Tamanna pillugu aalajangiinerit eqqartuussivimmit aalajangerneqassapput.

3.1.2. Meeqqamik najorteqarneq

Meeqqap angajoqqaanut marlunnut atassuteqarnera allanngortinnginniarneqassaaq angajoqqaap angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsup meeqqamik najorteqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneratigut. Meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangiinerit eqqartuussivimmit aalajangerneqassapput, meeqqamik najorteqarnerup aalajangersarnissaanut itigartitsisinnaasooq imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangiineq isumaqatigiissuteqarnerluunniit atorunnaarsinnaallugu, meeqqamut pitsaanerpaasussamut eqqarsaatiginninneq tapertaappat. Aalajangiinermi pingaartumik meeqqamut manna tikillugu angajoqqaap najorneqartup atassuteqarnera eqqarsaatigineqassaaq.

3.1.3. Meeqqamik oqaloqateqarneq

Meeraq aqqaneq marlunnik ukioqalersimappat, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu suliami aalajangiisoqartinnagu aallaaviatigut meeqqamik oqaloqatiginnittoqassaaq.

3.1.4. Angajoqqaatut oqartussaassuseq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianik eqqartuussisup suliarinninnera

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu eqqartuussisup aalajangiineri aallaaviatigut eqqartuussutikkut aalajangiiffigineqassapput, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit malillugu Nunatta eqqartuussivianut suliareqqitassanngortinneqarsinnaallutik. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutip akuerineqarnissaa pillugu aalajangiigallarnerit aamma itigartitsinerit eqqartuussutikkut aalajangiiffigineqassanngillat, taamatulli aalajangiinerit nunatta eqqartuussisuuneranut suliassanngortinneqarsinnaallutik.

3.1.5. Sulinissaq pillugu isumaqatigiissutit

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartup meeqqap soqutigisai pisariaqartitaalu aallaavigalugit meeqqap inuttut atugai pillugit aalajangiisinaanera meeqqap nammineq sulinissaq pillugu isumaqatigiissuteqarsinnaaneranut tamakkiisumik atuutinngilaq. Inersimasuunngitsooq aappanissimasooq taamaalilluni sulineq pillugu isumaqatigiissuteqarnissamut atorunnaarsitsinissamullu nammineq aalajangiisinnaavoq.

Inersimasuunngitsooq angajoqqaatut oqartussaassuseqartumiit akuerineqarsimasooq nammineq suliffissarsisimappat, taamaalilluni nammineq imminut pilersorsinnaalerluni, inersimasuunngitsup, 15-nik ukioqartup, isumaqatigiissut naammineq aallaaviatigut atorunnaarsisinnaavaa, assingusumilu sulilersinnaalluni, angajoqqaatut oqartussaassuseqartumiit allamik aalajangiisoqarsimanngippat.

Inersimasuunngitsup nammineerluni isumaqatigiissutigisimasaa sulinissaq pillugu isumaqatigiissut angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit atorunnaarsinneqarsinnaavoq, inersimasuunngitsup perorsarnerata eqqarsaatigineqarnera imaluunniit atugarissaarnerata tamanna pisariaqartippagu.

Kiisalu namminersorsinnaanermut peqqussummi sulinissaq pillugu isumaqatigiissutit pillugit maleruagassat atuutinngillat, ilinniartuunermut tunngasut pillugit immikkut maleruagassani allanik malitseqanngippata.

3.1.6. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutit

Peqqussut malillugu danmarkimi naalakkersuisut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu danskit aamma nunani allani eqqartuussiviit maleruagassaasa akornanni pissutsit pillugit naalagaaffinnik allanik isumaqatigiissuteqarsinnaapput. Isumaqatigiissut Lovtidendemi nalunaarut

malillugu Kalaallit Nunaanni atornejarsinnaavoq. Aammattaaq isumaginninnermut, meeqqanut akuulernermullu ministeri angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu danskit aamma nunani avannarlerni maleruagassat akornanni pissutsit pillugit maleruagassanik aalajangersaasinnaavoq.

3.2. Ministereqarfiup isumaliutai

Namminersorsinnaanermut inatsimmi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu inatsit nr. 387, 14. juni 1995-meersumi aalajangersakkat ulloq 1. januar 1996-mi atuutilersinneratigut Danmarkimi atorunnaarsinneqarput. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu inatsit, Kalaallit Nunaannut atulersinneqanngitsaq, angajoqqaatut akisussaassusermut inatsisip 1. oktober 2007-mi atuutilersinneratigut atorunnaarsinneqarpoq, tak. inatsit nr. 499, 6. juni 2007-meersoq.

Namminersorsinnaanermut peqqussummi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangersakkanut taarsiullugu angajoqqaat akisussaanerannut inatsit kunnigip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarpoq, taamaattumillu taakku atorunnaarsinneqarnissaat siunnersuutigineqarpoq (siunnersuummi § 1).

Angajoqqaat akisussaanerannik inatsisip atuutilersinnerata malitsigisaanik siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit allanngortinneqassasoq, tak. siunnersuumi § 3. Aammattaaq aappariilersarnermut peqqussut allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni angajoqqaat akisussaanerannik inatsit naapertorlugu averusernermi aamma avivinnermi angajoqqaatut oqartussaassusermut isummertoqartarunnaarluni. Allannguut taanna kunnigip peqqussutaatigut atuutilersinneqarpoq.

Angajoqqaat akisussaanerannik inatsisip imaa, kunnigip peqqussuteqarneratigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartoq, tulliuttumi misissorneqassaaq.

3.3. Angajoqqaat akisussaanerannik inatsit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartussaq

Meeqqanut, Naligiissitaanermut, Akuliutitaanermut Isumaginninnermullu Ministeri angajoqqaatut akisussaaneq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atuutilersinnissaanut mislliuussisiorpoq. Inatsit Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqassaaq allannguutit Kalaallit Nunaanni pissutsit naleqquttut allannguutigigitillugit. Tassani pingaartumik makku pineqarput:

- Aaqqissuusineq atuuttoq malillugu angajoqqaat oqartussaanerannik meeqqamillu najorteqarsinaanermik saqitsaassutit pillugit Kalaallit Nunaanni aalajangiisarnerat ingerlanneqaannassaaq. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi § 55 innersuussutigineqarpoq taannalu malillugu najukkami eqqartuussivik sulianik taamaattunik sallersaalluni oqartussaaffiussaaq. Taamaattorli aaqqissuusineq taanna annertusineqarpoq, imaalilugu tassalu eqqartuussiviit pisinnaasaannut ilanngunneqarput suliat meeqqap najugaanut allatullu attaveqartarnermut aamma nunanut allanut angalanissamut akuersisarnermut tunngasut. Aammattaaq Rigsombudsmandip pisinnaasai annertusitinneqarput tassalu angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu isumaqatigiissutit pillugit suliat suliarisarisarnissaanni aamma suliarineqarsinnaalissallutik isumaqatigiissutit sulluunniit aamma

angajoqqaatut oqartussaannerup inummut isumaqatigiissummi ilanngutsumut aamma nuunneqarsinnaanera. Aammattaaq Rigsombusamnadip pisinnaasaannut ilanngunekarpoq paasitinneqarsinnaatitaajunnaarnermik suliat aalajangiiffigisarnissaat. Kalaallit Nunaanim eqqartuussiviit aamma Rigsombudsmandip akornanni pisinnaarnermik taamaattunik agguataarnermi ilanngunekarpoq angajoqqaatut akisussaassuseqarneq pillugu inatsimmi aalajangersakkat malillugit angajoqqaatut akisussaassusermik suliat tamarmik allaffissornikkut oqartussaasunit – naalaaffimmi ingerlatsivimmit – aallartinneqartarnissaanik aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqassanngitsoq.

- Meeqqamut ataataassutsip akuerineqartarneranut atatillugu ”isumassuinissamik akisussaassuseqarnermillu nalunaarut” aqqutigalugu ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissamik isumaqatigiisuteqarsinnaaneq ullumikkut atuutilersinneqarsinnaanngilaq, imaammat meeqqat pillugit inatsit (inatsimmik nalunaarut nr. 1047, 8. november 2012-imeersoq kingusinnerusukkut allannguuteqartinneqartoq) malillugu ataataassutsip nalunaarsorneqartarneranut atatilluguuu nalunaarneq suli Kalaallit Nunaanni atuutilersinneqanngimmat.
- Eqqartuussiviit Rigsombudsmandilu periarfissaqarput – pisussaataitaannatilli – meeqqat pillugit paasisimasalitutt siunnersuinissaq imaluunniit saqitsaassummik isumaqatigiisitsiniarnissaq neqeroorutigissallugu. Tassani pissutaavoq inuiaqatigiit kalaallit neqeroorutip pinngitsoorani neqeroorutaalersinnissaanut pisarialimmik pisinnaatitsissuteqanngimmata. Tamannarpiaq pissutigalugu angajoqqaq meeqqap najugaqarfigisaa pillugu malittarisassat atuutilersinneqassapput imaalillugu meeqqamik najorteqarnissaq pillugu ataatsimiinnissamut angajoqqaap najorneqartup naalagaaffimmi ingerlatsivik qinnuigisinnaallugu angajoqqaq alla ataatsimiigiaqqoqqullugu aamma angajoqqaatut oqartussaassuseq, meeqqap najugaa najorteqarnissarlunniit pillugu angajoqqaajusut ataatsimiigiaqquneqarnissaannik meeqqap naalagaaffimmi ingerlatsivimmut qinnuiginnissinnaanera atuutilersinneqarsinnaanngilaq.

3.3.1. Angajoqqaat oqartussaassuseqarnera meeqqamullu pitsaanerpaq

Meeqqat inuusuttullu 18-it inorlugit ukiullit angajoqqaanit oqartussaaffigineqarput, taakku aappariilersimanngippata.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq meeqqamik isumassuissaaq aamma meeqqap soqutigisai pisariaqartitaalu aallaavigalugit meeqqap inuttut atugai pillugit aalajangiissalluni. Meeraq isumassorneqarnissamut toqqissisimanissamullu pisinnaatitaaffeqarpoq. Tamanna inuttaa ataqqillugu pissaaq aamma timaatigut pillaasoqartussaananani allatigullunniit innarliisoqartussaananani. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanni angajoqqaat meeqqaminnik timaatigut pillaasarnernik sunillunniit atuisinnaanerat atorunnaarsinneqarpoq, soorlu tamanna Danmarkimi inatsit nr. 416, 10. juni 1997-ikkut pisoq. Tamatuma kingorna angajoqqaat meeqqaminnut timaatigut pillaasinnaanngillat, tamanna Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsit malillugu pineqaatissiinermik kinguneqartinneqarsinnaalluni. Taamaalilluni inatsimmi § 88, oqaaseqatigiinnit siullernit takuneqarsinnaavoq piaaraluni allap timaatigut ajoqusiisoq imaluunniit innarliisoq persuttaanerminut eqqartuunneqassasoq.

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata meeqqap atugaanut tunngatillugu aalajangiinerit pingaaruteqartut angajoqqaat akornanni isumaqatigiissutiginiisaat pisariaqarpoq. Angajoqqaarli meeqqaminik najugaqartitsisoq meeqqap ulluinnarni inuunerani pingaarnertigut atugai pillugit aalajangiisinnaavoq, tassunga ilanngullugu nunami sumi najugaqassanersoq.

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngippata, meeqqap Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni isumaqatigiissutaasoq qaangerlugu sivitsorlugu nunamik qimatsinissaanut marluullutik akuersissapput, tassunga ilanngullugu Danmarkimut imaluunniit Savalimmiunut aallarnek, imaluunniit meeqqap nunami allamiinissaa, meeqqap najugaa imaluunniit nunanut allanut angalanissaanut akuersineq pillugu aalajangiisoqarsimangippat.

Peqqussut malillugu aalajangiinerit meeqqamut pitsaanerpaasoq aallaavigalugu aalajangerneqassapput, aamma meeqqamut tunngatillugu pissutsini tamani ukiui inerisimassusialu apeqquataatillugu meeqqap nammineq isumaa eqqarsaatigineqassalluni.

3.3.2. Angajoqqaatut oqartussaassuseqartut

Meeqqap inunngornerani angajoqqaat imminnut katissimappata, imaluunniit kingusinnerusukkut aappariilersimappata, ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput. Meeqqap inunngornerani angajoqqaat averusersimappata anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq, angut averusersimasoq akuersisoqarneratigut imaluunniit eqqartuussutikkut meeqqap ataataatut isigineqangippat. Meeqqap inunngornissaa sioqqullugu qaammatini kingullerni qulini angajoqqaat imminnut katissimappata ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.

Angajoqqaat imminnut katissimangippata, anaanaasoq kisimiillu angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq, ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissuteqarsimangippata, tak. ataaniittoq. Aammattaaq angut akuersineq imaluunniit eqqartuussut malillugu meeqqamut ataataasutut isigineqarpat, meeqqap inunngornissaa sioqqullugu qaammatini kingullerni qulini angajoqqaat ataatsimoorlutik inuit allattorsimaffiani nalunaarsorneqarsimasumik najugaqarpata imaluunniit najugaqarsimappata angajoqqaat ingerlaannartumik ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput.

Ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq ingerlaannassaaq, angajoqqaat inooqatiginnertik atorunnaarsikkaluarpassuk imaluunniit averuserpata imaluunniit avivippata.

Angajoqqaat isumaqatigiissuteqarsinnaapput ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqassallutik, angajoqqaallu ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqartut, inooqatigiinngitsulli, isumaqatigiissinnaapput arlartik ataaseq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqassasoq. Kiisalu angajoqqaat isumaqatigiissuteqarsinnaallutik angajoqqaatut oqartussaassuseq angajoqqaap aappaaniit allamut nuunneqassasoq. Taamatut isumaqatigiissutit atuutissappata Naalagaaffiup Sinniisaanut nalunaarutigineqassapput. Angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu suliaq eqqartuussivimmi suliaassanngortinneqarsimappat tassunga nalunaaruteqartoqassaaq.

Angajoqqaat, ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqartut, inooqatigiinngitsulli, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngippata, eqqartuussivik aalajangiissaaq ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq ingerlaannassanersoq, imaluunniit taakku arlaat kisimiillu angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq. Meeqqamut pitsaanerpaamik meeqqap atugai pillugit

angajoqqaat suleqatigiissinnaanngitsut isumaqartoqarpat aatsaat ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq eqqartuussivimmit atorunnaarsinneqarsinnaavoq.

Angajoqqaamit angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsumiit noqqaasoqarneratigut eqqartuussivik aalajangersinnaavoq ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqartoqassasoq, imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaamut tassunga nuuneqassasoq.

Angajoqqaatut oqaartussaassuseq Naalagaaffiup Sinniisaanit akuerineqartumik isumaqatigiissuteqarnikkut angajoqqaajunngitsunut allanut nuunneqarsinnaavoq. Angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu suliaq eqqartuussivimmut suliassanngortinneqarsimappat isumaqatigiissut eqqartuussivimmit akuerineqassaaq.

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, angajoqqaallu arlaat toquppat, angajoqqaatut oqartussaassuseq angajoqqaap aappaaniinnassaaq. Toqusoqarnerani meeraq angajoqqaap aappaani najugaqarsimangippat, toqusoqarneranut atatillugu inuk alla angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq tiguniarlugu eqqartuussivimmut qinnuteqarsinnaavoq. Qinnutigisaaq taamaallaat akuerineqarsinnaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaat aappaaniinnarnissanut meeqqamut pitsaanerpaatut eqqarsaatiginninnermut akerliuppat. Toqusoqarnerani meeraq angajoqqaap aappaani najugaqarpat, taannalu angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut toqutitsisuusimalluni, inuk alla angajoqqaatut oqartussaassuseq piimallugu eqqartuussivimmut noqqaasinnaavoq. Qinnutigisaaq taamaallaat akuerineqarsinnaavoq meeraq eqqarsaatigalugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaap aappaaniinninnissanut tamanna aalajangiisuuppat.

Angajoqqaatut kisimiilluni angajoqqaatut oqaartussaassuseqarpat, taannalu toqulluni, imaluunniit toqusoqarneratigut arlaannaalluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnarni, meeqqamut pitsaanerpaanersoq eqqarsaatigalugu kina angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq eqqartuussivimmi aalajangerneqassaaq. Angajoqqaap aappaata angajoqqaatut oqartussaassuseq qinnutigippagu noqqaaneq akuerineqassaaq, meeqqamut pitsaanerpaasoq eqqarsaatigisaaq tamatumunnga akerliunngippat.

Angajoqqaatut kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpat, taannalu angajoqqaamut toqutsisuusimalluni inuk alla angajoqqaatut oqartussaassuseq piimallugu eqqartuussivimmut noqqaasinnaavoq. Qinnutigisaaq taamaallaat akuerineqarsinnaavoq meeraq eqqarsaatigalugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq angajoqqaap aappaaniinninnissanut tamanna aalajangiisuuppat.

3.3.3. Meeqqap najugaa siumullu kalerriussineq

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, meerarli taakku arlaani sumi najugassanersoq isumaqatigiissinnaanngippata, tamanna eqqartuussivimmit aalajangerneqassaaq. Meeraq angajoqqaamini ataatsimi, nunani allani imaluunniit Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni najuaqartumi imaluunniit najugaqarnissamik kissaateqartumi najugaqarnissaa pillugu aalajangiineq eqqartuussivimmit aalajangerneqassaaq.

Angajoqqaat, meeqqap allami najugaqarneranik allannngortitserusuttoq nuunnissaaq sioqqullugu kingusinnerpaamik sapaatit akunneri arfinillit sioqqullugit tamanna pillugu angajoqqaap aappaa nalunaarfigissavaa. Siumut kalerriinissaaq naammassineqanngitsoq pineqaatissiisutaasinnaanngilaq, kisiannili angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugu suliameq aalajangiiniarnermi pingaaruteqartutut ilaasinnaalluni.

3.3.4. Meeqqamik najorteqarneq, nunanut allanut angalanissamut akuersineq, ilisimatinneqarnissamut pisinnaatitaaffik il.il.

3.3.4.1. Meeqqamik najorteqarneq allatigullu atassuteqarneq

Meeqqap angajoqqaavinut marlunnut atassuteqarnera meeqqap angajoqqaaminik najugaqarfiginngisaminik najorteqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneratigut allanngortinniarneqanngilaq. Meeqqap angajoqqaaminik najugaqarfiginngisaminik najorteqarnissaanut angajoqqaat ataatsimoorlutik akisussaapput. Angajoqqaat marluullutik taamaattumik meeqqamik najorteqarnermut atatillugu meeqqap ingerlanneqarneranut ataatsimoorlutik akisussaapput, taamaattumik pisuni aalajangersuinnaq angajoqqaat assartuinnermut akisussaaffiata agguarnera pillugu piumasaqaatinik eqqartuussivik aalajangersaasinnaalluni.

Angajoqqaat arlaat ataaseq imaluunniit angajoqqaat marluullutik toqusimappata, imaluunniit angajoqqaajusoq ilisimaneqanngippat, noqqaasoqarneratigut meeqqap atassuteqarfigisaanut meeqqap qaninnerpaamik ilaquataanik meeqqamik najorteqarnissamut eqqartuussivik aalajangersaasinnaavoq. Angajoqqaamik, meeqqap najugaqarfiginngisaanik najorteqanngippat imaluunniit killeqarluinnartumik najorteqarpat meeqqap atassuteqarfigisaanut meeqqap qaninnerpaamik ilaquataanik meeqqamik najorteqarnissamut eqqartuussivik aalajangersaasinnaavoq.

Meeraq meeravissartaarinqarsimappat, meeqqap aallaqqaammut ilaquataaniit noqqaasoqarneratigut taakkunanga meeqqamik najorteqarnissaq allatigulluunniit atassuteqarnissaq (assersuutigalugu oqarasuaatikkut oqaloqatigiinnerit il.il., tak. ataaniittoq) pisuni immikkuullarissuni eqqartuussivik aalajangersaasinnaavoq, meeraq meeravissartaarnissaq sioqqullugu meeqqamik najorteqarnissap il.il. aalajangersarnissaa pillugu noqqaasumut meeqqamik najorteqarsimappat allatigulluunniit atassuteqarsimappat. Meeravissartaarnermi meeravissartaartup aamma meeqqap taassumaluunniit angajoqqaavisa akornanni qanittumik ilaquatariittoqarpat allatigulluunniit immikkut atassuteqartoqarpat aalajangersagaq immikkut maleruagassaqarpoq, tamatuma kingorna meeqqap aallaqqaammut ilaquataaniit noqqaasoqarneratigut taakkunanga meeqqamik najorteqarnissamik allatigulluunniit atassuteqarnissamik eqqartuussivik aalajangersaasinnaavoq. Maleruagassaq taanna pingaartumik ”meeqqanut tunissutitut” taaneqartartunut tunngatinneqarpoq. Tamatumunnga tunuliaqtaavoq Kalaallit Nunaanni ilaquataasunik qitornavissartaararneq Danmarkimi ilaquataasunik qitornavissartaarnermit allaanerummat, tassa Kalaallit Nunaanni imaakkajuttarmat meeqqat inoorlat ilaquataraiit iluanni aappariinnut meerartaarsinnaanngitsunut tunniunneqartarlutik. Meeqqat taamaattut ”meeqqatut tunissutitut” taaneqartarput. ”tunissutitut qitornavissartaarnerit” ”ammasumik” qitornavissartaartitsinerusarput meeraq peroriartornermini angajoqqaqqaaminut ilaquataasunullu attaveqartarluni, tassani ilanngullugit angajoqqaqqaaviusut qitornarisinnaasaat allat. § 20 a-p atuutilersinnerani aalajangersagaq nutaaq ilanngunneqarpoq qitornavissartaarisaq qanigisarilluinnagaappat imaluunniit qitornavissartaartut meerarlu allatut imaluunniit meeqqap angajoqqaavi immikkut ittumik attuumassuteqarpata (ilaquataasunik qitornavissartaarnermik taaneqartartoq) meeqqap ilaquartaaqqaavisa immikkut ittumik pisoqartillugu qinnuteqareernerisigut najorteqarnissaq allatulluunniit attaveqarnissaq aaqqissuunneqarsinnaalluni (assersuutigalugu taakkunanga oqarasuaatikkut oqaloqatiginnittarnerit, allaffigeqatigiittarnerit il.il.) . Maleruagassaq malillugu ”immikkut pisoqartillugu” taamaallaat meeqqamik najorteqarnissamik aalajangersaasoqarsinnaasoq. Meeqqamik najorteqarnissaq pillugu aalajangersaanerup saniatigut meeqqamut pitsaanerpaassaaq (takujuk immikkortoq 3.1), tamatuma pingaartumik kingunerisaanik, nalinginnaasumik meeqqamik najorteqarneq il.il. taamaallaat aalajangersaasoqarsinnaalluni, meeraq qinnuteqartorlu imminnut atassuteqarsimappata – meeravissartaarneq sioqqullugu imaluunniit kingorna – atassuteqarnerlu taanna unitsinneqarsimalluni, aamma atassuteqarnerup

ingerlatiinnarnissaa meeqqamut pingaaruteqarluni. Meeqqap ilaqutaanik amerlanernik najorteqarnissaanut aalajangersagaq akornusiinnngilaq, eqqarsaatigineqassaarli saniatigut meeqqamik najorteqarnikkut aaqqissuussinernik amerlanernik peqarnissaq meeqqamut pitsaanerpaanersaq.

Meeqqamik najorteqarnerup annertussusia ingerlanneqarneralu pillugu isumaqatigiinngitsoqarpat, noqqaasoqarneratigut tamanna pillugu eqqartuussivik aalajangiisinnaavoq tassungalu atatillugu aalajangersakkat pisariaqartinneqartut aalajangersarlugit. Meeqqap atugaanik aalajangersimasumik nalilersuineq aallaavigalugu meeqqamik najorteqarneq aalajangersarneqassaaq, tassunga ilanngullugit meeqqap ukiui ineriartorneralu, meeqqap najorteqarmut isumaa kiisalu najorteqarfiusut angajoqqaat aamma meeqqap manna tikillugu atassuteqarnerat. Piviusumi sapaatip akunnerata naanerani aamma ulluinnarni meeqqamik najorteqarnerit, sulinngiffeqarnermi meeqqamik najorteqarneq kiisalu juullimut ukiortaamullu atatillugu meeqqamik najorteqarnerit kiisalu kulturikkut upperisarsiornikkullu pisunut allanut atatillugu aalajangersarneqartarput. Meeqqamik najorteqarnermi atugassanik aalajangersaasoqarsinnaavoq, tassunga ilanngullugu tamanna nakkutigineqassanersaq assigisaaluunniit.

Meeqqamik najorteqarnerup aalajangersarnissaa eqqartuussiviup itigartissinnaavaa aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu aalangiineq isumaqatigiissulluunniit allanngortissinnaallugu atorunnaarsissinnaallugulu. Meeqqamik najorteqarnissamik itigartitsineq nalinginnaasumik pisarpoq angajoqqaat najorteqarfiusut meeqqamik persuttaasimappata imaluunniit allatigut killissamik qaangiisimappata, angajoqqaat akornanni annertuumik akerleriiffiusumik, imaluunniit angajoqqaat najorteqarfiusut atornerluinermik ajornartorsiuteqarpata imaluunniit tarnikkut ajornartorsiuteqarpata. Pingaartumik meeqqamik najorteqarnissamik itigartitsineq imaluunniit atorunnaarsitsineq pillugu aalajangiinernut atugassamik meeqqamik paasisimasaqartumik misissuisoqartitsinissaq tulluarsinnaavoq.

Immikkut pisuni meeqqamik allatigut atassuteqarnissaq pillugu eqqartuussivik aalajangersaasinnaavoq soorlu oqarasuaatikkuq oqaloqatigiinneq, allaqatigiinneq, elektronikkikkut allaqatigiinneq, assilissat assigisaaluunniit.

Isumaginninnermi inatsisini tamanna pillugu maleruagassat malillugit meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimappat peqqussummi meeqqamik najorteqarneq allatigullu atassuteqarneq pillugu aalajangersakkat atorneqassanngillat.

3.3.4.2. Nunanut allanut angalanissamut akuersineq

Ataatsimoortumik angajoqqaatut oqartussaassuseqartut angajoqqaat akornanni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngittoqarpat angajoqqaap aappaata meeqqap nunanut allanut, Danmarkimut imaluunniit Savalimmiunut piffissami sivikitsumi ilagisinnaagaa pillugu eqqartuussivik aalajangiisinnaavoq.

3.3.4.3. Meeraq pillugu ilisimatitsineq il.il.

Angajoqqaq, meeqqamut angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsoq, meeqqap atugai pillugit atuarfimmii, meeqqerivinniit, isumaginnittoqarfimmiiit peqqinnissaqarfimmiiillu kiisalu napparsimavinnit namminersortunit, nakorsanit kigutillu nakorsaannit namminersortunit ilisimatinneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput. Angajoqqaq taanna aamma meeqqap atugai pillugit allagaatinik tunineqarnissamut pisinnaatitaaffeqarpoq, taakku atuarfimmi meeqqerivimmilu nassaassaappata. Ilisimatinneqarnissamut

pisinnaatitaaffik taanna apeqqutaatinnagu angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq pillugu paasisutissanik isertuunneqartussanik tunniussisoqaqqusaanngilaq.

Pisortat suliffiutaat il.il. pineqartut meeqqap atugai pillugit paasisutissanik allagaatinillu tunniussinissamut itigartitsisinnaapput, tamanna meeqqamut ajoqutaasinnaasoq isumaqarfigineqarpat. Tamanna pillugu aalajangiineq Kalaallit Nunaanni Isumaginninnermut Naammagittaalliuuteqartarfimmuut naammagittaalliuutigineqarsinnaavoq.

Naalagaaffiup Sinniisaata immikkut pisuni angajoqqaatut oqartussaassuseqartumiit imaluunniit pisortat suliffiutaannit il.il. pineqartuniit noqqaasoqarneratigut meeqqap atugai pillugit allagaatit pillugit ilisimatinneqarnissamut tunniussinissamullu periarfissaqarnermik angajoqqaat arsaarsinnaavai.

3.3.5. Aalajangiigallernerit

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliap ingerlanerani noqqaasoqarneratigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik kina tunigallarneqarsinnaanersoq eqqartuussivik aalajangiisinnaavoq, imaluunniit angajoqqaat arlaanni sumi meeraq utaqqiisaasumik najugaqarsinnaasoq. Meeqqap najugaa pillugu suliap ingerlanerani noqqaasoqarneratigut angajoqqaat arlaanni sumi meeraq utaqqiisaasumik najugaqarsinnaasoq eqqartuussivik aalajangiisinnaavoq. Kiisalu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq allatigulluunniit atassuteqarneq pillugu suliap ingerlanerani meeqqamik najorteqarneq allatigulluunniit atassuteqarneq pillugu eqqartuussivik utaqqiisaasumik aalajangiisinnaavoq. Utaqqiisaasumik aalajangiineq atuuppoq inaarutaasumik isumaqatigiissuteqarnissap imaluunniit aalajangiinerup naammassineqarnissaata tungaanut.

Angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, aamma arlaata meeraq nunamit annissinnaappagu taamaalillunilu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aalajangiinissaq sioqqullugu, isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministerip imaluunniit ministerip tamatumunnga piginnaatitaasup, angajoqqaat aappaat utaqqiisaasumik angajoqqaatut kisimiilluni oqartussaassuseqartussanngortissinnaavaa.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq imaluunniit oqartussaassuseqartut marluullutik meeqqap inuttut atugai pillugit aalajangiinissamut akornuserneqarsimappata eqqartuussivik aalajangissaaq kina angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq, akornutaasup atuunnerani.

3.3.6. Sulianik suliarinninneq

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiinnngittoqartillugu eqqartuussivik aamma Naalagaaffiup Sinnissaa angajoqqaanut meeqqanullu meeqqanik paasisimalimmik siunnersuisoqarnissaa imaluunniit akerleriinnermi isumaqatigiissitsiniartoqarnissaanik neqerooruteqarsinnaavoq, aamma meeqqanik paasisimasallit misissuinerannik il.il. aallartitsisinnaallutik.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugit suliat ingerlanerani meeraq ilanngutitinnegassaaq, taamaalilluni taassuma isiginninnera immaqalu isumaa oqaatigineqarluni. Tamanna pisinnaavoq meeqqamik oqaloqateqarnikkut, meeqqanik paasisimasaqartut misissuinerisigut allatigulluunniit meeqqap isiginninneranik erseqqissaasumik. Tamanna atuutinngilaq, tamanna meeqqamut ajoqutaasinnaasutut isumaqarfigineqarpat, imaluunniit suliap qanoq ittuunera malillugu pisariaqanngitsutut isigineqarpat.

Meeqqamik najorteqarnermut atatillugu meeqqap ingerlanneqarnissaanut angajoqqaat ataatsimoorlutik akisussaanerat pillugu suliat suliarinerinut atugassamik akileraartarnermut ingerlatsivimmi peqataasoq pillugu aningaasatigut paasissutissanut pisariaqartinneqartunut iserluni pissarsinissamut eqqartuussivik pisinnaatinneqarpoq. Aalajangersagarli taanna maannakkut atuutilersinneqarsinnaanngilaq, tassa taamatut iserfissamik pilersitsinissaq sulii periarfissaanngimmat.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup, meeqqap najugaanik imaluunniit meeqqamik najorteqarnerup allatigulluunniit atassuteqarnerup allanngortinnissaa pillugu noqqaassut aallaaviatigut itigartinneqarsinnaavoq, pissutsit malunnaatilimmik allanngorsimannngippata. Tamatumani siunertaq tassaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit suliat ingerlaartuarnissaasa pinngitsortinnissaat, tassa suliani taamatut ittuni ilanngutittuarneqarnermikkut tamanna meeqqamut ajoqusiisinnaammat.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutit pillugit Naalagaaffiup Sinniisaata aalajangiineri isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministerimut naammagittaalliuutigineqarinnaapput. Ministeri ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu sulianik Naalagaaffiup Sinniisaata suliarinninnera pillugu maleruagassanik aalajangersaasinnaavoq.

3.3.7. Sulineq pillugu isumaqatigiissutit aamma nunani tamalaani isumaqatigiissutit

Sulineq pillugu isumaqatigiissutit aamma nunani tamalaani isumaqatigiissutit pillugit namminersorsinnaanermik peqqussutip aalajangersagai (takuuk imm. 3.1.5 aamma 3.1.6) angajoqqaat akisussaanerannik peqqussummi sulineq pillugu isumaqatigiissutit aamma nunani tamalaani isumaqatigiissutit pillugit aalajangersakkanut oqaasertatigut allannguutinut naapertuupput.

4. Angajoqqaat akisussaanerat, nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnerit il.il. pillugit nunani tamalaani suleqatigiinneq.

4.1. Inatsisit atuuttut – Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 283, imm. 2 malillugu danskit eqqartuussisarnermik inatsisaanni § 448 malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliaq naalagaaffimmi maani (Danmark aamma Kalaallit Nunaat) sulissanngortinneqassanersoq aalajangerneqassaaq. Aalajangersagaq taanna malillugu – tassunga ilanngullugu tassani nunani tamalaani imm. 4-mi innersuussinerit, pingaartumik meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut (takuuk immikkoortoq 4.2.3 aamma 4.2.5) – eqqartuussiviit nunani tamalaani piginnaatitaanerannut meeqqap naalagaaffimmut atassuteqarnera pingaaruteqarpoq. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqap najugaa pillugu suliaq taamaalilluni aallaaviatigut naalagaaffimmi maani suliasannngortinneqassaaq, meeraq maani najugaqarpat imaluunniit pisut ilaanni meeraq maani najugaqarsimappat, meeqqap najugaa imaluunniit maaniissimanera inatsisinik unioqqutitsilluni aallarussinikkut imaluunniit tigummigallaanikkut pilersinneqarsimannngippat. Amerlanertigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliaq aamma maani naalagaaffimmi suliasannngortinneqarsinnaavoq, meeraq nunani allani inatsisit unioqqullugit aallarunneqarsimappat imaluunniit tigummineqarpat, aamma meeraq tamanna sioqqutillaarlugu maani najugaqarsimappat.

Inatsimmi § 598, imm. 1, nr. 8 malillugu pinngitsaaliinerup naammassineqarnera ilaatigut pisinnaavoq eqqartuussivimmi aalajangiinerit tunngavigalugit, isumaqatigiissutit imaluunniit nunani

tamalaani pisussaaffiit malillugit naalagaaffiup ilaani allani naammassineqarsinnaasut. Tamatuma ilaatigut kingunerisaanik Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq, Europarådip isumaqatigiissutaa 1980-imeersoq imaluunniit Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut malillugu aalajangiinerit Danmarkimi naammassineqarsinnaasut aamma isumaqatigiissutit taakku tunngavigalugit aamma Kalaallit Nunaanni naammassineqarsinnaapput. Tamatumali kingunerinngilaa isumaqatigiissutini immikkoortut allat Kalaallit Nunaanni atorneqarsinnaasut, aamma Kalaallit Nunaanni oqartussanit aalajangiiffigineqartut aalajangiinerit taamaattumik isumaqatigiissutit tunngavigalugit naalagaaffinni isumaqatigiissummut ilaasuni allani naammassineqarsinnaanngillat.

4.2. Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq, Europarådimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq aamma Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut

Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq aamma Europarådimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq Danmarkimut naleqqiullugu 1991-imi atuutilerpoq meeqqanik aallarussinernut inatsisip atuutilersinneranut atatillugu, meeqqanilli illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut Meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsisip 2011-mi atuutilersinneqarnerani atuutilerluni.

Isumaqatigiissutit taakku akuerineqarnerini taakku Kalaallit Nunanut atuutinnginnissaat pillugu Danmarki nangaassuteqarpoq.

Kalaallit Nunaanni ilaqutariinnut inatsiseqartitaanermik naleqqussaannermut atasumik meeqqanik aallarussisarnermi inatsit aamma meeqqat illersugaanerannut Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsit kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarput. Peqatigisaanik taakkununga atasut isumaqatigiissutit pingasut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu nunamut nangaassutaasut utertinnerisigut Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarput.

4.2.1. Haagimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq

Haagimi isumaqatigiissutit 1980-imeersup siunertaraa inatsisinut akerliusumik aallarunneqarsimasut imaluunniit naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi tigummigallarneqartut erngeriumik utertinneqarnissaasa qulakkeerneqarnissaat, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq aamma attaveqatigiinneq naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi kinguneqarluartumik naalagaaffinni isumaqatigiissummut peqataasuni allani ataqineqarnissaat isumagissallugu (aalajangersagaq 1, imm. 1). Meeqqamik aallarussineq imaluunniit tigummigallagaqarneq inatsisinut akerliusutut isigineqarpoq, tamanna aallarussineq imaluunniit tigummigallagaqarneq sioqqutilaarlugi meeqqap najugaani naalagaaffimmi inatsisit malillugit inummut, paaqqinniffimmut imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqartutut oqartussap allap pisinnaatitaaffiinit akerliuppat (aalajangersagaq 3). (Tulliuttumi "aallarussineq" meeqqamik inatsisinut akerliusumik aallarussinermut imaluunniit tigummigallagaqarnermut ataatsimut taaguutitut atorneqarpoq). Isumaqatigiissut meeqqanut suli 16-nik ukioqalersimannngitsunut taamaallaat atuuppoq.

Naalagaaffiit isumaqatigiissummut ilaasut tamarmik oqartussanik qitiusunik toqqaassapput. Qitiusumik oqartussat akunnerminni suleqatigiipput aamma isumaqatigiissummi siunertaq angujumallugu naalagaaffinni pineqartuni oqartussatut piginnaatinneqartut akornanni suleqatigiinneq siuarsarneqarpoq (aalajangersagaq 6 aamma 7). Suleqatigiinnermut tassunga atasumik qitiusumik oqartussat ilaatigut meeraq aallarussaasimasoq sumiinnersoq misissussavaat,

nammineq kajumissuseqarnikkut meeqqap utertinneqarnissaa imaluunniit isumaqatigiissuteqarluni aaqiisoqarneratigut pissarsiarinissaa qulakkeerlugu, meeqqap utertinneqarnissaanut inatsisitigut allaffissornikkulluunniit alloriarnerit aallartillugit, attaveqatigiinnerup naammassineqarnissaanut iliuuseqartoqassaaq piviusumillu ingerlannissaa qulakkeerneqassaaq kiisalu inatsisilerinikkut ikiorneqarnissap allatigullugu inatsisitigut ikiorserneqarnissap anguneqassaaq imaluunniit ajornanninnerulersinneqassalluni.

Meeraq aallarunneqarsimappat, aamma, suliaq naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi meeqqap sumiiffigisaani aallartinneqarpat, aallarussinermit ukioq ataaseq inorlugu piffissaq ingerlasimappat, meeraq ingerlaannartumik utertinneqassasoq oqartussat pisinnaatitaasut aalajangiissapput. Ukiumik ataatsimik piffissaliineq qaangerneqaraluartoq meeqqap utertinneqarnissaa pillugu oqartussat pisinnaatitaasut aalajangiissapput, meeraq avatangiisimimi nutaani sungiussisimangippat (aalajangersagaq 12).

Meeqqamilli utertitsinissaaq ilaatigut itigartinneqarsinnaavoq utertitsineq meeqqap timikkut tarnikkulluunniit ajoquserneqarnissaanik aarlerinartoqarpat, meeraq utertinneqarnissaminut pinaaserpat, aamma meeraq imatut ukioqalersimappat inerisimalersimappallu meeqqap isumaa eqqarsaatigineqartariaqarluni, imaluunniit meeqqamik utertitsineq inuit kiffaangissuseqarnerannik pisinnaatitaaffiinillu illersuinnermut naalagaaffimmi noqqaasumi tunngavinnut pingaaruteqartunut ataqatigiissinneqarsinnaanngippat (aalajangersagaq 13 aamma 20).

Naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi meeqqap aallarussaaffigisaani oqartussat pisinnaatitaasut inatsisinut akерliusumik aallarussisoqarsimasoq pillugu nalunaarummik pissarsisimagunik meeraq utertinneqassanngitsoq aalajangiisoqartinnagu meeraq pillugu angajoqqaatut oqartussaassuseq il.il. pillugit suliami aalajangiisnaanngillat, inatsisinut akерliusumik aallarussineq pillugu nalunaarutip tigunerata kingorna piffissap naammaginatup iluani utertitsinissaaq pillugu noqqaaneq tunniunneqarsimangippat (aalajangersagaq 16).

Naalagaaffimmi allami najugaqartumik meeqqamik attaveqatigiinnissaaq pillugu aalajangiisoqarnissaanik noqqaaneq qitiusumik oqartussanut tunniunneqarsinnaavoq. Tamatuma naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi allami aalajangerneqartumik attaveqatigiinneq pillugu aalajangiinnerup akuerineqarnissaanut nammassineqarnissaanullu pisussaaffeqarnissap kingunerissanngilaa, meeqqalli najugaqarfigisaani imaluunniit inissisimaffigisaani oqartussat attaveqatigiinnerup aalajangersarnissaa pillugu noqqaassutip suliarinissaanut pisussaaffilerneqassapput, noqqaassut allaffissornikkut suleqatigiinneq aqqutigalugu saqqummiunneqassappat.

Naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi innuttaasut aamma inuit naalagaaffinni taakkunani najugaqartut isumaqatigiissutip atorneqarneranut tunngatillugu suliani naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasuni allani sumiluunniit inatsisitigut ikiorneqarnissamut inatsisitigullu siunnersorneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarput, naalagaaffimmi tassani innuttaasut najugaqartullu assigalugit (aalajangersagaq 25).

Isumaqatigiissut naalagaaffiit isumaqatigiissummut peqataasut akornanni taamaallaat atorneqarpoq, tassunga ilanngullugit nunami immikkoortut, inatsisinut akерliusumik aallarussinerit imaluunniit tigummigallagaqarnerit eqqarsaatigalugit, naalagaaffinni pineqartuni taakkualu nunat immikkoortuini taassuma atuutilersinneqarnerata kingorna pisunut (aalajangersagaq 35).

Aalajangersagaq 37 malillugu isumaqatigiissut naalagaaffinnut taamanikkut 14-issaannik katersuunneranni Nunani Tamalaani Inuinnaat Inatseqartitaanerit pillugu Haagimi ataatsimeersuarnermi ilaasortaasimasunit

atsiorneqarsinnaavoq. Tamatuma kinguneraa naalagaaffiit taakku isumaqatigiissummut akuersisinnaanerat, tamatumalu kingorna naalagaaffiit illugiillutik isumaqatigiisut malillugu suleqatigiinnissamut pisussaaffeqarlutik. Tamatuma saniatigut isumaqatigiisut ”naalagaaffimmit kimilluunniit allamit” akuerineqarsinnaavoq (aalajangersagaq 38). Taamatut akuersineq naalagaaffinnut akuersisut aamma naalagaaffiit isumaqatigiissummut peqataasut, akuersineq pillugu iliuseqartussap nalunaarutaanik tigusinerup kingorna qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit tassunga akerliliisimangitsut akornanni pisunut taamaallaat sunniuteqarpoq.

4.2.2. Europarådip isumaqatigiisutaa 1980-imeersaq

Angajoqqaatut oqartussaassutsit pillugit aalajangiisarnerit najuisarnerillu naalagaaffiit allat isumaqatigiissummut peqataangitsut akuerisarlugillu naammassisassagaat Europarådip isumaqatigiisutaa 1980-imeersumi qulakkeerneqassasoq suliallu taama ittut nunani tamalaani suleqatigiisutigineqarnerat nukittorsarneqassasoq ilaatigut siunertarineqarpoq.

Isumaqatigiisut meeqqanut 16-it inorlugit ukiulinnut, nammineq aalajangiinissamut pisinnaatitaaffeqanngitsunut atornerarpoq, inatsit malillugu nunami najugaqarfigisaminni imaluunniit naalagaaffimmi innuttaaffimmi, imaluunniit inatsit malillugu naalagaaffimmi tigusisuusumi najugaqartunut (aalajangersagaq 1, litra a).

Isumaqatigiisummi taaguut ”angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiineq” aalajangiineruvoq oqartussanit aalajangiiffigineqartoq, meeqqap inuttaanik isumassuineranut tunngatillugu, tassunga ilanngullugu meeqqap sumi najugaqarnissaa pillugu imaluunniit meeqqamik attaveqatigiinneq pillugu aalajangiisinnaatitaaneq. Taaguut ”oqartussat” tassaavoq inatsisitigut allaffissornikkullu oqartussat (aalajangersagaq 1, litra b aamma c).

Taaguummumut ”inatsisinut akerliusumik aallarussineq”-mut ilaavoq meeqqamut angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiisimaneranut akerliusumik meeqqamik aallarussineq, aamma naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi naammassineqarsinnaasoq. Taaguummumut ”inatsisinut akerliusumik aallarussineq”-mut aamma ilaavoq meeqqamik attaveqatigiinnerup il.il. piffissap naanerani meeqqamik utertitsinngitsoorneq (aalajangersagaq 1, litra d).

Naalagaaffiit isumaqatigiissummut ilaasut tamarmik oqartussanik qitiusunik toqqaassapput. Qitiusumik oqartussat akornamminni suleqatigiipput aamma naalagaaffinni pineqartuni oqartussatut piginnaatinneqartut akornanni suleqatigiinneq siuarsassallugu. Suleqatigiinnerup taassuma ilagisaatut qitiusumik oqartussat ilaatigut isumaqatigiisut malillugu noqqaassutinik tigusisassapput ingerlatitseqqillutillu (aalajangersagaq 3).

Angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiineq, naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi aalajangerneqartoq akuerineqassaaq aamma naalagaaffimmi pileqqaarfiani naammassineqarsinnaappat, naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi allami naammassineqassalluni (aalajangersagaq 7).

Inatsisinut akerliusumik aallarussisoqarpat meeqqap angajoqqaatut oqartussaasumut utertinneqarnissaanut ingerlaannartumik qitiusumik oqartussat suliniuteqassapput.

Piumasarineqarporli meeraq taassumalu angajoqqaavi piffissami naalagaaffimmi aalajangiiffigineqartumi suliap aallartinneqarnerani imaluunniit piffissami inatsisinut akерliusumik aallarussinerми – tamanna siusinnerusimappat – naalagaaffimmi pineqartumi taamaallaat innuttaasimassasut, meerarlu naalagaaffiup iluani najugaqarsimassasoq. Aammattaaq piumasarineqarpoq utertitsinissaq pillugu noqqaaneq inatsisinut akерliusumik aallarussinerup kingorna qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit qitiusumik oqartussanut saqqummiunneqarsimassasoq (aalajangersagaq 8).

Angajoqqaatut oqartussaasup aamma inuup allap akornanni attaveqatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissuteqarpat, pisortatigoortumik oqartussanit piginnaatinneqartunit uppersarneqarsimasumik imaluunniit oqartussat attaveqatigiinnissaq pillugu aalajangiisimappata, meerarlu, nunanut allanut aallarunneqarnerми kingorna, piffissap isumaqatigiissutaasup naanissaa sioqqullugu angajoqqaatut oqartussaasumut utertinneqarsimanngippat, aalajangersagaq 8 malillugu meeraq tassunga utertinneqassaaq.

Suliani, aalajangersagaq 8-mut ilaanngitsuni, aamma noqqaaneq inatsisinut akерliusumik aallarussinerup kingorna qaammatit arfinillit sioqqullugit qitiusumik oqartussanut tunniunneqarsimappat, akuersineq naammassinninnerlu pisuni erseqqinnerusumik allaaserineqartuni taamaallaat itigartinneqarsinnaavoq (aalajangersagaq 9). Tamanna ilaatigut atuuppoq ”agginnitsoorneq pillugu eqqartuussisimaneq” pineqartillugu, eqqartuutitinniakkamullu aggeqqusissut nalunaarutigineqarsimanngippat imaluunniit allakkanik assingusunik tigusaqarsimanngippat, tamanna eqqartuutitinniakkap najugaqarfimminik isertuussineranik pissuteqanngippat, imaluunniit aallarussineq sioqqullugu naalagaaffimmi tiguisumi naammassineqarsinnaalluni aalajangiineq angajoqqaatut oqartussaasuseq pillugu aalajangiinermut akuerineqarsinnaanngippat.

Aalajangersagaq 10, imm. 1 aamma imaqarpoq akuersinerup naammassinninnerullu itigartinnissanut tunngavinnik allanik:

- Aalajangiinerup sunniuteqarnera naalagaaffimmi tiguisumi ilaqutariit meeppaallu inatsisitigut atugaanni tunngavinnut pingaarutilinnut erseqqissumik akuerineqarsinnaanngilaq.
- Aalajangiinerup sunniuteqarnera pissutsit allanngorsimasut pissutigalugit meeppamut pitsaanerpaasumik akuerineqarsinnaajunnaarsimavoq.
- Suliaq naalagaaffimmi pilerseqqaarfiani suliasanngortinneqarmat meeraq naalagaaffimmi tiguisumi innuttaavoq imaluunniit tassani najugaqarluni, aamma naalagaaffimmut pilerseqqaarfiusumut taamaaqataanik atassuteqarunnaarluni, imaluunniit meeraq naalagaaffimmi pilersitseqqaarfimmi aamma naalagaaffimmi tiguisumi innuttaasuvoq aamma naalagaaffimmi tiguisumi najugaqarsimalluni.
- Aalajangiineq naalagaaffimmi tiguisumi aalajangiinermut akuerineqarsinnaanngilaq, imaluunniit naalagaaffimmi tassani naammassineqarsinnaalluni.

Itigartitsinissamut tunngaviit taakku aamma attaveqatigiinneq pillugu aalajangiinernut atuupput. Naalagaaffimmili tiguisumi oqartussat piginnaatinneqartut attaveqatigiinnerup annertussusia ingerlanneqarneralu pillugit aalajangiisinaanermut (aalajangersagaq 11).

Naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasumi allami angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiinerup akuerineqarnissaa imaluunniit naammassineqarnissaa pillugu noqqaaneq allakkanik arlalinnik ilaqarsinnaavoq, tassunga ilanngullugu aalajangiinerup assiliner aamma aggeqqusinerup il.il. nalunaarutiginer a pillugu uppersaat, aggingitsoorneq pillugu eqqartuussineq pineqarpat (aalajangersagaq 13).

Naalagaaffimmi tiguisumi oqartussat piginnaatinneqartut aallaaviatigut meeraq tusarniassavaat, pissutsit allannorsimasut pissutigalugit aalajangiinerup sunniuteqarnera meeqqamut pitsaanerpaasumik akuerineqarsinnaajunnaarnera innersuussutigalugu akuersineq imaluunniit naammassinninneq itigartinneqassanersoq pillugu aalajangiisoqassappat (aalajangersagaq 15).

4.2.3. Meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut

Meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissutip siunertaraa meeqqap inuttaanik imaluunniit pisuussutaanik illersuineq nunani tamalaani pissutsini nukittorsassallugu, tassunga ilanngullugu meeqqat nunanut arlalinnut atassutillit meeqqatut nunamut ataasiinnarmut atassuteqartutulli taamattulli sunniuteqartigisumik illersorneqarnissaat qulakkeerneqassalluni. Isumaqatigiissut suliassa qarfinni ukunani ator neqarpoq:

- Angajoqqaat akisussa anerat (angajoqqaatut oqartussaassuseq, meeqqap najuga qarfia aamma meeqqamik najorte qarneq il.il.).
- Sinnisuutita qarneq.
- Meeqqanik angerlarsimaffiup avataanut inissiineq.

Suliassa qarfinni taakkunani isumaqatigiissut pingaartumik makku pillugit maleruagassa qarpoq:

- Nunat tamalaat pisinnaatita anerat.
- Inatsisinik toqqaaneq – sulianik isumaqatigiisummut ilaasunik aalajangiinermi inatsisip sorliup ator neqarnissaanik aalajangiineq.
- Inatsisit suut malillugit angajoqqaatut akisussaaneq ”inatsisit suut” malillugit nalilersorneqassanersoq aalajangersarlugu.
- Aalajangiinerit akuerineqarneri naammassinninnerillu (iliuutsinik illersuineq).
- Naalagaaffinni isumaqatigiisummut peqataasuni qitiusumik oqartussat il.il. aqqutigalugit oqartussat akornanni suleqatigiinneq.

Isumaqatigiissut tulliuuttumi erseqqinnerusumik nassuiarneqartoq meeqqanut suli 18-nik ukioqalersimangitsunut ator neqarpoq.

Nunani tamalaani pisinnaatitaaneq pillugu isumaqatigiisummi maleruagassanut aallaavigineqartoq tassaavoq meeqqap nalinginnaasumik najuga qarfigisaani naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasumi oqartussat meeqqap inuttaanik imaluunniit pisuussutaanik illersuinissamut iliuuseqarnissamut pisinnaatitaanera (aalajangersagaq 5). Aammattaaq meeqqat qimaasimasut il.il. inissisimaffigisaani naalagaaffimmi isumaqatigiisummut peqataasumi oqartussat illersuillutik iliuusissanik aalajangiinissamut pisinnaatitaapput (aalajangersagaq 6).

Inatsisinut akkerliussumik meeqqamik aallarussisoqartillugu imaluunniit tigummigallartitsisoqartillugu, aallarussineq imaluunniit tigummigallaaneq sioqqutitsiarlugu nalinginnaasumik najugaqarfigisaani naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi oqartussat pisinnaatitaaffik piginnassavaat. Tamannali atuutinngilaq meeraq naalagaaffimmi allami nalinginnaasumik najugaqalersimappat, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqartut erseqqissumik imaluunniit aallarussineq imaluunniit tigummigallaaneq oqaasertaleragu naammagiinnarpasuk (aalajangersagaq 7).

Isumaqatigiissummi meeqqap inuttaanik imaluunniit pisuussataanik illersuinissaq pillugu suliami peqataasut pisinnaatitaaneq pillugu isumaqatigiisuteqarnissaannut periarfissiisoqanngilaq, suliali taamatut ittut suliarinissaannut pisinnaatitaaneq pisut ilaanni naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi oqartussamit pisinnaatitaasumiit naalagaaffimmut isumaqatigiissummut peqataasumi allami oqartussanut nuunneqarsinnaavoq (aalajangersagaq 8 aamma 9).

Nukinginnartunik pisoqartillugu meeqqap imaluunniit pisuussutaasa sumiiffigisaani naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi oqartussat illersuinissamut pisariaqartunik iliuuseqarnissanut tamanut aalajangiinissamut pisinnaatitaaffeqarput (aalajangersagaq 7 aamma 11).

Naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi oqartussat aappariinneq pillugu suliaqartut (amerlanertigut averuserneq imaluunniit avivinnek pillugu suliaq) pisuni aalajangersimasuni aappariit ataatsimoorlutik meeraata illersorneqarnissaanut iliuusissanik aalajangiisinnaapput, naak meeraq naalagaaffimmi pineqartumi nalinginnaasumik najugaqanngikkaluartoq (aalajangersagaq 10). Tassanili tunngavigineqassalluni ilaatigut tamatumunnga naalagaaffimmi inatsisinik tunngaveqarnissaq – Kalaallillu Nunaanni tamatumunnga inatsiseqarnani.

Naalagaaffinni isumaqatigiissummut peqataasuni oqartussat isumaqatigiissummut ilaasunik sulianik aalajangiinerni aallaaviatigut nammineq naalagaaffimmini inatsisit atortarpaat (aalajangersagaq 15).

Inatsisip malitsigisaanik angajoqqaatut akisussaannermik tunniussineq imaluunniit atorunnaarsitsineq meeqqap nalinginnaasumik naalagaaffimmi najugaqarfigisaani inatsimmut maleruutiinnassaaq, aamma taanna naalagaaffiuppat isumaqatigiissummut peqataanngitsoq (aalajangersagaq 16 aamma 20). Tassani angajoqqaatut akisussaaneq allanngortinneqanngilaq, naak meeraq naalagaaffimmut allamut nuukkaluartoq. Inatsisip toqqarneqartup atorneqarnera taamaallaat itigartinneqarsinnaavoq inatsimmik taassuminnga atuineq meeqqamut pitsaanerpaasussaq eqqarsaatigalugu inatsisitigut tunngavinnut pingaarnernut erseqqissumik tamanna akkerliuppat (aalajangersagaq 22).

Naalagaaffik isumaqatigiissummut ilaasoq isumaqatigiissummut ilaasut iliuutsit akuerissavai, aamma naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi allami aalajangiiffigineqartut. Meeqqap inuttaanik pisuussutaanilluunniit illersuinialuni iliuuserisaq tassaannerusarpoq aalajangiineq (aalajangersagaq 23). Akuersinissarli ilaatigut itigartinneqarsinnaavoq iliuusissaq oqartussanit iliuusissamik aalajangiinissamut pisinnaatitaaffeqanngitsumit aalajangiiffigineqarsimappat, meeraq tusarniaqqaarnagu aalajangiineq aalajangerneqarsimappat, imaluunniit naalagaaffimmi noqqaaffigineqartussami inatsitigut tunngavinnut pingaaruteqartunut akuersineq erseqqissumik akkerliuppat, meeqaamut pitsaanerpaasussaq eqqarsaatigalugu.

Iliuserisaq aalajangersagaq 23 malillugu akuerineqartussaq naalagaaffimmi pineqartumi naammassineqarnissaa siunertaralugu naalagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi pinngitsaaliissutaasinnaasutut nalunaarutigineqassaaq, iliuusissap akuerineqarnissaanut itigartitsinissamut piumasaqaatit qulaani taaneqartut naammassineqarsimappata. Iliuusissaq pinngitsaaliissutaasussap naammassineqarnera naalagaaffimmi noqqaaffigineqartumi inatsisit malillugit pissaaq (aalajangersagaq 26 aamma 28).

Isumaqatigiissummi peqquneqartut qitiusumik oqartussat sulianik isumaginnittussanik qitiusumik oqartussanik naalagaaffiit isumaqatigiissummi peqataasut toqqaassapput. Naalagaaffik nunanik namminersortunik arlalinnik immikkoortoqarpat qitiusumik oqartussanik ataatsimik amerlanerusunik toqqaasinnaavoq (aalajangersagaq 29). Qitiusumik oqartussat akornimminni suleqatigiisapput aamma naalagaaffinni pineqartuni oqartussat pisinnaatitaasut akornanni suleqatigiinneq siuarsarlugu (aalajangersagaq 30). Qitiusumik oqartussat aamma meeqqap inuttaanik imaluunniit pisuussutaanik illersuineq pillugu isumaqatigiisutunik siursaassapput, meeqqap illersorneqartariaqarneranik takussutissaqalerpat meeqqap sumiinneranik qulaajaanermi ikiutissallutik, kiisalu isumaqatigiisut malillugu noqqaassutunik il.il. tigusissallutik ingerlatitseqqissatillu (aalajangersagaq 31).

Allaffissornikkut suleqatigiinnermut tassunga ilaasunik isumaqatigiisut paasissutissanik paarlaasseqatigiinnissaq pillugu maleruagassanik imaqarpoq. Taamaattorli tamanna meeqqap inuttaanik pisuussutaanilluunniit ulorianartorsiortitsissappat imaluunniit meeqqap ilaqutaanik ilungersunartumik akornutaasinnaappat paasissutissanik paarlaasseqatigiittoqassanngilaq. Taakku saniatigut paasissutissanik paarlaasseqatigiinneq naalagaaffiup inatsisaanik malinnissaaq (aalajangersagaq 34-37).

Meeqqap nalinginnaasumik najugaqarfigisaani imaluunniit illersuinissamut iliuuseqarnissamut aalajangiiffiusumi nalaagaaffimmi isumaqatigiissummut peqataasumi oqartussat angajoqqaatut oqartussaassuseqartumiit il.il. noqqaasoqarneratigut uppersaammik tunniussisoqarsinnaavoq, pineqartoq iliuuseqarnissamut sutigut piginnaatitaasoq, aamma pineqartumut sunik piginnaatitsisoqarnera soq tassani allanneqarsimassalluni (aalajangersagaq 40).

Isumaqatigiisut taamaallaat naalagaaffimmi aalajangiiffigineqartunut iliuusissanut atuuppoq, isumaqatigiisut naalagaaffimmi pineqartumut naleqqiulluni atortuulersinneqarsimappat, aamma taassuma atulersinnerata kingorna iliuusissanut akuerineqartunut naammassinninnerlu naalagaaffiup iliuusissamik aalajangiiffiusup aamma naalagaaffiup noqqaassummik nassiffiusimasup akornannut naleqqiullugu (aalajangersagaq 53).

Isumaqatigiisut naalagaaffinnut taamanikkut 18.-issaannik katersuunneranni Nunani Tamalaani Inuinnartut pisinnaatitaaffiit pillugit Haagerimi ataatsimeersuarnermi ilaasortaasimasunit atsiorneqarsinnaavoq. Aalajangersakkap kinguneraa naalagaaffiit taakku isumaqatigiissummut akuersisinnaanerat, tamatumalu kingorna naalagaaffiit illugiillutik isumaqatigiisut malillugu suleqatigiinnissamut pisussaaffeqarlutik (aalajangersagaq 57). Tamatuma saniatigut isumaqatigiisut ”naalagaaffimmit kimilluunniit allamit” akuerineqarsinnaavoq (aalajangersagaq 58). Taamatut akuersineq naalagaaffinnut akuersisut aamma naalagaaffiit isumaqatigiissummut peqataasut, akuersineq pillugu iliuuseqartussap nalunaarutaanik tigusinerup kingorna qaammatit arfinillit qaangiutsinnagit tassunga akerliliisimangitsut akornanni pisunut taaamalaat sunniuteqarpoq (aalajangersagaq 63, litra b).

4.2.4. Meeqqanik aallarussisarnernut inatsit

Meeqqanut, naligiissitaanermut, akulerutitaanermut isumaginnikkullu pissutsinut ministeri Kalaallit Nunaanni ilaqutariit inatsiseqartitaanerisa naleqqussarneranut atasumik meeqqanik aallarussisarnernut inatsisip Kalaallit Nunaannut atortuulersinneqarnissaa pillugu peqqussummut missingersuusiortoq, taamaalilluni meeqqanik aallarussisarnernut inatsit atuutilersinneqarluni, inatsisini ukunani allannguinerit malillugit allannguuteqartoq:

- Angajoqqaatut oqartussaassusermik aalajangiisarnerit il.il. nunat tamalaat naammassinnittarnerat pillugu inatsisip allanngortinnera pillugu inatsit nr. 387, 28. maj 2003-meersoq (nunani tamalaani meeqqanik aallarussisarnernut), danmarkimi naalagaaffimmi innuttaasunut il.il. passi pillugu inatsit, nunanut allamiunut inatsit aamma aappariilertarneq aappariigunnaartarnerlu pillugit inatsit (Meeqqanik aallarussisarnernut il.il. inatsitigut siunnersorneqarneq).
- Meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsit nr. 434, 8. maj 2006-meersoq.
- Angajoqqaatut akisussaaffiat pillugu inatsisip malitsigisaanik inatsisini aalajangersakkat assigiinngitsut allanngortinneri pillugit inatsit nr. 500, 6. juni 2007-meersoq (Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma pinngitsaaliinikkut naammassinninneq pillugu eqqartuussivimmi sulianik suliarinninneq).

Inatsisit taakku kalaallit nunaanni pissutsinut naapertuuttunik allannguuteqartillugit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarput.

Meeqqanik aallarussisarnernut peqqussut angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu, meeqqap sumi najugaqarnera pillugu, kiisalu meeqqamik najorteqarneq pillugu, Europarådimi isumaqatigiissut 1980-meersoq malillugu naalagaaffimmi Kalaallit Nunaata suleqatigisaani aalajangiinernut Kalaallit Nunaanni akuerineqarneri naammassineqarnerilu pillugu suliani atornerqarpoq. Peqqussut aamma inatsisit unioqqullugit Kalaallit Nunaannukaanneqarsimasut imaluunniit inatsisit unioqqullugit tigummigallarnejartut utertinneqarneri pillugit suliani atornerqarpoq, aallarussineq imaluunniit tigummigallaaneq sioqqutilaalugu Haagimi isumaqatigiissut 1980-meersoq malillugu naalagaaffimmi Kalaallit Nunaata suleqatigisaani meeraq najugaqarsimappat.

Peqqussummi § 3 malillugu qitiusumik oqartussanik toqqaasoqassaaq, pingaartumik isumaqatigiissutinut taakkununga marlunnut naleqqiullugu saaffiginnissutinik tiguisartussaq ingerlatitseqqittussarlu, tassunga ilanngullugu nunanit allaniit noqqaassutit eqqartuussivinnut imaluunniit allaffeqarnikkut oqartussamut attuumassuteqartumut ingerlateqqillugit. Tamatuma saniatigut qitiusumik oqartussat naalagaaffinni isumaqatigiissummut peqataasuni allani qitiusumik oqartussanik suleqateqassaaq. Isumaginninnermut, Meeqqanut Peqataalernermullu ministeriaqarfik Danmark sinnerlugu qitiusutut oqartussatut toqqarneqarsimavoq, ministeriaqarfillu aamma naatsorsuutigineqarluni Kalaallit Nunaat sinnerlugu qitiusutut oqartussatut toqqarneqassasoq.

Meeqqanik aallarunneqarsimasunik nunat allamiut aalajangiinerinik utertitsinernillu akuersineq pillugu isumaqatigiissutini taakkunani marlunni piumasaqaatit peqqussutissatut missingiummi tulluarsarlugit ilanngunneqarput. Europarådimi isumaqatigiissummi 1980-meersumi aalajangersakkanut 17-21-mut (takuuk

qulaaniittoq) aamma Haagimi isumaqatigiissummut 1980-imeersumi aalajangersakkanut 11, 12 aamma 20-mut (takuuk qulaaniittoq) innersuussisoqarpoq.

Peqqussummi § 18 malillugu isumaqatigiissutini taakkunani marlunni ilaasut suliat, aallaaviatigut Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 46-mi aamma 47-mi maleruagassat malillugit suliarineqassapput, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 3-mi allanngortinneqartutut siunnersuutigineqartoq. Peqqussut isumaqatigiissut malillugu eqqartuussiviit sulianik suliarinninnerat pillugu aalajangersakkanik imaqarpoq, aalajangersakkanut taakku tapertaasunik.

Isumaqatigiissutinut ilaasumik noqqaassut Kalaallit Nunaanni eqqartuussivimmut saqqummiunneqassaaq, taanna aalajangiinerup akuerineqarnissaanik imaluunniit meeqqap utertinneqarnissaa pillugu aalajangiissalluni. Akuersinissamut imaluunniit utertitsinissamut piumasaaqatit naammassineqarsimappata, eqqartuussummi naammassiniaasartumit naammassineqarnissaanut eqqartuussiviup suliaq ingerlateqqissavaa, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 597, imm. 3 (§ 12).

Suliat suliarinerata nalaani eqqartuussummi naammassiniaasartoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi tamanna pillugu maleruagassat malillugit meeqqamik oqaloqateqassaaq (§ 631, imm. 4-mi aalajangersakkatut nutaatut siunnersuutigineqartoq, tak. siunnersuummi §34, nr. 17), eqqartuussivillu - eqqartuussummi naammassiniaasartumit saqqummiussisoqarneratigut – aalajangersinnaalluni meeraq angajoqqaat arlaanni inissinneqassasoq imaluunniit isumaginninnermi oqartussat peqqusinerisigut sumiiffimmi arlaannut attuumassuteqanngitsumi, tamanna pisariaqartinneqarpat (§§ 16 aamma 17).

Noqqaassummik tunniussisimasumut eqqartuussinnermi nammineq sinnerlugu pisinnaatitsisoqarsinnaavoq. Pisinnaatitaasumut akissarsiat il.il. pillugit aalajangiineq akeqanngitsumik ingerlatsisoqarnissaanik nalunaarsimanerit assigalugu maleruagassat taakku malillugit aalajangiisoqassaaq, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 21, (§ 18).

Meeqqamik utertitsisoqarnissaa pillugu noqqaassut saqqummiunneqarsimappat noqqaasut suliarineqarsimatinnagu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqap najugaa pillugu suliami Kalaallit Nunaanni aalajangiisoqarsinnaanngilaq (§ 19). Aammattaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqap najugaa pillugu eqqartuussivik aalajangiisinnaanngilaq, qitiusumik oqartussanit ilisimatitsisoqarpat meeraq inatsisunik unioqqutitsilluni Kalaallit Nunaanniittoq, meeqqap utertinneqarnissaa pillugu noqqaassummik tunniussisoqarsimatinnagu. Tamannali atuutinnngilaq taamatut noqqaassummik saqqummiussinissamut naammattumik piffissaqarsimappat.

Kalaallit Nunaanni najugaqartumik, aamma nunanut allanut aallarunneqarsimasumik imaluunniit tassani tigummigallarneqartumik meeqqamik utertitsinissaq pillugu noqqaassut qitiusumik oqartussanut tunniunneqarsinnaavoq, noqqaanerlu tassanngaanniit meeqqap sumiiffigisaani isumaqatigiissummut ilaasumut naalagaaffimmi qitiusumik oqartussanut ingerlateqqinneqassalluni. Meeqqamik utertitsinissaq pillugu apeqqut Haagimi isumaqatigissut 1980-imeersoq, Europarådimi isumaqatigiissut 1980-imeersoq imaluunniit meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiissut kiisalu nunami pineqartumi inatsisit malillugit aalajangiiffigineqassaaq.

Meeraq naalagaaffimmut, isumaqatigiissutit taakku malillugit Kalaallit Nunaata suleqatiginngisaanut aallarunneqarsimappat, meeqqap utertinneqarnissaa pillugu suliamik isumaginninneq Nunanut Allanut ministeriaqarfimmit isumagineqassaaq.

Meeraq Kalaallit Nunaanni najugalik aallarunneqarsimappat imaluunniit nunani allani tiggummigallarneqarpat, tassunga ilangullugu nuna isumaqatigiisummi suleqatigisanut ilaanngitsoq, isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministeri aalajangersinnaavoq iliuuserisaq inatsisinut naapertuutinnitsoq. Ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup atorunnaarsinnissaa pillugu suliap ingerlanerani tamanna pillugu aalajangiineq eqqartuussivinnit aalajangerneqassaaq (§ 20).

Meeqqamut, inatsisit unioqqullugit Kalaallit Nunaanniit nunanut allanut aallarunneqarsimasumut imaluunniit nunani allani inatsisit unioqqullugit tiggummineqartumut angajoqqaatut oqartussaassuseqartumut isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministeri inatsisitigut siunnersuisinnaavoq, meeqqap utertinneqarnissaa siunertaralugu eqqartuussivikkut iliuuseqarnermut atatillugu aningaasartuutitut matussutissatut. Tamatuma saniatigut immikkut pisoqartillugu meeqqap utertinneqarnissaa siunertaralugu eqqartuussivitsigut iliuuseqarnernt atatillugu aningaasartuutitut matussutissanut inatsisitigut ikiuisoqarsinnaavoq, naak piunasaqaatit taakku naammassineqarsimanngikkaluartut (§ 20 a). Inatsisitigut ikiorneqarnermiippat pingaartumik eqqartuussissorisumut, angalanermut nutserisoqarnermut kiisalu suliami aningaasartuutitut, nunani allani illuatungerisamik pineqartut akiliutissaanut aningaasartuutit (§ 20 b).

Inatsisitigut siunnersorneqarnissamut neriorsuut utertinneqarsinnaavoq tunngavigineqartut paasineqarpata atuukkunnaartut imaluunniit atorunnaarsimappata (§ 20 c).

Isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministeri eqqartuussinermi nammineq sinnerluni pisinnaatitaasunik toqqaassaaq, meeqqanik aallarussineq pillugu suliani angajoqqaatut oqartussaassuseqartumit atorneqartussatut ministerimit inassutigineqarsinnaasut (§ 20 d).

Meeqqanik aallarussisarnernut inatsisip atuutilersinneqarnerani taamanikkut namminersorsinnaanermut inatsimi aalajangersakkamik ikkussisoqarpoq, taanna malillugu meeqqap nunamik qimatsisinaaneranut angajoqqaat marluullutik akuersisinnaallutik, taakku marluullutik ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata aamma taakku arlaat kisimiilluni meeqqamut angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq isumaqatigiinnigissutigippasuk. Aalajangersagaq taanna angajoqqaat akissussaananat pillugu inatsimmi § 3, imm. 2-mi ingerlateqqinneqarpoq, aalajangersagarlu angajoqqaat akissussaananat peqqussummilluuni.

Meeqqanik aallarussisarnernut inatsisip atuutilersinneqarnerani pillaasarnermi inatsimmi § 215 allanngortinneqarpoq, taamaalilluni inatsisip unioqqutitsilluni meeqqamik nunamiit aallaarussineq pillarneqaataasussaalarluni. Aalajangersagaq aamma taamaattoq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermik inatsimmi ikkunneqassasoq siunnersuutigineqarpoq, tak siunnersuummi § 4.

4.2.5. Meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiisut pillugu inatsit

Meeqqanut, naligiissitaanermut, akulerutitaanermut isumaginninnikkullu pissutsinut ministeri Kalaallit Nunaanni ilaqutariissutimut inatsisip naleqqussarneranut atasumik meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiisut pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarnissaa pillugu peqqussummut missingersuusiortoq, taamaalilluni inatsit Kalaallit Nunaanni pissutsinut naapertuuttunik allannguuteqartillugu Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarluni.

Peqqussummi § 1, imm. 1 malillugu meeqqanik illersuineq pillugu Haagimi isumaqatigiisummi aalajangersakkat Kalaallit Nunaannur atuupput. Isumaqatigiisummi aalajangersakkat taamaalilluni Kalaallit Nunaanni inatsisinut ilaalerput. Tamatuma kingunerisaanik suliami ataatsimi, isumaqatigiisummut ilaasumi, aamma isumaqatigiisummut ilaasumi naalagaaffimmut allamut pisariaqartutigut atassuteqartumi, nunani

tamalaani piginnaatitsinernut attuumassuteqartut apeqqutit, inatsinik toqqaanerit kiisalu aalajangiinernik akuersineq naammassinninnerlu isumaqatigiisummi aalajangersakktat malillugit aalajangiiffiqeqassapput.

Isumaqatigiisummi aalajangersakktat Kalaallit Nunaata aamma Savalimmiut kiisalu Kalaallit Nunaata aamma Danmarkip akornanni akornanni pissutsinut atuutinngillat.

Peqqussummi § 2 malillugu pingaartumik qitiusumik oqartussanik suleqateqarnikkut meeqqanut, naligiissitaanermut, akulerutitaanermut isumaginninnikkullu pissutsinut ministeri toqqaassaaq, pingaartumik isumaqatigiisummut ilaasunik peqqussutinik saaffiginnissutinik tigusisartussanik ingerlatitseqqittussanillu. Isumaqatigiisummi aalajangersakkanut 29-32 innersuussisoqarpoq, takuuk qulaaniittoq. Isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernermullu ministeri qitiusumik oqartussat sulinerat pillugu maleruagassanik aalajangersaasinnaavoq, aamma – Naalackersuisunut ilaasortamik tassunga attuumassuteqartumik isumasuereernikkut meeqqanik (angerlarsimaffiup avataanut inissiineq) imaluunniit danmarkimi ministeri tassunga attuumassutilik (sinniisuutitaqarnermut tunngatillugu inatsisinik atortitsinermut ministeri) – qitiusumik oqartussap suliaasa ilai oqartussanut allanut suliaassanngortissinnaavai.

Isumaginninnermut, Meeqqanut Peqataalernermullu ministeriaqarfik Danmark sinnerlugu qitiusutut oqartussatut toqqaarneqarsimavoq, qitiusutullu oqartussaannermi suliat allanut suliaassanngortissimanagit. Ministeriaqarfik aamma naatsorsuutigineqarluni Kalaallit Nunaat sinnerlugu qitiusutut oqartussatut toqqaarneqassasoq.

Peqqussutip atuuffia tunngaviatigut isumaqatigiisutit atuuffianut naapertuuppoq (takuuk immikkoortoq 4.2.3), piviusumilli naatsorsuutigineqarluni peqqussut annerusumik angajoqqaat akisussaanagerat pillugu suliani atorineqassasoq (angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqarneq il.il.).

Isumaqatigiisummut ilaasut angajoqqaat akisussaanagerat pillugu suliat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 46-mi aamma 47-mi maleruagassat malillugit aallaaviatigut eqqartuussivinnit suliarineqassapput, soorlu inatsisissatut siunnersuummi § 3-mi allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqartoq. Maleruagassanut taakkununga tapertaasunik isumaqatigiisut malillugu sulianik eqqartuussiviit suliarinnittarnerat pillugu aalajangersakkanik missingersuut imaqarpoq.

Missingersuut malillugu isumaqatigiisummi aalajangersagaq 8 aamma 9 malillugit piginnaatitsinermik nuussineq pillugu aalajangiinernik eqqartuussiviit aalajangiisarput (§ 3).

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik aalajangiinermigut isumaqatigiisummut ilaasumi naalagaaffimmi allami aalajangiiffiqeqartumik aqqisummik akuersinissaq pillugu aalajangiisarpoq. Aamma Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik taamatut aalajangiinerup naammassineqarnissaanut nalunaaruteqarnissamik aalajangiisarpoq. Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik isumaqarpat, peqataasoq inatsisilerinikkut ikiorneqaaqaarnani, suliami taamatut ittumi illersorneqarsinnaasumik suliaqarsinnaanngitsoq, pineqartumut eqqartuussinermi nammineq sinnerluni pisinnaatitaasumik eqqartuussivik pissarsinnaavoq. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 254, imm. 1, nr. 3, imm. 3 naapertorlugu peqataasup akeqanngitsumik ingerlatitseqqinnissamut piumasaaqatit naammassimannngippagit, sinniisuutitamut atatillugu aningaasartuutit naalagaaffiup karsianut taarsigassanngorlugit peqataasoq eqqartuussivimmit peqquneqassaaq (§§ 4 aamma 5). Aalajangiinerup akuerineqarnissaanik noqqaaneq imaluunniit aalajangiinerup naammassineqarnissaanik nalunaaruteqarneq allakkatiguussaaq aamma aalajangiinerup allanneqarneranik ilaqassalluni (§ 6).

Aalajangiineq naammassineqarsinnaasutut nalunaarutigineqarpat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 46-mi aamma 47-mi pinngitsaaliinikkut naammassinninneq pillugu maleruagassat nalinginnaasut malillugit naammassineqarsinnaavoq, soorlu inatsisissatut siunnersuummi § 3-mi allanngortinneqartussatut siunnersuutigineqartoq.

5. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsit

5.1. Inatsisit atuuttut

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 54, nr. 6 malillugu Kalaallit Nunaanni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat eqqartuussiviit ataaniipput.

Namminersorsinnaanermik peqqussut malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat eqqartuussivinnit suliarineqartarput. Averusernerit imaluunniit avivinnerit pillugit sulianik Naalagaaffiup Sinniisaata suliarinninneranut atatillugu angajoqqaat suli ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersut imaluunniit taakku arlaat ataaseq angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq pillugu Naalagaaffiup Sinniisaa isummertussaavoq.

Meeqqamut akilersuutit inatsimmi § 279 malillugu eqqartuussivimmit aalajangersarneqartarput, tamanna averusernermut imaluunniit avivinnermut eqqartuussummut atasumik pippat imaluunniit inooqatigiinnerup atorunnaarsinneqarnerani meeqqanut kina angajoqqaatut oqartussaassuseqassanersoq pillugu aalajangiinnermut atatillugu. Pisuni allani meeqqanut akilersuutit eqqartuussisumit aalajangersarneqartarput.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugit sulianik Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivinni suliarinninneq pillugu maleruagassat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 27-mi (§§ 280-291) takuneqarsinnaapput. Maleruagassat angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugit namminersorsinnaanermik peqqussutip maleruassaanut atatillugit isigineqassapput.

Inatsimmi § 280-miipput suliat qanoq ittut kapitali 27-mi maleruagassat malillugit suliarineqarnissaat pillugu erseqqinnerusnik aalajangersakkat. Aalajangersakkami nr. 2-6 angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianut assigiinngitsunut tungasuupput.

Inatsimmi § 283, imm. 2 malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqap najugaa pillugu suliaq naalagaaffimmi maani (Danmark aamma Kalaallit Nunaat) suliassanngortinneqarsinnaanersoq Danmarkimi eqqartuussisarnermik inatsimmi § 448 f malillugu aalajangiiffigineqassaaq. Tassunga atatillugu Danmarkimi eqqartuussisarnermik inatsimmi § 448 f-imit takuneqarsinnaavoq meeqqap naalagaaffimmut attuumassuteqarnera eqqartuussiviit nunani tamalaani piginnaatitaanerannut aalajangiisuuvoq. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugu suliaq taamaalilluni aallaaviatigut maani nunami suliassanngortinneqarsinnaavoq, meeraq maani najugaqarpat imaluunniit pisut ilaanni meeraq maaniissimappat, meeqqap najugaqarnera maaniinneraluunniit inatsisunik unioqqutitsisumik aallarunneqarneratigut imaluunniit tiggummigallarneratigut pilersinneqarsimanngippat. Amerlanertigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. suliaq naalagaaffimmi maani suliassanngortinneqarsinnaavoq, meeraq inatsisit unioqqullugit nunanut allanukaanneqarsimappat imaluunniit nunani allani tiggummigallarnerarpat, aamma meeraq tamanna sioqquutilaarlugi maani najugaqarsimappat. § 448

f-imi aalajangersakkt naalagaaffimmik allamik isumaqatigiissuteqarnikkut saneqqunneqarsinnaapput. Tamanna pivoq meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut pillugu inatsisikkut aamma meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissutikkut, immikkoortoq 4.2.3 aamma 4.2.5 naap.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliaq suliaassanngortitap najugaani eqqartuussisoqarfimmi suliaassanngortinneqassaaq, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 284, imm. 1. Suliaassanngortinneqartoq maani naalagaaffimmi najugaqanngippat suliaassisup najugaani eqqartuussisoqarfimmi suliaq suliaassanngortinneqassaaq, tak. imm. 2. Illuatungeriit arlaannaalluunniit maani naalagaaffimmi najugaqanngippata inatsisunik atortitsinermut ministerip aalajangigaani eqqartuussivimmi suliaq suliaassanngortinneqassaaq, tak. imm. 3.

Aamma inatsimmi § 286-p malitsigisaanik pisut ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu siusinnerusukkt suliami atuutinneqarsimasut, piviusumik eqqartuussutaasimasut, nutaamik suliaasinissamat tunngavittut atorineqarsinnaanngillat.

Tamatuma saniatigut inatsimmi § 287 malillugu eqqartuussivik aalajangiisinnaavoq namminersorsinnaanermut peqqussutikkut Kalaallit Nunaanut atuutilersinneqarsimasoq namminersorsinnaanermik inatsimmi § 25 malillugu ingerlanneqartussamat meeqqamik oqaloqateqarnermik illuatungerisaq ataaseq imaluunniit marluullutik najuussinnaanngillat. Aalajangersagaq taanna malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu suliami aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu aallaaviatigut tamanna pillugu meeqqamik oqaloqatiginnittoqassaaq, meeraq aqqaneq marlunnik ukioqalersimappat. Tamanna meeqqamat ajoqusiisinnaasoq imaluunniit aalajangiinissamat pingaaruteqassanngitsoq isumaqartoqarpat oqaloqateqarnissaq pinngitsoortinneqarsinnaavoq.

Kiisalu inatsimmi § 290, imm. 1-imit takuneqarsinnaavoq ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliaq peqataasup toqnerata kingorna suliaassanngortinneqarsinnaanngitsoq. Eqqartuussutissaq nalunaarutigineqanngitsoq peqataasut arlaat toqppat suliaq unitsinneqassaaq, imm. 2 naap.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 598-mi aalajangersarneqarpoq pinngitsaaliinikkut naammassinninnaaq ilaatigut uku tunngavigalugit pisinnaasoq:

- eqqartuussutit aalajangiinerillu Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit imaluunniit pisortat oqartussaataasa allat eqqartuussutigisimasaat imaluunniit aalajangiinerisimasaat, taakkualu aalajangiineri inatsit naapertorlugu naammassiarneqarsinnaasut (§ 598, imm. 1, nr. 1) aamma isumaqatigiisitsinerit pisortat oqartussaataannut isumaqatigiissutaasimasut (§ 598, imm. 1, nr. 2, oqaaseqatigiit siulliit),
- eqqartuussutit, aalajangiisutit aalajangiinerillu eqqartuussivinnit imaluunniit pisortat oqartussaataannit naalagaaffiup ilaata sinneraniittunit eqqartuussutaasimasut imaluunniit aalajangiinerusimasut, aalajangiinerit pinngitsaaliinikkut tassani naammassiarneqarsinnaasut, aamma isumaqatigiinnerit pisortatut oqartussaataannut pineqartunut isumaqatigiissutaasimasut (§598, imm. 1, nr. 3), aamma

- eqqartuussivimmi aalajangiinerit, isumaqatigiissutit imaluunniit nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit allat naapertorlugit naalagaaffiup ilaani allami naammassinninniarneqarsinnaasut (§598, imm. 1, nr. 8).

Aamma inatsimmi § 599, imm. 5-ip malitisigisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat, eqqartuussutikkut aalajangiivigisat imaluunniit eqqartuussivimmit imaluunniit naalagaaffimmi ingerlatsivimmit imaluunniit naalagaaffiup sinnissaanit akuerineqarsimasut, ingerlaannaq naammassinninniarneqarsinnaapput, taamaassananili aalajangiinnermi naammassisinniarneqartumi allatut aalajangersaasoqarsimappat

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aammalu meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq pillugit aalajangersakkat naammassinninniarneqarsinnaapput pinngitsaaliinikkut akiliisitsissuteqartarnermik atuinikkut imaluunniimmi pissaanermik atuinikkut inatsimmi § 631, imm. 1 naap. Eqqartuussutinik naammassinninniaasartuq naammassinninniaanermi periaasissaminik toqqaaniarnermi piumasaqartup noqqaassutaanik pinngitsoorani malinnittussaangilaq. Naammassinninniaaneq pisinnaassanngilaq meeqqap tarnimigut timimigulluunniit peqqissusaa tamatumuuna navianartorsiorujussuartinneqassappat. Nalornisooruteqarnerni eqqartuussutinik naammassinninniaasartuq naammassinninniaanermik kinguartitsinnaavoq immikkut paasisimasallip nalunaarutaanik piniartoqareernissamut.

Inatsimmi § 631, imm. 2 malillugu eqqartuussutinik naammassinninniaasartuq inummik nakerisarsiortuunngitsumik aggersaasinnaavoq, immaqa kommunip sinniisuutitaanik, suliassap sularineqarnerani meeqqamut iluaqusiissutissanik isumaginnittussamik. Eqqartuussutinik naammassinninniaasartuq pissutsit naapertuutigalugit meeqqamik tunniussinissaq imaluunniit najorteqarsinnaatitaanermik ingerlassinissaq pillugu piffissami sivikinnerusumi kinguartitsigallarsinnaavoq.

Kiisalu inatsimmi § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siullernit takuneqarsinnaavoq taamatulli atortuutinneqassaaq eqqartuussutinik naammassinninniaasartuq ikiuunnissaa pisariaqaleraangat angajoqqaatut oqartussaassutsimik sernissuisuusoqartitsinermillu atortitsiniarnermi kiisalu meeqqap najorallagassaanut tunngatillugu isumaginninnermi ataatsimiititaliap aalajangiinerinik atortitsiniaanermi. Naammassinninniaaneq pisassaaq § 631 malillugu.

Kalaallit Nunaanni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat akitsuuserneqassanngillat, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 716, nr. 3. Taamaaqataanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq qitornamillu najorteqarsinnaatitaanermut tunngatillugu eqqartuussutinik naammassinninniaanernut assigisaa atuuppoq, tak. inatsimmi § 723, nr. 6.

5.2. Naalakkersuisut isumaliutaat

Soorlu immikkoortoq 2.1-imi eqqaaneqartoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq najorteqarnerlu pillugit suliati meeqqanut inatsisitigut inissisimanerit pitsaanerulersinniarlugit Kalaallit Nunaanni angajoqqaat akisussaanerannut inatsit naleqqussarneqarpoq, tassunga ilanngullugu angajoqqaat akisussaanerannut inatsisip atuutilersinneratigut aamma namminersorsinnaanermut peqqussummi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq najorteqarnerlu pillugit kaptiali 2-p atorunnaarsinneratigut.

Angajoqqaat akisussaanerannut inatsit suliati assigiinngitsut arlallit Kalaallit Nunaanni ullumikkut ilisimaneqanngitsut pillugit aalajangersakkanik imaqqarpoq, taamaattumillu Kalaallit Nunaanni

eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 27-mi maleruagassanut ilaanatik. Aammattaaq angajoqqaat akisussaanerannik peqqussutissamut missingiummi siunniunneqarpoq suliani assigiinngitsuni pineqartuni amerlanerni suliarinninneq eqqartuussivinnut inissinneqarsimalluni, tak. immikkoortoq 3.3. Tamatuma kingunerisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit kiisalu aalajangiinernik pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanerit aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi maleruagassat allanngortinneqartariaqarput.

Aammattaaq ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliani sumiiffinni eqqartuussiviit piginnaatitaanerat pillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 284-mi aalajangersagaq allanngortinneqartariaqarpoq, taamaalilluni – eqqartuussiviit nunani tamalaani piginnaatitaanerannut atuuttut assigalugit – meeqqap najugaqarfia aallaavigineqalerluni angajoqqaat aallaavigineqarnatik. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi eqqartuussiviit sumiiffinni piginnaatitaanerat pillugu maleruagassat taamaalillutik Danmarkimi eqqartuussisarnermik inatsimmi maleruagassanut naapertuutilissapput.

5.3. Aaqqissuussineq siunnersuutigineqartoq

Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 54, nr. 6-mi aamma § 716, nr. 3-mi aalajangersakkat naatsorsuutigineqarpoq inatsimmi kapitali 27-mut qulequttami taaneqartut suliat suusinnaasut tamarmik ilaasut, tassa aappariilerneq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat, tak. inatsimmi § 280, nr. 1-9-mi suliat assigiinngitsut erseqqinnerusumik taagorneqarneri. § 54, nr. 6-mi aamma § 716, nr. 3-mi aalajangersakkat taamaalillutik aamma suliat assigiinngitsut nutaat ilaassasut naatsorsuutigineqarpoq, inatsisissatut siunnersuummi siunnersuutigineqarluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat ilanngunneqassasut. Tamanna tunngavigalugu siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkat allanngortinneqassanngitsut.

Akerlianilliu siunnersuutigineqarluni inatsimmi § 279 aamma § 723, imm. 6 allanngortinneqassasut, taamaalilluni aalajangersakkat siunissami taamaallaat angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianik imaqassanngitsut, kisianni meeqqap najugaa pillugu sulianik.

Aammattaaq siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianik suliarinninneq pillugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 27-mi aalajangersakkat arlallit allanngortinneqassasut, taamaalillni maleruagassat taakku siunissami angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu sulianut taamaallaat atuutissanatik, kisianni aamma meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarnermit allaanerusumik allanik atassuteqarneq aamma nunanut allanut angalanernut akuersineq pillugu suliat ilaalissallutik.

Tamatuma saniatigut siunnersuutigineqarpoq inatsimmi § 284-mi suliani taakkunani eqqartuussiviit sumiiffinni piginnaatitaanerat pillugu aalajangersagaq nutaaq ikkunneqassasoq (soorlu imm. 2-mi), taamaalilluni angajoqqaatut oqartussaassuseq il.il. pillugit suliat aallaaviatigut meeqqap najugaqarfisaani eqqartuussivimmi suliassanngortinneqarsinnaallutik. Meeraq naalagaaffimmi maani najugaqanngippat sumiiffimmi piginnaatitaasoq maleruagassat atuuttut malillugit aalajangiisaaq. Taamaattoqartillugu suliassanngortinneqartup najugaani eqqartuussivimmi suliaq suliassanngortinneqassaaq. Suliassanngortinneqartoq naalagaaffimmi maani najugaqanngippat suliaq suliassanngortitsisup najugaani eqqartuussivimmi suliassanngussaaq. Illuatungeriit

arlaannaalluunniit naalagaaffimmi maani najugaqanngippat, inatsisunik atortitsinermin ministerip aalajangigaani eqqartuussivimmi suliaq suliassanngortinneqassaaq. Aappariilerneq pillugu sulianut sumiiffinni piginnaatitaaneq pillugu maleruagassat allanngortinneqassanngitsut siunnersuutigineqarpoq.

Angajoqqaat akisussaanerannut peqqussutissatut missingiut meeqqap angajoqqaavinit allaanerusunik najorteqarnissap aalajangersarnissaanut periarfissiisoqarpoq. Pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanermit naleqqiullugu siunnersuutigineqarpoq taamatut najorteqarneq pinngitsaaliinikkut akiliisitsinerit atornerisigut naammassiniarneqassasoq, pissaanermik atuinikkuunngitsoq.

Kiisalu siunnersuutigineqarpoq Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat 20. november 1989-imeersoq (Meeqqat pillugit isumaqatigiissut), ulloq 11. maj 1993-imi sunniuteqalersumik Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartoq naapertorlugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit aalajangiinerup imaluunniit isumaqatigiissutip pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqarnera pillugu suliamut atatillugu meeqqap isummaminik oqaaseqarsinnaanera Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmit erseqqissumik takuneqarsinnaalissasoq. Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup, Danmarkimi eqqartuussisarnermik inatsimmi § 537, imm. 2, oqaaseqatigiinnut siullernut aappaanullu naapertuuttup kingunerisaanik meeraq pisariaqartunik ukiulik perorsimasorlu, oqaloqateqarnermi nammineq isummaminik oqaaseqarnissaminik periarfissaqassasoq, tamanna meeqqamut ajoqusiinngippat. Meeraq oqaloqatigineqarpat meeqqamik paasisimasalik imaluunniit kommunimut sinniisoq peqataassaaq. Tassunga atatillugu immikkoortoq 3.3.1-imut innersuussisoqarpoq. Oqaloqateqarneq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit sulianik oqaloqateqarnertik ingerlanneqassasoq naatsorsuutigineqarpoq, oqaloqateqarnerup pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanermit atatillugu ingerlanneqarneranut naleqqussaasoqarluni. Soorlu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 7-mi allanngortinneqartussatut siunnersuutigineqartoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 287 oqaloqateqarnernut taakkununga atorneqassasoq. Tamatuma kingunerisaanik eqqartuussummik naammassitsiniaasartoq aalajangiisinnavaoq illuatungerisaq ataaseq marluullutilluunniit oqaloqateqarnermi najuussinnaanngitsut, aamma eqqartuussummik naammassitsiniaasartoq, suliami aalajangiisoqarnissaa sioqqullugu, oqaloqateqarnerup imarisaanik illuatungerisanik ilisimatitsissaaq, tamanna eqqarsaatigisassanut ilaatitsinnginnermut pissutaasunut akerliunngippat.

Kiisalu siunnersuutigineqarpoq pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanerit pillugit Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi aalajangersakkat allanngortinneqassasut, taamaalilluni maleruagassat siunissami aamma meeqqap najugaa pillugu aalajangiinernut isumaqatigiissutinullu atuutilerlutik.

6. Pinerluttulerinermin inatsit

6.1. Inatsisit atuuttut

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermin inatsit kapitali 17-mi (§§ 73-76) ilaqutariinni pissutsini pinerluuteqarneq pillugu aalajangersakkanik imaqarpoq.

Pinerluttulerinermin inatsimmi § 76 angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaanermut tunngasuvoq. Aalajangersakkami aalajangersarneqarpoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik

sumiginnaasoqarpat, inuup 18-t inorlugit ukiullip angajoqqaavi imaluunniit alla oqartussaq imaluunniit isumaginittog sumiginnaasoq imaluunniit pineqartoq taamatut oqartussaasoq imaluunniit isumaginittog sumiginnaasoq eqqartuunneqassaaq.

Aalajangersagaq malillugu meeqqamut taamatut oqartussaassuseqanngitsut angajoqqaat allalluunniit oqartussaassusianik imaluunniit isumassuinerannik sumiginnaaneq pinerluuteqarneruvoq. Sumiginnaaneq meeqqap angajoqqaavisa arlaannit pippat aalajangersagaq taamaalilluni taamaallaat atuussinnaavoq angajoqqaap aappaa kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpat, tassunga ilanngullugu utaqqiisaasumik. Akerlianilli aalajangersagaq meeqqap anngajoqqaavinut atorneqassanngilaq, taakku ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu angajoqqaat isumaqatigiissimangippata.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaaneq assersuutigalugu pisinnaavoq meeraq angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq akuersiteqqaarnagu manna tikillugu najugaqarfigisaaniit nuutsinneqarpat imaluunniit peerneqarpat, imaluunniit meeraq piffissamut isumaqatigiissutaasimasut utertinneqanngippat. Tamanna atuuppoq meeraq namminerisaminit imaluunniit namminerinngisaminik oqartussaasumit taassuminnga sumiginnaanera apeqqutaatinnagu.

Danmarkimi pinerluttulerinermi inatsit § 215, imm. 1-imi aalajangersagaqarpoq Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi § 76-imut assigusumik. Tamatuma saniatigut Danmarkimi pinerluttulerinermi inatsimmi § 215, imm. 2 inatsisit unioqqullugit meeqqamik nunamiit annissisoq pinerluuteqarpoq. Kalaallit nunanni pinerluttulerinermi inatsit danmarkimi pinerluttulerinermi inatsimmi § 215, imm. 2-mut assigusumik aalajangersagaqanngilaq.

6.2. Naalakkersuisut isumaliutaat

Angajoqqaat akisussaanerannik inatsisip Kalaallit Nunaanut atuutilersinneratigut ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 3-mi maleruagassat siunissami aamma Kalaallit Nunaannit atorneqarsinnaapput. Soorlu immikkoortoq 3.3.3-mi qulaani allaaserineqartoq tamatuma ilaatigut kinguneraa angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinnngippata meeqqap nunamik qimatsinissaanut marluullutik akuersissapput, tassunga ilanngullugu Danmarkimut imaluunniit Savalammiumunut aallarnek, meeqqap nunani allani, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni najugaqarnissaa imaluunniit angalanissaa pillugu isumaqatigiissut pigineqanngippat. Aamma meeqqap nunani allaniinnera, Danmarkimiinnera imaluunniit Savalimmiuniinnera isumaqatigiissutaasoq, naatsorsuutigisaasoq imaluunniit aalajangerneqarsimasoq qaangerlugu sivitsorneqarnissaanut akuersissut pigineqassaaq.

Meeqqap nunamik qimatsinissaaneranut angajoqqaap aappaanit akuersissummik pissarsiniarnissaanut pisussaaffimmik angajoqqaap unioqqutitsinera, tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut imaluunniit Savalimmiunut aallarnera, pinerluttulerinermi inatsimmi § 76-mi aalajangersagaq malillugu pinerluttuliornerunngilaq, tassa aalajangersagaq taanna qulaani immikkoortoq 6.1-mi taaneqartutut angajoqqaanut angajoqqaatut oqartussaassuseqartunut atorneqanngimmat.

Taamaattorli angajoqqaat akisussaanerannut peqqussummi akuersinissamut maleruagassamut akerliusumik meeqqamik nunamut allamukaassisoq angajoqqaanut pinerluttulerinermi inatsimmi aaqqiinerit atornerqarnissaat periarfissaasariaqarpoq. Taamaalilluni tassani pingaartumik meeqqat inatsisit unioqqullugit nunanut allanukaannissaat pitsaaliorneqarnissaata eqqarsaatiginissaa pingaartinneqassaaq, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngissutinik aaqqiinernut maleruagassat tuuttut taamaalillutik avaqqunneqarlutik.

Akerlianilli angajoqqaat akisussaaneranut peqqussummi akuersinissamut maleruagassamut akerliusumik meeqqap inatsisit unioqqullugit Kalaallit Nunaanniit Danmarkimukaannera imaluunniit Savalimmiunukaannera pinerluttuliornerusariaqanngilaq. Pisuni taamatut ittuni angajoqqaat akisussaaneranut peqqussummi akuersinermi maleruagassamik unioqqutitsineq inuit saqitsaassutaannut inatsisaatigut aaqqiiffiginierneqarnera naammassaaq.

6.3. Aaqqiissutissaq siunnersuutigineqartoq

Siunnersuutigineqarpoq pinerluttulerinermi inatsimmi meeqqamik inatsisinik unioqqutitsilluni naalagaaffimmiit annissineq pinerluttuliornerusooq pillugu aalajangersakkamik nutaamik ikkussisoqassasoq.

Aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu, angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaasseqartut aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngippata, angajoqqaap aappaa taamaaliornissamut akuerineqarsimanani, imaluunniit meeraq nunani allani najugaqarsinnaasoq imaluunniit nunanut allanut angalasinnaasoq pillugu aalajangiisoqarsimatillugu, angajoqqaq meeraq ilagalugu nunanut allanukarpat pinerluttuliornerussasoq. Nunani allani sivikitsumik feeriarnaq aamma aalajangersakkamut ilaatinneqassaaq. Akerlianilli angajoqqaq, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq, meeqqani ilagalugu Danmarkimukarpat imaluunniit Savalimmiunukarpat tamanna pinerluttuliornerussanngilaq.

Aalajangersakkamut siunnersuutigineqartumut ilaassanngilaq angajoqqaq, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq, isumaqatigiissutaasoq, naatsorsuutigisaq imaluunniit aalajangersagaq qaangerlugu meeqqap nunami allamiinnerminik sivitsuineq. Danmarkimi pillaasarnermi inatsimmi § 215, imm. 2-mi pisut taamatut ittut ilaatinneqanngillat.

Inatsisissatut siunnersuummut § 4-imut tassangalu nassuiaatinut innersuussisoqarpoq.

7. Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat

7.1. Inatsisit atuuttut – nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsit

Kalaallit Nunaanni nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu maleruagassaq nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsisip nalunaarsukkamik inooqatigiinneq il.il. pillugu inatsisip allanngortinneqarnera pillugu Kalaallit Nunaannut atuutilersinnera pillugu peqqussutikkut nr. 375, 15. maj 2009-meersukkut allanngortinneqartumi nassaarineqarsinnaavoq (matuma kingorna inooqatigiinnermut peqqussut).

Peqqussut malillugu inuit marluk suaassuseqatigiittut inooqatigiinnertik nalunaarsortissinnaavaat. Nalunaarsukkamik inooqatigiinneq aallaaviatigut aappariinnertut inatsisitigut sunniuteqarpoq, inatsimmili aalajangersakkat, aappariilernermut aappaariinnullu tunngasut, nalunaarsukkamik

inooqatigiinnermi aamma nalunaarsukkamik inooqatigiittunut taamaaqataanik atorneqassapput. Taamaattorli meeravissiartaarnermut inatsimmi, peqqussutikkut nr. 410, 21. april 2010-mi Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartumi, (matuma kingorna meeravissiartaarnermut peqqussut), aappariit pillugit maleruagassat nalunaarsukkamik inooqatigiinnermut atorneqanngillat, nalunaarsukkamik inooqatigiisusup aapparisaq meeraanik meeravissiartaarsinnaanera eqqaassanngikkaanni (qitornassamik meeravissiartaarneq), nunamit allamiit meeravissiartaarneq pineqanngippat.

Aammattaaq aappariit pillugit ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu namminersorsinnaanermik peqqussummi maleruagassat nalunaarsukkamik inooqatigiinnermut atorneqanngillat. Kiisalu taassuma suiaassusianik aalajangerneqartumik aappariinnermi aappaasup aappaa pillugu immikkut maleruagassanik inatsimmi aalajangersagaqarpoq nalunaarsukkamik inooqatigiinnermut atorneqanngitsunik, soorlu aamma nunani tamalaani isumaqatigiisutini aalajangersakkat nalunaarsukkamik inooqatigiinnermi atorneqanngitsut, isumaqatigeeqataasooq tamatuma akuersisimanngippat.

Aappariilernermit peqqussummi aappariilernerq pillugu maleruagassat taamaaqataanik nalunaarsukkamik inooqatigiinnermi atorneqarput, oqaluffimmi katitinneqarneq pillugu maleruagassat eqqaassanngikkaanni. Taamaattorli Kalaallit Nunaanni nalunaarsukkamik inooqatigiilernissamut piumasagaataavoq aappariit arlaat ataaseq Kalaallit Nunaannut imaluunniit Danmarkimut attuumassuteqarnissaa (Kalaallit Nunaanni imaluunniit Danmarkimi najugaqarnissaa imaluunniit danskisut naalagaaffimmi innuttaalluni il.il.).

Aappariilernermi peqqussummi aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi averuserneq aamma avivinnek il.il. pillugit maleruagassat taamaaqataanik nalunaarsukkamik inooqatigiinnerup atorunnaarsinnerani atorneqarput. Nalunaarsukkamik inooqatigiilernerq Kalaallit Nunaanni pilersinneqartoq taamaattoq Kalaallit Nunaanni atorunnaarsinneqarsinnaavoq, naak inooqataasut arlaannaalluunniit Kalaallit Nunaanni najugaqanngikkaluartoq.

Naalagaaffimmik allamik isumaqatigiisuteqarnikkut imaluunniit isumaginninnermut, meeqqanut peqataalernernullu ministeri nalunaarsukkamik inooqatigiilernerq pillugu Kalaallit Nunaanni aamma nunani allani inatsisit akornanni pissutsit pillugit maleruagassanik aalajangersaasinnaavoq.

7.2. Inuit marluk suiaassuseqatigiit aappariilernerat

Inuit marluk suiaassuseqatigiit aappariilersinnaanerat aappariilersarneq aappariigunnaartarnerlu pillugu inatsisip, aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip aamma eqqartuussisarnermik inatsisip allannortinnerisigut aamma nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsisip (Inuit marluk suiaassuseqatigiit aappariilernerat) atorunnaarsinnera pillugu inatsit nr. 532, 12. juni 2012-imeersukkut Danmarkimi atulersinneqarpoq, aamma aappariilernerit taamatut ittut inatsisitigut sunniutaanik aalajangersaasooq. Inatsit ulloq 15. juni 2012-imi atuutilersinneqarpoq.

Inuit marluk suiaassuseqatigiit aappariilersinnaanerat aappariilernermik inatsisip, aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsisip (matuma kingorna inatsisit sunniuteqarnerannik inatsit) aamma eqqartuussisarnermik inatsisip allannortinnerisigut aamma inooqatigiinnermik inatsisip atorunnaarsinneratigut naammassineqarpoq.

Aappariilerneramik inatsimmi § 1 nutaaq ikkunneqarpoq, tassani aalajangersarneqarluni inatsit inuit marluk suaassuseqatigiinngitsut aamma inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerani atorneqartoq. Aammattaaq inatsimmi kingunerisanik ataasiakkaani allannguisoqarpoq, aalajangersarneqarlunilu nunani tamalaani isumaqatigiissutini aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni atorneqassanngitsut, isumaqatigiittut tamatumunnga isumaqataanngippata.

Inatsisitigut sunniuteqarnermi inatsimmi aalajangersagaq ikkunneqarpoq, tamatuma kingorna taassuma suaassusianik aalajangerneqartumik aappariinnermi aappaasup aappaa pillugu immikkut maleruagassanik inatsimmi aalajangersagaqarpoq nalunaarsukkamik inooqatigiinnermut atorneqanngitsunik. Kiisalu nunani tamalaani isumaqatigiissutini aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerani atorneqanngitsut, isumaqatigeeqataasoq tamatuma akuersisimanngippat.

Peqatigisaanik averuserneq avivinnerllu pillugit sulianik suliarinnissinnaanermut nunat tamalaat piginnaatitaanerat pillugu eqqartuussisarnermik inatsimmi § 448 c-mi aalajangersagaq aalajangersakkamik ilaneqarpoq, tamatuma kingorna inuit suaassuseqatigiit aappariilernerat pillugu suliaq naalagaaffimmi maani suliarineqarsinnaalerluni, maani aappariilersimappata aappariillu arlaannaalluunniit nunami danskinut naapertuuttumik inuit suaassuseqatigiit aappariilersinnaanerit pillugu inatsiseqartumi najugaqarpat.

Kiisalu nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsit atorunnaarsinneqarpoq, taamaattorli inooqatigiittunut ulloq 15. juni 2012 sioqqullugu nalunaarsorneqarsimasunut suli atuutissalluni.

Kiisalu nalunaarsukkamik inooqatigiinneq pillugu inatsit malillugu inooqatigiilerneq, inooqatigiit kissaatigisaat malillugu aappariilernertut kommunalbestyrelsimi allanngortinneqarnissaanut periarfissaq ikkunneqarpoq.

Inatsisikkut inooqatigiit suaassuseqatigiit nalunaarsukkamik inooqatigiinnermut taarsiullugu aappariilernissaminnut periarfissaqalerput, inuit marluk suaassuseqatigiinngitsut aappariilersimasut assigalugit taamaaqataanik inatsisitigut sunniuteqalerlutik, tassunga ilanngullu oqaluffimmi imaluunniit pisortanit katitinneqarpoq.

Inatsit Kalaallit Nunaannut atuutinneqanngilaq, eqqartuussisarnermi inatsisip allanngortinneqarnera eqqaassanngikkaanni kunngip peqqussuteqarneratigut tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni pissutsinut naapertuuttunik allannguuteqarlutillugu.

Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat pillugu inatsit peqatigalugu ilagiinnut naalagaaffiup tapersersugaanut ilaasortaaneq, ilagiinnut tunngasutigut kiffartuussineq palaseqarfimmulu atajunnaarneq pillugu inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 572, 17. juni 2009-meersoq, allanngortinneqarpoq, taamaalilluni ilagiinni palasi inuit marluk suaassuseqatigiittut katitinnitsoortissinnaallugit aamma inuit suaassuseqatigiittut aappariilersillugit oqaluffimmi katitinnissaasa nalunaarutiginnitsoorlugit. Ilagiinnut naalagaaffiup tapersersugaanut ilaasortaaneq, ilagiinnut tunngasutigut kiffartuussineq palaseqarfimmulu atajunnaarneq pillugu inatsit nr. 531, 12. juni 2012-meersumut innersuussisoqarpoq (Inuit marluk suaassuseqatigiit katitinninnissaannut palasit pisinnaatitaanerit). Inatsit taanna aamma ulloq 15. juni 2012-mi Danmarkimut atuutilersinneqarpoq. Inatsit Kalaallit Nunaannut atuutinngilaq, aamma Kalaallit Nunaannut

atuutilersinneqarsinnaangilaq, tassa suliaasaqarfik ”Ilagiit aamma ilagiinnit allaanerusumik upperisalinnik tunngasut” Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnikummat.

7.3. Ministereqarfiup isumaliutai

Kalaallit Nunaanni ilaqutariinnermutt inatsisit naleqqussarneranut atasumik aamma 2010-mi Inatsisartut aalajangiinerisa naammassineqarnissaanut siunnersuutigineqarpoq inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat pillugit inatsisit Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqassasut. Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilersarnerat pillugit inatsisit kunngip peqqussutaatigut atuutilerinneqarpoq. Taamaattorli inatsisit sunniutaat pillugit inatsisip aamma eqqartuussisaarnermik inatsisip allannguutaasa Kalaallit Nunaanni atuutilersinissaannut inatsisitigut tunngavissaqanngilaq.

Taamaattumik siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernissaannut periarfissap eqqunneqarnissaanut pisariaqartut aappariilernerimi inatsisip aamma inatsisitigut sunniutit pillugit inatsimmi allannguutit inatsisissatut siunnersuut manna aqqutigalugu naammassineqarput.

Averuserneq avinnerlu pillugit suliat suliarinissaannut nunat tamat pisinnaatitaanerat pillugu eqqartuussisarnermik inatsimmi § 448 c-p allannguuteqartinneranut ataatillugu oqaatigineqassaaq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsisip taamaaqataanik allnnguiffiginissaat pisariaqanngimmat. Tassani pissutaavoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 283, imm. 1 malillugu danskit eqqartuussisarnermi inatsisaanni § 448 C malillugu aappariinneq pillugu suliap aalajangiiffigineqarnissaa naalagaaffimmi maani (Danmarkimi Kalaallillu Nunaanni) suliaasangortinneqarsinnaasoq.

Maluginiarneqarpoq Inatsisartut 2013-imi ukiakkut ataatsimiinnerminni Kalaallit Nunaanni ilageeqarnermut inatsimmi allannguutissatut siunnersuut isumaqatigiissutigineqarluni akuerineqartoq, ilaatigut palasita ataasiakkaat palasitit paasinninnerannut akertilusunik oqaluffimmi iliuuseqarnissamut peqataannginngissamut palasit il.il. periarfissinneqarlutik. Inatsisartut siunnersuut pillugu isumaliutissiissutaanni ilaatigut allassimavoq siunnersuutikkut ”Kalaallit Nunaanni oqaluffinni pissutsit pisariaqartut isumagineqartut taamaalilluni aappariit suaassuseqatigiittut oqaluffimmi katitinneqarsinnaalerlutik.”

7.4. Aaqqiissutissatut siunnersuutigineqartoq

Siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni inatsisit sunniutaat pillugit inatsimi aalajangersagaq ilanngunneqassasoq, tassalu inatsimmi maleruagassanik immikkut ittunik aalajangersagaqartoqartillugu inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni aappaasup suliaassusiata aalajangernissaani taakkua atorneqartassanngitsut.

Kalaallit Nunaanni inatsisitigut sunniutit pillugit inatsimmi aalajangersagaq ikkunneqarpoq, taamaalilluni taassuma suaassusianik aalajangerneqartumi aappariinni illuatungerisaq pillugu immikkut maleruagassanik imaqartumi inatsimmi aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni atorneqarnatik. Tamanna pingaartumik meeqqat inatsisitigut inissisimanerat pillugu Kalaallit Nunaanni ataataassuseq pillugu inatsimmi nr. 197, 16. juni 1962-meersumi aalajangersakkanut tunngasuvoq. Inatsimmi aamma aalajangersagaq ikkunneqarpoq, tamatuma kingorna aalajangersakkat taakku marluk ikkunneqarnerisigut nunani tamalaani isumaqatigiissutini

aalajangersakktat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerani atorpeqarnatik, isumaqatigiissuteqartut tamatumunnga isumaqataaangippata. Inooqatigiinnermut inatsimmut naleqqiullugu tamatuma ilaatigut kinguneraa meeravissiartaarnermi peqqussummi aamma angajoqqaat akisussaanerannik peqqussummi aappariit pillugit maleruagassat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni tamakkiisumik atorpeqarsinnaallutik.

8. Naligiissitaanermut tunngasutigut kingunissai

Kalaallit Nunaanni angajoqqaat akisussaanerannut inatsisip naleqqussarneranut siunertaq pingaarneq tassaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq il.il. pillugit suliani meeqqanut tamanut inatsisitigut inissisimanerup pitsaanerulersinnissaa. Tamatuma ilaatigut kinguneraa angajoqqaat akisussaanerat pillugu suliani pingaarneq tassaassammat meeqqap angajoqqaaminut marlunnut pisinnaatitaaffia tassanilu pineqarnani angajoqqaat meeqqamut pisinnaatitaaffiat, angajoqqaat imminnut katissimanerat katissimannginneralluunniit, aamma najugaqatigiissimanersuulluunniit apeqqutaatinnagu.

Naleqqussaaniikkut angajoqqaat katissimanngitsut, najugaqatigiittut, meeqqamut ataatsimoorlutik angajoqqaatut ingerlaannartumik oqartussaassuseqalissapput, aamma angajoqqaat inooqatigiinnngitsut katissimanngitsut ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik isumaqatigiissuteqarnissaat ajornannginnerulissalluni. Suliani isumaqatigiinnngissutaasuni aallaaviusoq tassaassaaq angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaat, aallaavigisarlu taanna taamaallaat saneqqunneqarsinnaalluni angajoqqaat meeqqamut pitsaanerpaasussamut naleqqiullugu meeqqap atugai pillugit suleqatigiissinnaangippata.

Aammattaaq meeraq angajoqqaaminut marlunnut atassuteqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarpoq, angajoqqaat imminnut katissimanerat imaluunniit najugaqatigiissimanerat apeqqutaatinnagu, aamma meeraq siusinnerusukkut angajoqqaamut pineqartumut atassuteqarsimanngippat.

Angajoqqaat akisussaanerannut Kalaallit Nunaanni inatsisip atuutilersinnerani angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq eqqarsaatigalugu angutit arnallu akornanni aamma angajoqqaat katissimasut aamma katissimanngitsut akornanni naligiissumik inissisimaneq annertusineqarpoq.

Inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat pillugu siunnersuutikkut aappariit tamakkiingajattumik naligiissinneqalerput suaassusaat apeqqutaatinnagu.

Tamanna tunuliaqutaralugu inatsisissatut siunnersuut nalilerneqarpoq naligissiitaanikkut ajunngitsumik kinguneqassasoq.

9. Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai

Inatsisissatut siunnersuut Danmarkimi oqartussanut aningaasatigut allaffissornikkulluunniit kinguneqassanngilaq.

10. Aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit inuussutissarsiortunut il.il.kingunissai

Inatsisissatut siunnersuut aningaasaqarnikkut allaffissornikkulluunniit inuussutissarsiortunut kinguneqassanngilaq.

11. Allaffissornikkut innuttaasunut kingunissai

Kalaallit Nunaanni angajoqqaat akisussaanerannut inatsisip naleqqussarnera angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu angajoqqaat isumaqatigiissutaannik suliarinninnermik pisariinnerulersitsissaaq. Aammattaaq naleqqussaarneq ataatsimoortumik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik pilersitsinissamut allannortitsinnginnissamillu angajoqqaanut pitsaannerusumik periarfissiissaaq. Peqatigisaanik naleqqussaaneq angajoqqaat, angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut peqataangitsut, meeraq pillugu ilisimatinneqarnissamut periarfissinneqassassapput.

Kiisalu aappaariit suaassuseqatigiittut nalunaarsukkamik inooqatigiilernermit taarsiullugu aappariilernissamut periarfissaqassallutik inuit marluk suaassuseqatigiinngitsut aappariilersut assigalugit taamaaqataanik inatsisitigut sunniuteqalertussamik.

12. Avatangiisitigut kingunissai

Inatsisissatut siunnersuut avatangiisitigut kinguneqartitsissanngilaq.

13. EU-mi inatsisinut atuumassutsit

Inatsisissatut siunnersuut EU-mi inatsisinut tunngasunik imaqqanngilaq.

14. Oqartussat kattuffiillu il.il. tusarniaaffigineqartut.

Inatsisissatut siunnersuummut missingiut 18. november 2013-imiit 16. december 2013-imut ukuani tusarniaatigineqarsimavoq: Naalakkersuisut (Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia), Kalaallit Nunaanni Biskoppi, Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup Sinniisaa, Kalaallit Nunaanni Nunap eqqartuussivia, Kalaallit Nunaanni Eqqartuussivik, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Kredsdommerforeningen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, HK/Danmark, HK Landsklubben Danmarks Domstole, SIK, Kalaallit Nunaanni Politimesteri, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Foreningen af Offentlige Anklagere, Grønlands Politiforening, Politiforbundet i Danmark, Nunatsinni Advokatit (Grønlandske Advokater), Danske FAMILIEadvokater, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Forsvarerforeningen i Grønland, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, LGBT Danmark, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Mødrehjælpen, Red Barnet Danmark, Institut for Menneskerettigheder, Kvinderådet, Et barn to forældre, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Familiens Forening, Landsforeningen Børn og Samvær, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandecentret, Center for Familieudvikling, Barnets Tarv, Barnets Tarv Nu aamma Daspcan – Dansk Selskab til Forebyggelse af Børnemishandling og Omsorgssvigt.

15. Eqikkaanermi immersugaq

	Kingunii pitsaasut/aningaasartuutit annikinnerulernerat	Ajortumik kinguneqarnera/aningaasartuutit annertunerulernerat
Naalagaaffimmut,	Soqqanngilaq	Soqqanngilaq

kommuninut nunallu immikkoortuinut aningaasatigut kingunissai		
Pisortanut allaffissornikkut kingunissai	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Inuussutissarsiortunut aningaasatigut kingunissai	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Inuussutissarsiortunut allaffissornikkut kingunissai	Soqanngilaq	Soqanngilaq
Innuttaasunut allaffissornikkut kingunissai	Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutit suliarisarnerisa pisariinnerulernerat. Ataatsimoorluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup pilersinnissaa allanngortinnginnissaanullu periarfissaq. Angajoqqaat, angajoqqaatut oqartussaasseqarnermut peqataanngitsut, meeraq pillugu ilisimatinneqarnissamut periarfissaqalernerat. Aappaariit suaassuseqatigiittut nalunaarsukkamik inooqatigiilernermut taarsiullugu aappariilernissamut periarfissaqassallutik inuit marluk suaassuseqatigiinngitsut aappariilersut assigalugit taamaaqataanik inatsisitigut sunniuteqalertumik.	Soqanngilaq
Avatangiisitigut kingunissai	Soqanngilaq	Soqanngilaq
EU-mi inatsisinut attumassutit	Inatsisissatut siunnersuut EU-mi inatsinut tunngasunik imaqanngilaq	

Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

§ 1-imut

Nr. 1-imut

Ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqartarneq allatullu attaveqatigittarneq pillugit suliarinnittarnermik aalajangiisarnermillu aalajangersakkat angajoqqaat akisussaaffiat pillugu inatsisip atuutilersinnerata malitsigisaanik tamanna pillugu namminersorsinnaanermik peqqussummi Kalaallit Nunaanni aalajangersakkat atuuttut atorunnaarsinneqarput, taakku nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.1-imi aamma 3.3-mi allaaserineqarput.

Nr. 2-mut

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillug inatsip ilaatigut meeqqat sulinissamik il.il. isumaqatigiissuteqarsinnaanerannik imallip atuutilersinneqarneratigut tamanna pillugu namminersorsinaaneq pillugu inatsimmi §§ 33-35-imi aalajangersakkat atuuttut atorunnaarsinneqarput, taakku nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.1-imi aamma 3.3-mi allaaserineqarput.

Nr. 3-mut 4-mullu

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsisip tamatumalu kingunerisaanik Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqartarneq allatullu attaveqatigittarneq pillugit sulianik eqqartuussiviit suliarinnittarnerat pillugu aalajangersakkanik imallip atuutilersinneqarneratigut namminersorsinnaanermik peqqussummi § 63-imi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma najorteqartarneq pillugit kredsdommerip suliarinnittarnera pillugu aalajangersakkat atuuttut atorunnaarsinneqarput. Nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.1 aamma 5 innersuussutigineqarput.

Nr. 5-imut

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsisip tamatumalu kingunerisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqartarneq allatullu attaveqatigittarneq pillugit sulianik nunat tamat isumaqatigiissutaasa atuutilersinneqarneratigut namminersorsinnaanermik peqqussummi § 68-imi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aalajangersakkat atuuttut allanngortinneqarput, imaalillugu angajoqqaatutu oqartussaassuseqarneq najorteqartarnerlu ilaajunnaarsinneqarlutik. Nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.1 aamma 5 innersuussutigineqarput.

§ 2-mut

Nr. 1-imut

Siunnersuut malillugu inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat nalunaarsukkatut inooqatigiilernittulli inatsisitigut sunniuteqartussaammat pisariaqarpoq inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerannut naleqqiullugu tamanna pillugu aalajangersakkat atuuttut

ingerlateqqinneqarnissaat. Aalajangersakkat taakku ullumikkut inooqatigiinnermut peqqussummi § 4-mi nassaarineqarsinnaapput. Peqqussummi § 4, imm. 3 malillugu taassuma suaassusianik aalajangerneqartumik aappariilernermi illuatungerisaq ataaseq pillugu immikkut maleruagassanik imaqtartumi inatsimmi aalajangersakkat nalunaarsukkamik inooqatigiinnermi atorneqanngillat, aamma § 4, imm. 4 malillugu nunani tamalaani isumaqatigiissutini aalajangersakkat nalunaarsukkamik inooqatigiinnermi atorneqanngillat, isumaqatigiissuteqaqataasimasoq tamatumunnga akuersisimanngippat. Siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkat taakku inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerannut atasumik ingerlateqqinneqassasoq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut sunniutai pillugit inatsimmi aalajangersakkamik ikkussisoqarneratigut (§ 64), tamatuma kingorna taassuma suaassusianik aalajangerneqartumik aappariilernermi illuatungerisaq ataaseq pillugu immikkut maleruagassat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni atorneqarnatik, aamma nunani tamalaani isumaqatigiissunit aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerat atorneqarnatik, isumaqatigiissuteqaqataasimasoq tamatumunnga akuersisimanngippat.

Inooqatigiinneq pillugu peqqussummi § 4, imm. 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkat malillugit meeravissartaarneq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugit maleruagassat nalunaarsukkamik inooqatigiinnut tamakkiisumik atuutinngillat. Maleruagassat taakku inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilerneranni tamakkiisumik atuuttussaammata siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkat taakku marluk ingerlateqqinneqassanngitsut.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 7-mut innersuussisoqarpoq.

§ 3-mut

Nr. 1-imut

§ 297-mi aalajangersagaq atuuttoq malillugu meeqqamut akilersuutit eqqartuussivimmit aalajangersarneqartarput, tamanna averusernermut imaluunniit avivinnermut eqqartuussummut atatillugu pippat imaluunniit inooqatigiinnerup atorunnaarsinnerani kiap meeqqamut angajoqqaatut oqartussaassuseqassanerani aalajangiinnermut atatillugu. Pisuni allani meeqqamut akilersuutit eqqartuussisumit aalajangersarneqassapput.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aaqjissuussinermi kapitali 2 malillugu siunissami aallaaviusussaaq tassaalissaaq ataatsimoortumik angajoqqaatut oqartussaassuseqartoqarnissaa inooqatigiinnerup atorunnaarsinneqarnera, averuserneq imaluunniit avivinneq apeqqutaatinnagu. Aaammattaaq siunissami peqqussummi § 17 malillugu meeqqap najugaa pillugu immikkut suliaqartoqartassaaq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutigineqarpoq meeqqanut akilersuutinik aalajangersaaneq pillugu § 297-mi aalajangersagaq aamma meeqqap najugaa pillugu suliani atorneqartassasoq. Tamatuma saniatigut aalajangersakkap nutaamik oqaasertalerneratigut oqaatsit atorneqartut allanngortinneqarput.

Nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.3.1.5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 2-mut

Aalajangersakkami atuuttumi § 280-imi aalajangersarneqarpoq, appariinneq imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat pillugit inatsimmi kapitali 27-imi malittarisassat malillugit suliat suut suliarineqassanersut. Aalajangersagaq malillugu ilaatigut tassani pineqarput angajoqqaatut ataatsimut oqartussaassuseqarnerup (nr. 2) atorunnaarsinneqarnera pillugu suliat, angajoqqaajusut meeqqanut ataatsimut oqartussaasuseerunneratigut (nr. 3) anaanaasup angajoqqaatut oqartusnaanera ataataasumut nuunneqarnera pillugu suliat, angajoqqaatut oqartussaassuseqartup toquneratigut (nr. 4) angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu aalajangiisarnert pillugit suliat, angajoqqaatut oqartussaassuseq (nr. 5) pillugu isumaqatigiissutip aalajangiinerulluunniit allanngortinneqarnera pillugu suliat aamma angajoqqaamik, angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsumik najorteqartarneq pillugu suliat (nr. 6).

Siunnersuutigineqarpoq inatsimmi § 280, *imm. 1, nr. 2-6* imatut oqaasertalerneqassasoq, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq (nr. 2) pillugu suliat, meeqqap najugaa (nr. 3) suliat, najorteqartarneq (nr. 4) pillugu suliat, allatut attaveqartarneq (nr. 5) pillugu suliat aamma nunanut allanut angalanissamik akuerinerqartarneq (nr. 6) pillugu suliat siunissami suliarineqartalissasut aappariinneq aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat pillugu inatsimmi kapitali 27 -imi aaljangsarkkat malillugit.

Ilaatigut angajoqqaatut oqartussaassuseqaneq pillugu aalajangersakkanut atuuttunut tunngatillugu oqaatitigut allannguisoqarpoq. Tamatuma saniatigut ilaatigut allannguisoqarpoq angajoqqaatut akisussaaneermik aaqqissuussinermi malittarisassat allanngortinnerisigut suliat nutaat arlallit ilanngunneqarput. Taamaalilluni eqqartuussiviit siunissami aamma suliarisalissavaat suliat immikkut ittut, tassalu meeqqap najugaa pillugu suliat, najorteqartarnerinnaanngitsumik allatulli attaveqartarneq pillugu suliat aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik aaqqissuussinermi malittarisassat malillugit nunanut allanut angalanissamik akuersisarneq. Aamma tamatuma kingunerisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik suliat pillugu malittarisassanut ilanngunneqarput suliat aallat taakkununga tunngasut.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 3-mut

§ 283, *imm. 2-p* allanngortinnissaanik siunnersuut anjajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik aaqqissuusinermi malittarisassat kingunerisaannik meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarnermit allaanerusumik atassuteqarneq aamma nunanut 1 allanut angalanernut akuersineq pillugu immikkut sulianik siunissami eqqartuussiviit aamma suliaqartalernissaasa kinguneraa, taamaattumik suliat taakku aalajangersakkani eqqaaneqarlutik. Peqatigisaanik aalajangersagaq allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq taamaalilluni meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat aamma eqqaaneqarlutik. Tamatuma kingorna aalajangersagaq aamma aalajangersakkamut ilaasunik suliat assigiinngitsut tamakkiisumik taagorneqarneranik imaqassaaq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 4-mut

§ 284, *imm. 1-p* allanngortinnissaanik siunnersuut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut

angalanissamut akuersineq pillugu suliani sumiiffimmi piginnaatinneqarneq pillugu § 284-mi imm. 2-p nutaap ikkunneqarnera pillugu siunnersuummi § 3. imm. 5-ip kinguneraa. Imm. 1 aappariinneq pillugu suliani siunissami aallaaviujuuaannassaaq unnerluutigineqartup najugaani eqqartuussivimmut suliassanngortitsinermi, akерlianilli angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliani, meeqqap najugaa pillugu suliani, najorteqartarneq pillugu suliani, allatut attaveqartarneq aamma nunanut allanut angalanissamut akuerineqartarneq pillugu suliani siunissami inatsit aallaavigineqartassaaq suliaq meeqqap najugaani suliarineqartassalluni. Siunnersuut pillugu nassuiaatini § 3, nr. 5 (§284, imm. 2) innersuussutigineqarpoq.

Nassuiaatini nalinginnaasuni Immikkoortoq 5 aamma 5.3 innersuussutigineqarput.

Nr. 5-mut

§ 284 atuuttoq malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat aallaaviatigut suliassanngortinneqartup najugaani eqqartuussivimmi suliassanngortinneqassapput.

Aalajangersakkap allanngortinnissaanut siunnersuutigineqartup kingunerisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit suliani angajoqqaat najugarisaat aallaavigineqarnani meeqqap najugaa aallaavigineqassaaq. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit suliani sumiiffinni eqqartuussiviit piginnaatitaanerat pillugu maleruagassat siunnersuutigineqarpoq imm. 2-mi nutaami malittarisassaqartinneqassasoq, tamatuma kingorna eqqartuussiveqarfimmi meeqqap najugaqarfigisaani eqqartuussivimmi suliat taakku aallaaviatigut suliarineqartalerlutik.

Meeraq maani naalagaaffimmi najugaqanngippat sumiiffimmiffimmi piginnaatitaaneq pillugu maleruagassat atuuttut malillugit aalajangerneqassaaq, tassa § 284, imm. 1, taannalu imamigut (takuum § 3, nr. 4) allanngortinneqassanngitsoq siunnersuutigineqarluni aamma aappariilerneq pillugu suliani suli aallaavigineqartassalluni, aamma § 284, imm. 2 aamma 3, siunnersuutigineqarluni imm. 3-mi aamma 4-mi aalajangersakkat allannguuteqarnagit ingerlateqqinneqassasut siunnersuutigineqarluni. Suliassanngortinneqartoq maani naalagaaffimmi najugaqanngippat suliassiisup najugaani eqqartuussivimmi suliaq suliassanngortinneqarsinnaavoq, aamma illuatungeriit arlaannaalluunnit maani naalagaaffimmi najugaqanngippat inatsisinik atortitsinermut ministeri aalajangiissaaq suliaq eqqartuussivimmi sumi suliarineqassanersoq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 4-mut nassuiaatinut innersuussisoqarpoq (§ 284, imm. 1).

Nr. 6-mut

§ 286-p allanngortinnissaanik siunnersuut meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarnermit allaanerusumik atassuteqarneq aamma nunanut allanut angalanernut akuersineq pillugu immikkut sulianik siunissami eqqartuussiviit aamma suliaqartalernissaasa kinguneraa, taamaattumik suliat taakku aalajangersakkani eqqaaneqarlutik. Peqatigisaanik aalajangersagaq allanngortinneqassasoq siunnersuutigineqarpoq taamaalillu meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat aamma eqqaaneqarlutik. Tamatuma kingorna aalajangersagaq aamma aalajangersakkamut ilaasunik suliat assigiinngitsut tamakkiisumik taagorneqarneranik imaqassaaq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 7-mut

§ 287-imi *oqaaseqatigiinni siullerni* aalajangersagaq atuuttoq malillugu eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa inooqatigiit aappaata marluullutilluunniit meeqqamik oqaloqateqarneq nammineersinnaassuseqarnermik inatsimmi § 25 malillugu pisussaq najuuffigissanngikkaat.

§ 287, *oqaaseqatigiinni siullerni* allannguutissatut siunnersuutigineqartoq, nammineersinnaassuseqarnermik inatsimmi § 25-*imik* Kalaallit Nunaanni atuutilersitsisusooq angajoqqaat akisussaanerannik inatsisip atuutilersinneratigut namminersorsinnaanermut peqqussummi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu maleruagassat atorunnaarsinnerisa kinguneraat. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit sulianut atatillugu meeqqamik oqaloqateqarneq siunissami namminersorsinnaanermik peqqussut malinnagu kisianni angajoqqaat akisussaanerannik peqqussut malillugu ingerlanneqartalissaaq.

Angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aaqqissuussineq malillugu meeraq ilaatinneqartassaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillug suliani. Meeqqap anjugaa najorteqartarnerluunniit pilluugu suliani, meeqqap isiginneriaasia isumaalu tusarneqarsinnaaqqullugit. Tamanna ilaatigut pisinnaavoq meeqqap oqaloqatigineqartarneratigut. Taamaattorli suliami meeqqap toqqaannartumik ilaatinneqarnissaanik pisussaataaneq atuutissanngilaq isumaqartoqarpat tamanna meeqqamut ajoqusiiinnaassasoq imaluunniit suliami pisut malillugit tamanna pisariaqanngitsutut sigineqarpat.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3.3.6-mut, 5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 8-mut

§ 290, *imm. 1-imi* allannguutissatut siunnersuutigineqartoq meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarnermit allaanerusumik atassuteqarneq aamma nunanut allanut angalanernut akuersineq pillugu immikkut sulianik siunissami eqqartuussiviit aamma suliaqartalernissaasa kinguneraa, taamaattumik suliat taakku aalajangersakkani eqqaaneqarlutik. Peqatigisaanik siunnersuutigineqarpoq aalajangersakkat allanngortinneqassasut, taamaalilluni aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat eqqaaneqarlutik.

Tamatuma nassatarisussaavaa inooqatgaasup toquneratigut meeqqap najugaa, najorteqartarneq, allatut attaveqartarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamik akueriasaasarneq pillugit suliat eqqartuussivikkut suliaassanngortinneqarsinnaanngillat.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut innersuussisoqarpoq.

Nr. 9-mut

§ 598-*mi* allanneqarpoq suna tunngavigalugu pinngitsaaliissummik naammassinninniaaneq pisassasoq.

§ 598, *imm. 1-imi* normumik nutaamik (*nr. 4*) ikkussisoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Siunnersuut siullermik meeqqap najugaa pillugu siunissami isumaqatigiissusiortoqarsinnaanerata

kinguneraa. Aappaatut nr. 4-mik nutaamik siunnersuutigineqartukku angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqarmik najorteqarneq pillugu isumaqatigiissutit pingitsaaliinikkut naammassinninniaanissamut erseqqissumik tunngavissiisoqarpoq.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutit aalajangersagaq siunnersuutigineqartoq malillugu pinngitsaaliinikkut naammassinniarneqarsinnaalissapput, taakku eqqartuussivimmu, naalagaaffimmi ingerlatsivimmu imaluunniit naalagaaffiup sinniisaanut nalunaarutigineqarsimappata imaluunniit taakkunanga akuerineqarsimappata. Aammattaaq meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiissutit pinngitsaaliinikkut naammassinniarneqarsinnaapput, taakku eqqartuussivimmu, naalagaaffimmi ingerlatsivimmu imaluunniit naalagaaffiup sinniisaanut isumaqatigissutigineqarsimappata imaluunniit isumaqatigiissummi paatsuugassaangitsumik aalajangersarneqarsimappat naammassinninniaanermu tunngavittut iluaqutaasussaasut.

Naalagaaffimmi ingerlatsivimmu innersuussinermi aamma taaguutip ”naalagaaffiup sinniisaa”-nik atuinerup qulakkiissavaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiissutit pinngitsaaliinikkut naammassinniarneqassasut, taakku Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni imaluunniit Savalimmiuni isumaqatigiissutaasimanerat apeqqutaatinnagu.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa aamma meeqqarmik najorteqarneq pillugu eqqartuussiviit, naalagaaffimmi ingerlatsiviup imaluunniit naalagaaffiup sinniisaata aalajangiineri (suli) § 598, imm. 1, nr. 1-3 malillugit pinngitsaaliinikkut naammassineqarsinnaanerat inatsimmi allangortinniarneqanngilaq, tassa allangortinninnissaa siunnersuutigineqarmat, tak. tassunga aamma § 599, imm. 5, inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 12-mi ilaasoq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortumut 5-mut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummu § 3, nr. 11-14-imut, 18-imut aamma 19-imut nassuiaatinu innersuussisoqarpoq, (§ 598, imm. 6, § 599, imm. 4 aamma 5, § 631, imm. 1, § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siulliit aamma § 723, nr. 6).

Nr. 10-mut

§ 598, imm. 1, nr. 6-imut, nr. 7-inngortumut, pinngitsaaliinikkut naammassinninniaaneq pillugu § 598, imm. 1-imi nr. 4-tut nutaatut ikkunneqarnissaa pillugu siunnersuutip malitsigisaanik tamanna allanguineruvoq, tak. inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 9.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 12-14-imut aamma 18-imut nassuiaatinu innersuussisoqarpoq, (§ 599, imm. 5, § 631, imm. 1, § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siulliit aamma § 723, nr. 6).

Nr. 11-imut

§ 598, imm. 6-imut aamma § 599, imm. 4, oqaaseqatigiinnut siullernut atatillugu pinngitsaaliissummik nammassinnittarneq pillugu § 598, imm- 1-imi nr. 4-mik nutaamik ikkussisoqarnissaanik siunnersuutip kingunerisaanik kingunissat allanguuteqartinneqarput, tak. Siunnersuummi § 3, nr. 9.

Innersuussutigineqarput nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 5 aamma 5.3 aamma siunnersuummut nassuiaatini § 3, nr. 9, 12-14 aamma 18, (§598, imm. 1, nr. 4, § 599, imm. 5, § 631, imm. 1, § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siulliit aamma § 723, nr. 6).

Nr. 12-mut

§ 599, imm. 5-imi aalajangersagaq atuuttoq malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit najorteqarsinnaatitaaneq, eqqartuussivikkut aalajangerneqartoq imaluunniit eqqartuussivimmit imaluunniit naakagaaffimmi ingerlatsivimmit rigsombudsmandimilluunniit akuersissutigineqartoq, piaarnerpaamik naammassitinneqarsinnaavoq, naammassitinniagaq pillugu aallamik aalajangersaasoqarsimanngippat.

Angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissuussineq malillugu meeqqap najugaa, eqqartuussivimmit, naalagaaffimmi ingerlatsivimmit imaluunniit rigsombudsmandimit akuerissutigisassaangitsoq pillugu angajoqqaat isumaqatigiissuteqarsinnaapput. § 599, imm-5-ip allanngortinnissaanik siunnersuutip kingunerisaanik meeqqap najugaa pillugu siunissami immikkut ittumik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaalerpoq aalajangiisoqarsinnaalerlunilu, taamaattumillu isumaqatigiissutit taamaattut aalajangersakkami taaneqartariaqarput. Peqatigitillugu aalajangersakkmi taaneqartariaqarpoq angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissussinikkut siunissami meeqqap najugaa pillugu aalajangiisoqarsinnaalersoq.

Allannguutissatut siunnersuutigineqartukkut aamma meeqqap najugaa pillugu isumaqatigiissutit aalajangiinerillu ingerlaannartumik naammassineqarsinnaalissapput, isumaqatigiissummit aalajangiinermilluunniit naammassineqartussatut kissaatigineqartumi alla takuneqarsinnaanngippat.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-imut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 9-mut, 11-13-imut, 14 aamma 18-imut aamma 19-imut innersuussisoqarpoq (§ 598, imm. 1, nr. 4, § 598, imm. 6, § 599, imm. 4, oqaaseqatigiit siulliit, § 631, imm. 1, aamma § 723, nr. 6).

Nr. 13-mut

§ 631, imm. 1, oqaaseqatigiit siulliit allanngortinnissaanut siunnersuutigineqartut pinngitsaaliinikkut naammassineqartussamik meeqqap najugaa pillugu siunissami immikkut aalajangiisarnissat kinguneraat, tassunga ilanngullugu eqqartuussummik naammassisitsiaarnerit isumaginissaat. Aalajangersakkat oqaasertaat taamaattumik allanngortinneqassatut siunnersuutigineqarpoq, taamaalilluni meeqqap najugaa pillugu aalajangiinerit aamma ilaalerlutik.

Allannguutissatut siunnersuutigineqartup kingunerisaanik angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugit aalajangiinerni maleruagassat assigalugit meeqqap najugaa pillugu immikkut aalajangiinerit siunissami pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqartalissapput (§ 631, imm. 1), tassunga ilanngullugu eqqartuussummik naammassisitsiaarnerit isumaginissaat (§ 632, imm. 2), aamma meeqqap najugaa pillugu aalajangiinernut tunngasunik eqqartuussummik naammassisitsiaarnerit isumaginissaat akitsuuteqartinneqartussaanaatik (§ 723, nr. 6) – angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangiinernut atuuttut assigalugit. Taakku saniatigut siunnersuutigineqarpoq oqaasertaanik allannguisoqassasoq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3.3-mut, 5-imut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 9-mut, 11-mut, 12-imut aamma 18-imut aamma 19-imut innersuussisoqarpoq (§ 598, imm. 1, nr. 4, § 598, imm. 6, § 599, imm. 4 aamma 5, § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siulliit aamma § 723, nr. 6).

Nr. 14-imut

§ 631, *iim.1-imi* oqaaseqatigiit pingajuattut siunnersuutigineqartoq nutaaq meeqqap angajoqqaaniinnaangitsaq aammali allanik najorteqarnissamat siunissami periarfissaqalernermit attuumassuteqarpoq. Angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissuusinermi §§ 20 aamma 20 a innersuussutigineqarput. Aalajangersagassatut siunnersuutigineqartoq malillugu najorteqarsinnaaneq taamaattoq taamaallaat naammassineqarsinnaavoq pinngitsaaliisummik akiliisitsisarnerit atorlugit, kisianni pissaanermik ingerlaannartumik atuinertaqanngitsumik. Tamatuma assigaa danskit eqqartuussisarnermik inatsisaanni § 536, imm. 2-mi malittarisassat.

Innersuussutigineqarput nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortut 3.3, 5 aamma 5.3 aamma siunnersuummut nassuiaatini § 3, nr. 9, 11, 12 aamma 18, (§ 598, imm. 1, nr. 4, § 598, imm. 6, § 599, imm. 4 aamma 5, § 632, imm. 2, oqaaseqatigiit siulliit aamma § 723, nr. 6).

Nr. 15-imut

§ 631, *imm. 2-p*, oqaaseqatigiit aappaata allanngortinnissaanut siunnersuutigineqartut oqaasertaanik allannguinerupput.

Nr. 16-imut

§ 631, *imm. 2-p*, oqaaseqatigiit aappaata allanngortinnissaanut siunnersuutigineqartut oqaasertaanik allannguinerupput.

Nr. 17-mut

§ 631, imm. 4-mi aalajangersakkamik nutaamik siunnersuummi inatsimmit erseqqissumik takuneqarsinnaalissaaq Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat 20. november 1989-imeersoq (Meeqqanut isumaqatigiissut) naapertorlugu, ulloq 11. maj 1993-imi Kalaallit Nunaannut atuutilersinneqartumi angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit aalajangiinerup isumaqatigiissutillunniit pinngitsaaliinikkut naammassineqarnissaa pillugu suliap ingerlanerani meeraq isummamik oqaaseqarsinnaasoq. Aalajangersakkap siunnersuutigineqartup, Danmarkimi eqqartuussisarnermik inatsimmi § 537, imm. 2, oqaaseqatigiinnut siullernut aappaannullu naapertuuttup kingunerisaanik meeraq, pisariaqartunik ukiulik inerisimasorlu, oqaloqateqarnermi nammineq isummaminik saqqummiussinissaminut periarfissaqassaaq, tamanna meeqqamat ajoqusiinngippat. Malittarisassaaq meeqqamik oqaloqateqartarnerit pillugit angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissuusinermi §§ 5 aamma § 33-imut attuumassuteqartillugit paasineqassapput. Meeqqamik oqaloqatiginnittoqarpat meeqqamik paasisimasalik imaluunniit kommunip sinnisaa peqataassaaq. Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3.3.6-mut aamma innersuussisoqarpoq.

Oqaloqateqarneq naatsorsuutigineqarpoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq il.il. pillugit suliat ingerlanerannisulli oqaloqateqarnertut ingerlanneqassasoq, pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanermut atatillugu oqaloqateqarnerup ingerlanneqarneranut naleqqussaasoqarluni. Siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi § 287, inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 7-mi allanngortinneqassasoq, oqaloqateqarnerni taakkunani taamaaqataanik atorneqassasoq. Tamatuma kingunerisaanik eqqartuussummik naammassisisiniaasartuq aalajangersinnaavoq illuatungerisaq ataaseq marluullutilluunniit oqaloqateqarnermik najuutissanngitsut, aamma eqqartuussummik naammassisisiniaasartuq, suliap aalajangiiffiginissaa sioqullugu, oqaloqateqarnerup imarisaanik illuatungeriit ilisimatissinnaavai, tamanna eqqarsaatigisanut, peqataatitsinnginnermut tunngavigineqartunut akkerliunngippat.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-imut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 7-imut innersuussisoqarpoq (§ 287, oqaaseqatigiit siulliit).

Nr. 18-imut

§ 632, imm. 2 oqaaseqatigiit siulliit malillugit meeqqap najugaanut tunngatillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqartup, sinniisuutitaqarneq aamma isumaginninnermut ataatsimiititaliap aalajangiineri eqqartuussummik naammassisisiniaasumit eqqortinniarneqassapput pinngitsaaliinikkut naammassinninniaanissamut nalinginnaasumik tunngaveqanngikkaluartumik, pisinnaatitaasup pisussaaffeqartumut piunasaqaatini uppersarsinnaappagu imaluunniit ilimanarulersissinnaappagu. § 631 malillugu naammassinniaasoqassaaq. § 723, nr. 6 malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut aamma meeqqamik najorteqarnermut tunngatillugu eqqartuussummik naammassinninniaarnerit akitsuuteqanngillat.

Aalajangersakkat taaneqartut allanngortinnissaannik siunnersuutigineqartut pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqartussanik meeqqap najugaa pillugu immikkut siunissami aalajangiisooqartarnissaata kinguneraa, tassunga ilanngullugu eqqartuussummik naammassinninniaarnerup isumagineqarnera. Aalajangersakkat oqaasertaat taamaattumik allanngortinneqassapput, taamaalilluni taakku aamma siunissami meeqqap najugaa pillugu aalajangiinernut ilaalerlutik.

Allannguutissatut siunnersuutignineqartut kingunerisaannik meeqqap najugaa pillugu aalajangiinerit siunissami angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangiinerni maleruagassat assigalugit pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqartassapput (§ 631, imm. 1), tassunga ilanngullugu eqqartuussummik naammassinninniaarnerup isumagineqarnera (§ 632, imm. 2) aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut aamma meeqqamik najorteqarnermut tunngatillugu eqqartuussummik naammassinninniaarnerit akitsuuteqanngillat (§ 723, nr. 6) - angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu aalajangiinernut atuuttut assigalugit.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 5-mut aamma 5.3-mut kiisalu inatsisissatut siunnersuummi § 3, nr. 9-mut aamma 11-14-imut innersuussisoqarpoq (§ 598, imm. 1, nr. 4, § 598, imm. 6, aamma § 599, imm. 4 aamma 5, aamma § 631, imm. 1).

§ 4-mut

Nr. 1-imut

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsimmi § 76 malillugu angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaasoqarpata, inuup 18-it inorlugit ukiullip angajoqqaavi imaluunniit alla oqartussaag imaluunniit isumaginnittoq sumiginnaasoq imaluunniit pineqartoq taamatut oqartussaasoq imaluunniit isumaginnittoq sumiginnaasoq eqqartuunneqassaaq.

Aalajangersagaq meeqqamut taamatut oqartussaassuseqanngitsut angajoqqaat allalluunniit oqartussaassusianik imaluunniit isumassuineranik sumiginnaanermut atorpoq. Sumiginnaaneq meeqqap angajoqqaavisa arlaannit pippat aalajangersagaq taamaalluni taamaallaat atuussinnaavoq angajoqqaap aappaa kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, tassunga ilanngullugu utaqqiisaasumik. Akerlianilli aalajangersagaq meeqqap angajoqqaavinut atorneqassanngilaq, taakku ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata, aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu angajoqqaat isumaqatigiissimangippata.

Siunnersuutigineqarpoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaasoqarneq pillugu aalajangersakkami *imm. 2*-mik nutaamik ikkussisoqassasoq, tassani aalajangersarneqarluni inatsisinik meeqqamik naalagaaffimmiit unioqqutitsilluni annissisoq aamma pineqaatissinneqartassasoq.

Aalajangersagaq malillugu meeqqamik naalagaaffimmiit annissineq pinerluttuliornerussaaq, tamanna angajoqqaat amma inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut pineqartup oqartussaanera pillugu inatsit malillugi inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Tamanna isumaqarpoq angajoqqaat akisussaanerannik inatsisip Kalaallit Nunaanut atuutilersinneratigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsimmi § 3-mi maleruagassanik unioqqutitsineruppat, meeqqap nunanut allanut ilagineqarnera pinerluttuliornerussaaq. Taamaalluni angajoqqaat ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiinngippata, meeqqap nunamik qimatsinissaanut angajoqqaap aappaa akuersisimangippat, imaluunniit nunami allami najugaqarnissaa imaluunniit angalanissaa pillugu isumaqatigiissut pigineqanngippat tamanna pinerluttuliornerussaaq. Akerlianilli angajoqqaap angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq, angajoqqaatut akisussaaneramik inatsimmi § 3-mut akerliusumik isumaqatigiissutaasoq, naatsorsuutigisag imaluunniit aalajangersarneqarsimasoq qaangerlugu meeqqap nunami allamiinnera sivitsorpagu tamanna pinerluttuliornerussanngilaq.

Aalajangersagaq angajoqqaag piffissami sivilisunerusumi meeraq ilagalugu nunami allamiippat imaluunniit nunasippat taamaallaat atuutinnaarani aamma meeraq nunani allani feeriarnermi imaluunniit piffissami sivikitsumi ilagineqarpata atuutissaaq, tamanna angajoqqaat amma inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut pineqartup oqartussaanera pillugu inatsit malillugu inatsisinik unioqqutitsineruppat.

Imm. 2-mi siunnersuutigineqartumi meeqqap inatsisit unioqqullugit Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut imaluunniit Savalimmiunut anninneqarnera ilaangilaq. Taamaattumik angajoqqaag, angajoqqaatut oqartussaassuseqartoq, inatsisit unioqqullugit meeqqani Danmarkimut imaluunniit Savalimmiunut ilagippagu tamanna pinerluttuliornerunngilaq.

Nalinginnaasumik nassuiaatini immikkoortoq 3.3.1-imut aamma 6-mut innersuussisoqarpoq.

§§ 5-imut

Siunnersuutigineqarpoq § 5, *imm. 1-imi* inatsimmi allannguutit inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilersarnerannut tunngasoq, (Kalaallit Nunaanni inatsisit sunniutaat pillugit inatsisip allanngortinneqarnerani § 2), 1. oktober 2015-imi atuutilersinneqassasoq.

§ 5, *imm. 2-imi* siunnersuutigineqarpoq angajoqqaat akisussaanerit pillugu inatsimmi allannguutit ulloq 1. januar 2016-mi atuutilersinneqassasut. Uani pineqarput angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aalajangersakkat aamma nammineersinnaassuseqarnermik aqqissuussinermi (§ 1) najorteqartarneq pillugit aalajangersakkat atorunnaarsinneqarnerat kiisalu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi aamma Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsimmi (§§ 3 aamma 4) allannguutit. Peqatigisaanik angajoqqaat akisussaanerannut inatsit, meeqqanik aallarussisarnermik inatsit aamma meeqqat illersorneqarnerat pillugu Haagimi isumaqatigiissut tassungalu atasut isumaqatigiissutit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut kunngip peqqussutaatigut atuutilersinneqarput. Tamatuma pingaartumik kinguneraa angajoqqaat akisussaanerannik peqqussut aamma meeqqanut, taassuma atuutilernissaa sioqqullugu inunngorsimasunut atorneqassasoq, aamma peqqussut aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi allannguutit (siunnersuummi § 3) aamma angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu suliani ingerlasuni atorneqarsinnaasoq.

Taamaattorli meeqqat 1. januar 2016-imi kingusinnerusukkuulluunniit inunngorsimasut eqqarsaatigalugit angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissuussinermi angajoqqaat oqartussaanerit pillugu aalajangersakkat marluk kisimik malinneqassapput. Tassani pineqarpoq meeqqap inunngunnginnerani qaammatini kingullerni 10-ni angajoqqaat katissimatillugit isumamik angajoqqaatut oqartussaassuseqalersarmata imaluunniit akuerisaaneq eqqartuussinerluunniit malillugit angut meeqqamut ataataasutut isigineqarpat aamma meeqqap inunngornissaa qaammatinik 10-nik sioqqullugu angajoqqaajusut inuit nalunaarsorsimaffianni ataatsimut najugaqarpata najugaqarsimappataluunniit.

Kalaallit Nunaanni pinerluttulerineq pillugu inatsisip allanngortinnissaa pillugu siunnersuummi § 5 eqqarsaatigalugu oqaatigineqassaaq pinerluttulerineq pillugu inatsimmi § 3 malillugu iliuutsini tamani inatsit malinneqassamat inatsisip atuutilereerneratigut eqqartuussutini, kisiannili inatsisip atuutilinnginnerani iliuutsinut tunngatillugu siusinnerusukut oqartuussinerup kingorna aalajangiineq sakkortunerussanngitsoq. Imaappoq, inatsisip atuutilereerneratigut unioqqutitsisoqarsimatillugu pinerluttulerinermik inatsimmi § 76, *imm. 2-mi* aalajangersakkap nutaap siunnersuutigineqartup unioqqutinnerani iliuusissat taamaallaat aalajangerneqarsinnaapput.

§ 6-imut

Nassuiaatini nalinginnaasuni immikkoortoq 3.3-mi nassuiaatigineqartutut Kalaallit Nunaannim angajoqqaatut akisussaassuseqarnermut tunngasuni namminersorsinnaatitaanermik periaasiliussat attatiinneqassapput, taamaattorli angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutrit pillugit suliat suliarinissaannut Rigsombudsmandip pisinnaatitaanera annetusitinneqarpoq pisut tamaasa taaneqartut ilanngullugit, tassani aamma ilanngullugu angajoqqaatut oqartussaassuseq inummut pingajuusumut isumaqatigiissummi ilaanngitsumut nuunneqartarnera. Taamaattumik § 6-imi siunnersuutigineqarpoq angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu isumaqatigiissutit 1. januar 2016 tikitsinnagu eqqartuussivimmut suliaassanngortinneqartut pillugit suliat nukinginnartut tamarmik eqqartuussiviup naammassillugit suliarisassagai. Sulia taakku angajoqqaatut akisussaassuseqarnermik aqqissuussineq malillugu sulairineqartassapput alajangiiffigineqartassallutillu aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussiaarneq pillugu

inatsit siunersuutikkut § 3-kkut allanngoertinneqartoq malillugu suliarineqartassapput aalajangiiffineqartassallutillu.

Inatsisissatut siunnersuut inatsimmut atuuttumut sanilliullugu

	§ 1 Namminersorsinnaanermik inatsitmmi peqqussut nr. 306, 14. maj 1993-meersukkut Kalaallit Nunannut atuutilersinneqartumi imatut allannguisoqarpoq:
Kapitali 2 <i>Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq</i> § 5. Meeqqat inuusuttullu 18-it inorlugit ukiullit angajoqqaanit oqatussaaffigineqartussaapput, aappanereersimannikkunik. <i>Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup isumaa</i> § 6. Angajoqqaatut oqartussaassusillip meeraq isumagisaraa, aammalu meeqqap soqutigisai pisariaqartitaalu tunngavigalugit meeqqamut namminermut tunngasut aalajangiiffigisassarlugit. <i>Imm. 2.</i> Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pisussaaffiussaaq meeqqap timikkut tarnikkullu peqqarniitsuliorfigineqatsaaliornissaanut al-latulluunniit taassumunnga nikanarsaataasumik pineqatsaaliuinissamut. <i>Imm. 3.</i> Angajoqqaat meeqqamik aningaasatigut isertittagaanik taassuma pilersornissaanut naleqquttumik aammalu namminneq meeqqamillu pissutsiminnut naaprtuuttumik atuisinnaapput. <i>Angajoqqaatut oqartussaassutsimik pigisallit</i> § 7. Angajoqqaat meeqqap inunngornerani imminnut katissimagunik imaluunniit kingusinnerusukkat katittussaagunik ataatsimoorlutik angajoqqaatut oqartussaassuseqarput. Angajoqqaalli meeqqap inunngornerani averusersimaqqagunik anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq aappariit pineqartut inooqatigeqqilernianngippata. <i>Imm. 2.</i> Angajoqqaat imminnut katissimannikkunik anaanaasoq kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarpoq.	1. <i>Kapitali 2</i> atorunnaarsinneqarpoq.

*Ataatsimut angajoqqaatut oqartussaas-
suseqarnermik isumaqatigiissut*

§ 8. Angajoqqaat imminnut katissimanngikkunik imaluunniit averusersimasut kredsimi eqqartuussiviup akuersissuteqarneratigut isumaqatigiissutigisinnaavaat ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissartik. Isumaqatigiissut akuersissutigineqartassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut akerliunngikkaangat.

*Ataatsimut angajoqqaatut oqartussaas-
suseqarnerup atorunnaarnera*

§ 9. Angajoqqaat ataatsimut oqartussaasuseqartut inooqatigiinngikkunik, imaluunniit arlaata inooqatigiinneq atorunnaarsinnialersaarpagu. Tamarmik immikkut pi-
umasaqaatigisinnaavaat ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup atorunnaarsinneqarnissaa.

Imm. 2. Anajoqqaat kredsimi eqqartuussivimmik akuersisitsinikkut isumaqatigiissutigisinnaavaat arlamik sorliup kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaa. Isumaqatigiissut akuersissutigineqartassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut akerliunngikkaangat.

Imm. 3. Aappariit isumaqatigiinngippata, imaluunniit isumaqatigiissutaat akuersissutigiumaneqanngippat, kredsimi eqqartuussiviup meeqqamut pitsaanerpaasussat immikkut sianigalugit aalajangissavaa angajoqqaat arlaata sorliup kisimiilluni oqartussaassuseqarnissaa.

Averuserneq avivinnerlu

§ 10. Averusernerni avivinnerniluunniit aalajangiiffiniarneqartassaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup kimut pisassanngortitaanissaa, tamanna siusinnerusukkut isumaqatigiissutigineqarsimanngippat imaluunniit aalajangiiffigineqareersimanngippat.

Imm. 2. Angajoqqaat Naalagaaffiup Sinniisaanik imaluunniit kredsimi eqqartuussivimmik akuersisitsinikkut isumaqatigiissutigisinnaavaat ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqaannarnissartik, imaluunniit arlamik kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarnissaa. Isumaqatigiissut akuersissutigi-

neqartassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut akerliunngikkaangat. Akuersissuteqartuussaaq Naalagaafiup Sinniisaa, averuserneq avivinnerluunniit allagartakkat uppersaatikkut pisimappat, taamaangippallau eqqartuussivik.

Imm. 3. Angajoqqaat isumaqatigiinngippata imaluunniit isumaqatigiissutaat akuersissutigi-umaneqanngipat kredsimi eqqartuussviup meeqqamut pitsaanerpaasussat immikkut sianigalugit aalajangissavaa angajoqqaat arlaata sorliup kisimiilluni oqartussaassuseqartitaanis-saa.

Inooqatigeeqqilerneq

§ 11. § 9 imaluunniit § 10 malillugu isumaqatigiissutigineqarsimappat aalajangiiffigineqarsimappalluunniit angajoqqaat arlaata kisimiilluni angajoqqaatut oqartussaassuseqarnis-saa, taava ataatsimoorluni oqartussaassuseqarneq atuutiqqilissaaq, angajoqqaat kattissimasut, aamma averusersimasut, inooqatigeeqqilersimappata imaluunniit inooqatigiinnarpata. Angajoqqaat kisermaajugunik imaluunniit avinnerugunik ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneqartussaangillat tamanna pillugu § 8 malillugu isumaqatigiissusiorsimangikkunik.

Isumaqatigiissuteqarnikkut angajoqqaatut oqartussaassutsimik allamut nuussineq

§ 12. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq isumaqatigiissutikkut kredsimi eqqartuussivimit akuerisakkut nuunneqarsinnaavoq angajoqqaat arlaannut angajoqqaatut oqartussaassuseqanngitsumut, imaluunniit allanut. Isumaqatigiissut akuersissutigineqartassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut akerliunngipat. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aappariinnut, ilanngullugulu angajoqqaajusut arlaannut taassumalu aapparisaanut, pissaaffinngirtinneqarsinnaavoq.

Angajoqqaatut oqartussaasseqarnermik eqqartuussivikkut allamut nuussineq

§ 13. Angajoqqaat katissimangitsut ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqanngippata, tak. § 7, imm. 2, kredsimi eqqartuussiviup angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq anaanaasumiit

ataataasumut kisermaassanngortissinnaavaa, taamatut allannguinnissaq meeqqamut pitsaanerpaassappat. Aalajangiinermi pingaartinneqassaaq ataataasup meeqqamut taman-na tikillugu qanoq atassuteqartiginera.

Toqukkutqimaguttoqareerneratigut angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq

§ 14. Angajoqqaat ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarsimappata aappaalu toqulluni taava angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aappaata piginnassavaa. Meeraq toqusoqarnerani qimataasuni najorneqartuunngippat alla toqusoqarneranut atatillugu qinnuigineqarsinnaavoq angajoqqaatut oqartussaassusiligaaumalluni. Qinnuteqaat aatsaat akuersarneqarsinnaavoq meeqqamut pitsaanerpaasussatigut pingaartitassat oqartussaassuseqarnerup qimataasumiiginnarnissaanut akerliuppata.

Imm. 2. Angajoqqaat arlaat kisimi angajoqqaatut oqartussaassuseqarsimappat toqullunilu, imaluunniit toqukkut qimaguttoqarnerani arlaannaalluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarsimanngippat taava kiap angajoqqaatut oqartussaassusiligaanissaa aalajangerneqassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussat tunngavigalugit. Angajoqqaat arlaat toqusoqarneratigut qimataasooq oqartussaassusiligaanissamik qinnuteqarpat qinnuteqaat akuerineqassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut taamaasiorneq akerliunngippat.

Imm. 3. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aappariinnut peqatigiinnikkut pisussaaffingortinneqarsinnaavoq, aamma angajoqqaajusut arlaannut qimataasumut taassumalu apparisannut.

Imm. 4. Imm. 1-3 malillugit aalajangiinerit kredsimi eqqartuussivimmit aalajangiiffigineqartassapput.

§ 15. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik piginnittuusut siuninnaaniit nalunaarutigerersinnaavaat toqugunik kina angajoqqaatut oqartussaassusiligaasariaqarnersoq. Siumut nalunaarut taammaattoq malinneqartassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussanut akerliunngikkaangat. Taamaattorli toqukkut qimataasup § 14

malillugu salliutitassaanera artortuutinneqassaaq akerlianik nalunaaruteqartoqarnera apeqqutaatinnagu.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiissutinik aalajangiinernillu allannguineq

§ 16. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq isumaqatigiissutikkut eqqartuussivikkulluunniit angajoqqaat arlaannut kisimiilluni pisussaaffil-inngortitaasimappat kredsimi eqqartuussiviup aappaanut nuussinnaavaa taamaasiornissaq meeqqamut pitsaanerpaasussat tunngavigalugit, pingaartumik pissutsit annertuumik allannguuteqarsimanagerat pissutigalugu, piumasarineqassappat.

Imm. 2. Imm. 1 aamma atuutissaaq ataataasoq suliassap § 13 malillugu aalajangiiffiginiarnerani tapersorsorneqarsimanngippat.

Imm. 3. § 12 malillugu isumaqatigiissut imaluunniit § 14 malillugu aalajangiineq kredsimi eqqartuussivimmit allanngortinneqarsinnaavoq paasissutissat imm. 1-imi taagorneqartut malillugit.

Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aalajangiigallarnerit

§ 17. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu eqqartuussivimmut suliassiisoqarpat, kredsimi eqqartuussiviup qinnuigineqarneq malillugu aalajangersinnaavaa kiap angajoqqaatut oqartussaassusiligaagallarnissaa. Aalajangiineq pisassaaq meeqqamut pitsaanerpaasussat tunngavigalugit. Aalajangiineq atuutissaaq eqqartuussiviup nalunaarutigineqarnissaa atuutussanngortinneqarsimasoq tikillugu, atorunnaassallunilu suliassaq unitsinneqarpat imaluunniit itigartitsissutigineqarpat.

§ 18. Angajoqqaat ataatsimut angajoqqaatut oqartussaassuseqarpata aammalu taakkua arlaata meeqqamik naalagaaffimmit annissiniarnissaa tamatumuunalu angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik aalajangiinermut akornusiinissaa aarlerinaateqassappat taava Naalagaaffiup Sinniisaata angajoqqaat arlaat kisimiittutut oqartussaassusilerallarsinnaavaa.

§ 19. Angajoqqaatut oqartussaassillip toqoreerneratigut oqartussaassuseqarnerup kredsimi eqqartuussivimmi aalajangiiffiginiarnerani, tak. § 14, eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa kiap angajoqqaatut oqartussaassusilerallarneqarnissaa. Aalajangiineq atuutissaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu aalajangiinerup, atuuttussanngortinneqarsinnaasup, nalunaarutigineqarnissaa tikillugu.

§ 20. Angajoqqaatut oqartussaassusermik pigisalik imaluunniit pigisallit tamarmik meeqqap inuttut atugarisai pillugit aalajangiiniarnissami akornusigaasimappata kredsimi eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup akornutaasut atuukkallartut kimut pisassanngortinneqarnissaa.

§ 21. §§ 17-20 malillugit aalajangiigallarneq allanngortinneqarsinnaavoq tamanna meeqqamut pitsaanerpaassappat.

Meeqqamut najorteqarsinnaatitaaneq

§ 22. Meeqqap angajoqqaaminut tamanut atasuteqarnera allanngutsaaliorneqassaaq, angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermi peqataanngitsup meeqqamik najorteqarallarsinnaatitaaneratigut.

§ 23. Qanoq annertutigisumik meeqqamik najorteqarallarsinnaaneq taamaasiortarnissarlu kredsimi eqqartuussiviup qinnuigineqarneq malillugu aalajangiiffigissavaa tamatumunngalu atasumik pisariaqartinneqartunik aalajangersaavigisinnaallugu.

Imm. 2. Kredsimi eqqartuussiviup meeqqamik najorteqarsinnaatitaanerup aalajangiiffiginissaa itigartitsissutigisinnaavaa aammalu najorteqarallarsinnaanermik aalajangiineq imaluunniit isumaqatigiissut allanngortissinnaallugu atorunnaarsinnaalluguluunniit, meeqqamut pitsaanerpaasussat taamaasiornissaaq pisariaqartissappasuk. Aalajangiinermi pingaartinneqarneruassaaq pineqartup meeqqamut tamanna tikillugu qanoq atassuteqarfingineqarsimanera.

§ 24. Anhgajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik suliassaaq kredsimi eqqartuussivikkut aalajangi-

iffiniarneqassappat kredsimi eqqartuussiviup angajoqqaatut oqartussaassusilik pillugu suliasap ingerlannerani qinnuigineqarneq malillugu meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq utaqqisaagallartumik aalajangiiffigissavaa § 23-mi maleruagassat malillugit. Aalajangiineq atuutissaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, atuuttussannngortinneqarsinnaasoq, pillugu aalajangiisoqarnissaata imaluunniit isumaqatigiisuteqartoqarnissaata tungaanut. <i>Sulianik suliarinnittarneq</i> § 25. Meeraq 12-nik ukioqalereersimappat angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqamik najorteqartarsinnaaneq pillugu suliasaq aalajangiiffigineqalersinnagu meeraq pineqartoq tamatuminnga oqaloqatigineqassaaq. Oqaloqatigineqarnissaali pinngitsoortinneqarsinnaavoq tamanna meeqqamut ajoqusi-ginnartussatut imaluunniit aalajangiinermut pingaaruteqanngitsutut isumaqarfigineqassappat. § 26. Kredsimi eqqartuussivik § 12 imaluunniit § 14, imm. 2, malillugit aalajangiisoqarsinnagu angajoqqaat arlaat angajoqqaatut oqartussaassuseqataannngitsoq uppersaataatut oqaaseqaateqartissavaa, tamanna meeqqamut annertuumik ajoqusiinnaasorinangippat imaluunniit suliasamut pissutissaqanngitsumik kinguarsaataaginnassangippat.	
§ 33. Ukiumigut inortoq aappanereersimasoq kiffartuuteqarnissamik allamilluunniit inuup nammineerluni suliaqarnissaanik aalajangersaaqatiginninnissamik tamatumalu atorunnarnissaanik nammineq aalajangiissaaq. <i>Imm. 2.</i> Ukiumigut inortoq angajoqqaatut oqartussaataasumit akuerineqarluni nammineerluni kiffartuutissarsisimaguni allamilluunniit nammineq suliasarsisimaguni tamatumuunakkut imminut pilersorsinnaalerluni taamatut aalajangersaaqatigiinneq 15-nik ukioqalereersimaguni nammineq atorunnaarsissinnaavaa tamatumalu assinganik suliasarsisinnaalluni angajoqqaatut oqartussaataasooq allamik aalajangi-gaqanngippat.	2. §§ 33-35 atorunnaarsinneqarput

§ 34. Kiffartuuteqarnissamik allamilluunniit inuup nammineerluni suliaassqarnissaanik aalajangersaagaqatigiinneq ukiumut inortup nammineerluni akuerisimasaa angajoqqaatut oqartussaassuseqartup atorunnaarsisinnaavaa ukiumigut inortup perorsarneqarnissaa inuulluarnissaaluunniit isumagalugu tamanna pisariaqartinneqarpat. Atorunnaarsitsinerli pisassaaq ajornangippat naleqquttumik siumut oqaatigeerelugu, naapertuulluorsorineqassappallu peqatigisaa naleqquttumik taarsiiffigineqarsinnaavoq. § 35. Ilinniartoqarneq pillugu inatsisit immikkut maleruagassartaat atortuunnassapput.	
§ 63. Kredsimeqartuussiviup § 9, imm. 3, § 10, imm. 3, § 13, § 14, § 16 aamma § 23 malillugit aalajangiinerit eqqartuussutikkut aalajangiinerussapput. <i>Imm. 2.</i> § 8 imaluunniit § 12 malillugu aalajangersaaqatigiinneq kredsimeqartuussiviup akuersissutigiumangippagu suliaasaq landsrettimut ingerlateqqinneqarsinnaavoq. § 31, imm. 1, § 55 aamma § 59, tak. § 31, imm. 1, malillugit sernissuisuunerup utertinneqarnissaanik kredsdommerip aalajangiinera landsdommerimut ingerlateqqinneqarsinnaavoq. Piffissaq landsrettimut imaluunniit landsdommerimut ingerlatitseqqinnissamut periarfissaatitaasoq sapaatip akunnerinik 2-nik sivilissuseqarpoq.	3. § 63, imm. 1, atorunnaarsinneqarpoq. Kingorna imm. 1 imm. 1-nngorpoq. 4. § 63, imm. 2, 1. aamma oqaaseqatigiit aappaat, imm. 1 oqaaseqatigiit siullinnngortoq aamma oqaaseqatigiit aappaalersoq, atorunnaarsinneqarput.
§ 68. Naalakkersuisut nammineersinnaassuseqannginneq sernissuisussaataanerlu, angajoqqaat oqartussaassuseqarneq aammalu meeqqamik najorteqarallartarsinnaatitaaneq pillugit danskit nunanilu allamiut eqqartuussiviisa maleruagassaasa akornanni pissutsit pillugit naalagaaffinnut allanut isumaqatigiissusiorsinnaapput. Lovtidendemi nalunaarutigneqareernermigut Kalaallit Nunaanni atortuutinneqalertassaaq. <i>Imm. 2.</i> Aammattaaq justitsministeri nammineersinnaassuseqannginneq sernissuisussaataanerlu, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq meeqqamillu najorteqarallartarsinnaaneq pillugit danskit nunallu avannarliit allat maleruagassaasa akornanni pissutsit pillugit maleruagassiorsinnaavoq.	5. § 68, imm. 1 aamma 2-mi oqaaseqatigiit siulliat aappaallu, peerneqarput: ”, ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aamma meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq”.

	§ 2
	Aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsimmi nr. 150, 31. marts 1993-meersumi, imatut allannguisoqarpoq:
	1. § 63-mi <i>nr. 20-sut</i> ikkunneqassaaq: ”20. § 53-ip § 63-isiliulersup kingorna ikkunneqassaaq: ”§ 64. Inatsimmi aalajangersakkat, aappaasup suaassusianik aalajangerneqartumik aappariilernermi peqataasup aappaa pillugu immikkut maleruagassanik imaqartut, inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilertuni atorneqassanngillat. <i>Imm. 2.</i> Nunani tamalaani isumaqatigiissutini aalajangersakkat inuit marluk suaassuseqatigiit aappariilernerini atuutinngillat, isumaqatigiissummut peqataasut tassunga tapersersuinngippata.”
	§ 3
	Eqqartuussisarneq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi, inatsit nr. 305, 30. april 2008-meersumi, inatsit nr. 1388, 23. december 2012-mi allanngortinneqartumi aamma inatsit nr. 740, 25 juni 2014-imeersumi imatut allannguisoqarpoq:
§ 279. Meeqqamut akilersuutissat eqqartuussivimmit aalajangersarneqartassapput averusernissamik imaluunniit avinnissamik eqqartuussummut atatillugu imaluunniit angajoqqaat inooqatigiikkunnaarneranni sorliup meeqqanut angajoqqaatut oqartussaassuseqartinneqarnissaanik aalajangiinermut atatillugu tamanna pissagaangat. Pisuni allani meeqqamut akilersuutissat eqqartuussisumit aalajangerneqartassapput. <i>Imm. 2.</i> Eqqartuussisoq akilersuutisisinnaatitaasumiit imaluunniit akilersuisussaasumiit noqqaavigineqarnikkut akilersuutinik sukkulluunniit allannguuteqartitsinnaavoq.	1. § 279, <i>imm. 1, oqaaseqatigiit siulliit</i>, imatut oqaasertalerneqassapput: ”Meeqqamut akilersuutit averuserneq imaluunniit avinneq pillugu eqqartuussummut atatillugu imaluunniit meeraq pillugu angajoqqaatut oqartussaassuseq pillugu imaluunniut meeqqap najugaa pillugu eqqaartuussummut atatillugu eqqartuussivimmi aalajangersarneqarsinnaavoq.”
§ 280. Immikkoortumi matumani malittarisassat	2. § 280, <i>nr. 2-6</i> , imatut oqaasertalerneqassaaq:

malillugit suliarineqartassapput 1) averuserneq, avinneq imaluunniit aappariinnermik atorunnaarsitsineq pillugu suliasat, 2) angajoqqaatut oqartussaassuseqatigiinnerup atorunnaarsinneqarnissaanik suliasat, 3) angajoqqaat angajoqqaatut oqartussaassuseqatigiitsinnagit angajoqqaatut oqartussaassuseqarnerup anaanaasumiit ataataasumut nuunnissaanik suliasat, 4) angajoqqaatut oqartussaassusillip toqunerani oqartussaassuseqarnemik aalajangiinerit pillugit suliasat, 5) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiisummik imaluunniit aalajangiinnermik allannguuteqartitsinissamik suliasat, 6) angajoqqaat arlaata angajoqqaatut oqartussaassuseqataanningsup meeqqaminik najorteqartarsinnaanerani suliasat, 7) averusernermi, avinnermi imaluunniit aappariinnermik atorunnaarsitsinermi atugassarititaasunik allannguuteqartitsinissaq imaluunniit akerliliineq pillugu imaluunniit averusernermi, avinnermi imaluunniit aappariinnermik atorunnaarsitsinermi pigisanik agguataarinissaq pillugu isumaqatigiisutaasunik akerliliineq pillugu aappariit akornanni suliasat, 8) averusersimanagerup atuunneranik imaluunniit atorunnaarsimanageranik aalajangiiffiginiagassatut aappariit akornanni suliasat, aamma 9) illuatungeriit aappariunerisa imaluunniit aappariunnginnerisa aalajangiiffiginiarnissaanik suliasat.	”2) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliat, 3) meeqqap najugaa pillugu suliat, 4) meeqqamik najorteqarneq pillugu suliat, 5) allatut atassuteqarneq pillugu suliat, 6) nunanut allanut angalanissamut akuersineq pillugu suliat,”.
§ 283. Danskiteqartuussisarnermik inatsisaanni § 448 c malillugu aalajangerneqartassaaq aappariinnermik suliasaq naalagaaffimmi maani (Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni) suliasaassutaassanersoq. <i>Imm.2.</i> Danskiteqartuussisarnermik inatsisaanni § 448 f malillugu aalajangerneqartassaaq angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik suliasaq naalagaaffimmi maani (Danmarkimi imaluunniit	3. § 283, <i>imm.</i> 2-mi, ”angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq”-p kingorna ikkunneqassaaq: ”meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.

Kalaallit Nunaanni) suliassiissutaassanersoq.	
§ 284. Suliassaq suliassanngortitap najugaani eqqartuussivikkut suliassiissutaassaaq. <i>Imm. 2.</i> Suliassanngortitaq naalagaaffimmi maani najugarisami eqqartuussivimmik suliassiivissaqanngippat suliassiissuteqartup najugaani eqqartuussivik suliassiissuteqarfiussaaq. <i>Imm. 3.</i> Illuatungeriit arlaannaallunniit naalagaaffimmi maani najugaanni eqqartuussivimmik suliassiissuteqarfissaqanngippat suliassaq inatsiseqarnermut ministerip suliassiivissatut aalajangigaa aqqutigalugu suliassiissutigneqassaaq.	4. § 284, <i>imm. 1</i>-mi, ”Suliaq” kingorna ikkunneqassaaq: ”aappariinneq pillugu”. 5. § 284-mi <i>imm. 1</i>-ip kingorna immikkoortoq nutaaq ikkunneqassaaq: ”<i>Imm. 2.</i> Angajoqqaatut oqatussaassuseq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq pillugu suliaq meeqqap najugaqarfigisaani eqqartuussivimmi suliassanngortinneqassaaq. Meeraq naalagaaffimmi maani najugaqanngippat, <i>imm. 1, 3</i> aamma <i>4</i> taamaaqataanik atuutissapput.” <i>Imm. 2</i> aamma <i>3</i> tamatuma kingorna <i>imm. 3</i> aamma <i>4</i>-nngorput.
§ 286. Pissutsit, aappariinneq imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu siornatigut suliaasimasumi eqqartuussuteqarfigineqarsimallutik atuutsinneqarsimasut imaluunniit atuutsinneqarsinnaasimasut, nutaamik suliassiissuteqarnermi tunngavigisassatut atorneqarsinnaanngillat.	6. § 286-mi ”imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq” imatut allannngortinneqarpoq: ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.
§ 287. Eqqartuussiviup aalajangersinnaavaa illuatungiusup aappaa imaluunniit illuatungeriit marluullutik meeqqamik oqaloqatiginninnissami, namminersorsinnaanermik inatsimmi § 25 malillugu pisussami, najuutissanngitsut. Suliassaq aalajangiiffigineqalersinnagu illuatungeriit oqaloqatigiissutaasimasunik ilisimatinneqassapput, tamanna najuutinngitsoortitsinermi tunngavigisanut akerliussanngippat.	7. § 287, <i>oqaaseqatigiit siuliit</i>, imatut oqaasertalernerqarput: ”Eqqartuussivik aalajangersinnaavoq angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu inatsit malillugu ingerlanneqartussami meeqqamik oqaloqateqarnermik illuatungiusoq ataaseq marluullutilluunniit isiginnaarsinnaanngillat.”
§ 290. Aappariinneq imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu suliassaq illuatungiusup toqunerata kingorna suliassiissutaasinnaanngilaq. <i>Imm. 2.</i> Eqqartuussut nalunaarutigineqartinnagu illuatungeriit arlaat toquppat suliassaq unitsinneqassaaq.	8. § 290, <i>imm. 1</i>-mi, ”imaluunniit angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq” imatut allannngortinneqarpoq: ”, angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq, meeqqap najugaa, meeqqamik najorteqarneq, allatigut atassuteqarneq imaluunniit nunanut allanut angalanissamut akuersineq”.
§ 598. Pinngitsaaliinikkut	9. § 598, <i>imm. 1</i>-mi, <i>imm. 3</i>-p kingorna

naammassinninniaaneq pisinnaavoq makku tunngavigalugit 1) eqqartuussutit aalajangiinerillu Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit imaluunniit pisortat oqartussaataaasa allat eqqartuussutigisimasaat imaluunniit aalajangiinerisimasaat, taakkualu aalajangiineri inatsit naapertorlugu naammassiniarneqarsinnaasut, 2) isumaqatigiisitsinerit pisortat oqartussaataaannut nr. 1-imi taaneqartunut isumaqatigiissutaasimasut, aamma isumaqatigiisitsinerit apparilertarneq apparigunnaartarnerlu pillugit Kalaallit Nunaanni inatsit naapertorlugu atugassarititat isumaqatigiinniutaaneranni isumaqatigiissutigineqarsimasut, 3) eqqartuussutit, aalajangiissutit aalajangiinerillu eqqartuussivinnit imaluunniit pisortat oqartussaataaannit naalagaaffiup ilaata sinneraniittunit eqqartuussutaasimasut imaluunniit aalajangiinerusimasut, aalajangiineri pinngitsaaliinikkut tassani naammassiniarneqarsinnaasut, aamma isumaqatigiinnerit pisortatut oqartussaataaannut pineqartunut isumaqatigiissutaasimasut, 4) qularnaveeqqusiilluni taarsigassarsinerimi allagartat, pigisanik qularnaveeqqusiinermut aamma ajunaaruteqartitsinnginnissamik allagartanut tunngassuteqartillugit, taamaallaalli akiitsut annertussusaat aammalu piffissap akileereerfissap atuutilersimanera akiitsulimmit nassuerutigineqarsimatillugu imaluunniit pissutsinit erseqqissumik takuneqarsinnaatillugu, 5) akiitsut akilerneqareertussat pillugit eqqartuussinertaqannngitsumik allaganngorlugit isumaqatigiisitsinerit, isumaqatigiissutaasumi erseqqissumik aalajangerneqarsimagaangat tamanna naammassinninniaanermut tunngaviutinneqarsinnaasooq, 6) akiitsut allagartaat, nr. 5-imi pineqannngitsut, naammassinninniaanermut tunngaviutinneqarsinnaasooq allagartami erseqqissumik aalajangerneqarsimagaangat, 7) akiitsukkanut uppersaatait, akiitsukkat pillugit inatsisitigut piunarsaatitut tunngasuuppata, aammalu checkit, utertitseqqussutinut tunngasuuppata, aamma	normutut nutaatut ikkunneqassaaq: ”4) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu isumaqatigiisutit, eqqartuussivimmu, naalagaaffimmi ingerlatsivimmu imaluunniit naalagaaffiup sinniisaanut nalunaarutigineqarsimasooq imaluunniit akuerineqarsimasooq, meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarnissaq pillugu isumaqatigiisutit, eqqartuussivimmi, naalagaaffimmi ingerlatsivimmi imaluunniit naalagaaffiup sinniisaani isumaqatigiissutaasimasut, kiisalu meeqqap najugaa imaluunniit meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiisutit, isumaqatigiissummi paatsuugassaannngitsumik aalajangerneqarsimappat tamanna naammassineqarnissaanut tunngaviusinnaasooq.” Nr. 4-8 tamatuma kingorna nr. 5-9-nngorput. 10. § 598, <i>imm. 1, nr. 6-mi, nr. 7-nngortoq, allannngorpoq: ”nr. 5” ”nr. 6”-nngorpoq.</i> 11. § 598, <i>imm. 6, aamma § 599, imm. 4-mi, oqaaseqatigiinni siullerni ”nr. 4-7” ”nr. 5-8”-imut allannngortinneqarput.</i>

8) eqqartuussivimmi aalajangiinerit, isumaqatigiissutit imaluunniit nunat tamalaat akornanni pisussaaffiit allat naapertorlugit naalagaaffiup ilaani allami naammassinninniarneqarsinnaasut. <i>Imm. 2.</i> Pinngitsaaliinikkut naammassinninniaaneq aammattaaq pisinnaavoq aningaasatigut piumasagaatinut makkununga tunngatillugu: 1) taarsigassarsiat uterteqquneqartut imaluunniit illuummik pigisanilluunniit nuunneqarsinnaasunik qularnaveeqqusiussaqarluni pisortaniit taarsigassarsiat erniaat, 2) ininik attartornermut akiliutissat aammalu kiassarnermut, sarfamut, imermut eqqaavilerinermullu akiliutissat pisortaniit akileqquneqartut 3) Inatsisartut inatsisaat imaluunniit Inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu pisortanut akileraarutissat akitsuusiussassallu, 4) pilersuutitut akilersuutit, Kalaallit Nunaanni pisorta qarfiimmit aalajangerneqarsimasut, akileqqusat, 5) Akilersuutinik akilersuinissamik piumasagaatit, Danmarkimi statsforvaltningimit imaluunniit Savalimmiuni rigsombudsmandimit aalajangersakkat, 6) akileraarutitigut akitsuusiussatigullu piumasagaatit, naalagaaffiup ilaani allami pinngitsaaliinikkut naammassinninniarneqarsinnaasut, 7) § 627 malillugu aningaasat taarsiissutissat 8) piumasagaatit, Kalaallit Nunaata avataani oqartussaasunit aalajangiinerit naapertorlugit pilersimasut, Namminersornerullutik Oqartussat nunami allami oqartussaasoq isumaqatigiissuteqarfigalugu taamatut ikiorsiinissamik pisussaatitaappata. <i>Imm. 3.</i> Aningaasatigut piumasagaatit aammattaaq pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqarsinnaapput, tamanna suliassaqarfiit Namminersornerullutik Oqartussanut atasut pillugit inatsisartut inatsisaasigut imaluunniit inatsisartut peqqussutaasigut aalajangersarneqarsimappat. <i>Imm. 4.</i> Aammattaaq piumasagaatit, naalagaaffiup ilaani allami pilersinneqartut	

tassanilu inatsisit atuuttut naapertorlugit qularnaveeqqusiissuteqarfiusinnaasut, pillugit qularnaveeqqutissatut arsaarinnittoqarsinnaavoq. <i>Imm. 5.</i> Aamma pinngitsaaliinikkut naammassinninniaaneq atortinneqarsinnaavoq kimulluunniit pisassaminut sallunaveeqqutaatilimmut. <i>Imm. 6.</i> Imm. 1, nr. 4-7-imi taaneqartunik pisoqartillugu kikkulluunniit, allakkiamut atsiormermikkut akiitsulittut, akiliussisussamaataasutut imaluunniit qularnaveeqqusiisutut imminnut pisussanngortissimasut, naammassinninniaavigineqarsinnaapput.	
§ 599. Eqqartuussutit naammassinninniarneqarsinnaapput suliareqqitassanngortitsinissamut piffissarititaasoq, suliareqqitaassanngortitsisoqarani, qaangiussimappat, tak. § 496, taamaassananili eqqartuussivik eqqartuussuteqarsimasoq imaluunniit nunatta eqqartuussisuuneqarfia suliaassami suliareqqitassanngortitami allatut aalajangiisimappat. Suliareqqitassanngortitsineq taamaasiornissamut piffissarititaasoq qaangiutereersoq akueritinniarneqarpat nunatta eqqartuussisuuneqarfiata aalajangersinnaavaa naammassinninniaanissaq kinguartinneqassasoq. <i>Imm. 2.</i> Aalajangiinerit ingerlaannaq naammassinninniarneqarsinnaapput, aalajangiinermi allatut aalajangiisoqarsimangippat. <i>Imm. 3.</i> Isumaqatigiisitsinikkut isumaqatigiisutit, § 598, imm. 1, nr. 2-mi taaneqartut, naammassinninniarneqarsinnaapput piomasagaat akilerneqareersimasussaappat, taamaattoqassananili isumaqatigiisitsinikkut isumaqatigiisummi allatut aalajangiisoqarsimappat. <i>Imm. 4.</i> Allakkiatigut uppernarsaatissat § 598, imm. 1, nr. 4-7-mi taaneqartut tunngavigalugit piffissaq naammassinninniaavissaq ullormiit, akiliutissamik akiliiffissaagaluamiit aallarnersumik ullunik 14-inik sivisussuseqassaaq, taamaassananili allagartani	12. § 599, imm. 5, imatut oqaasertalerneqarpoq: <i>”Imm. 5.</i> Angajoqqaatut oqartussaassuseq, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najorteqarneq pillugu isumaqatigiisutit aalajangiinerillu, tak. § 598, imm. 1, nr. 1-4, ingerlaanartumik naammassineqarsinnaapput, allamik isumaqatigiisuteqarsimangippat imaluunniit aalajangiisoqarsimangippat.”

allatut aalajangiisoqarsimappat. Taamaattorli naammassinninniaanissamat piffissarititaasoq ulluinnarnik sisamanik sivikinnerusoq isumaqatigiissutigineqarsinnaanngilaq. <i>Imm. 5.</i> Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq imaluunniit meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq pillugu aalajangersakkat, eqqartuussutikkut aalajangiivigisat imaluunniit eqqartuussivimmit imaluunniit statsforvaltningenimit imaluunniit rigsombudsmandimit akuerineqarsimasut, ingerlaannaq naammassinninniarneqarsinnaapput, taamaassananili aalajangiinermi naammassisinniarneqartumi allatut aalajangersaasoqarsimappat. <i>Imm. 6.</i> Piumasaqaatit § 598, imm. 2 imaluunniit 3 naapertorlugit naammassinninniarneqarsinnaasut pillugit piffissaq naammassinninniaavissaq naammassinninniaanermik suliassamik ilisimatinneqareernermit ullunik arfineq-marlunnik sivilussuseqassaaq, tak. § 604.	
§ 631. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq aammalu meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq pillugit aalajangersakkat naammassiniarneqarsinnaapput pinngitsaaliinikkut akiliisitsissuteqartarnermik atuinikkut imaluunniimmi pissaanermik atuinikkut. Eqqartuussutinik naammassinninniaasartoq naammassinninniaanermi periaasissaminik toqqaaniarnermi piumasaqartup noqqaassutaanik pinngitsoorani malinnittussaannngilaq. Naammassinninniaaneq pisinnaassannngilaq meeqqap tarnimigut timimigulluunniit peqqissusaa tamatumuuna navianartorsiorujussuartinneqassappat. Nalornisooruteqarnermi eqqartuussutinik naammassinninniaasartoq naammassinninniaanermik kinguartitsisinnaavoq immikkut paasisimasallip nalunaarutaanik piniartoqareernissamat. <i>Imm. 2.</i> Eqqartuussutinik naammassinninniaasartoq inummik nakerisarsiortuunngitsumik aggersaasinnaavoq, immaqa kommunip sinniisuutitaanik, suliassap	13. § 631, imm. 1, oqaaseqatigiit siullerni, ”amma katerisimaarsinnaatitaanerup ingerlanneqarnera” imatut allanngortinneqarpoq: ”, meeqqap najugaa aamma meeqqamik najortqarneq”. 14. § 631, imm. 1-mi, oqaaseqatigiit aappaa kingorna ikkunneqarpoq: ”Meeqqap angajoqqaarinngisaanik meeqqamik najorteqarneq pinngitsaaliinikkut akiliutiut atorneqarnerisigut taamaallaat naammassineqarsinnaapput.” 15. § 631, imm. 2-mi, oqaaseqatigiit aappaanni ” meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq” imatut allanngortinneqarpoq ” meeqqamik najorteqarnerup”. 16. § 631, imm. 3-mi, oqaaseqatigiit aappaanni sumiiffinni marlunni ” meeqqamik najorteqarsinnaatitaaneq” imatut allanngortinneqarpoq ” meeqqamik najorteqarnerup”.

suliarineqarnerani meeqqamut iluaqusiissutissanik isumaginnittussamik. Eqqartuussutininik naammassinninniaasartuq pissutsit naapertuutigalugit meeqqamik tunniussinissaq imaluunniit najorteqarsinnaatitaanermik ingerlassinissaq pillugu piffissami sivikinnerusumi kinguartitsigallarsinnaavoq. <i>Imm. 3.</i> Pinngitsaaliinikkut akiliisitsisarneq atorineqassappat suliassaq najukkami eqqartuussivimmut saqqummiunneqassaaq, tassani ullormoortumik imaluunniit sapaatip akunneranoortumik akiliisitsissutininik, meeqqap tunniunneqarnissaa tikillugu akilerneqartussamik, aalajangiiffiginnittoqassaaq. Meeqqamilli najorteqarsinnaatitaanermik ingerlatsinissaq pillugu aalajangersakkanik naammassinninniaanermi ataasiaannartumik akiliisitsissutissanik aalajangiisoqarsinnaavoq, piffissami erseqqinnerusumik taasami najorteqarsinnaatitaanermik atuinissaq pillugu aalajangersagaq malinneqanngippat akilerneqartussanngortussamik.	17. § 631-mi imm. 4-tut ikkunneqarpoq: <i>”Imm. 4.</i> Meeraq, pisariaqartunik ukiulik perorsimasorlu, oqaloqateqarnermi nammineq isummaminik oqaaseqarnissaminut periarfissaqassaaq, tamanna meeqqamut ajoqusiinngippat. Meeqqamik oqaloqatiginnittoqarpat, meeqqanik paasisimalik imaluunniit kommunimut sinniisoq peqataassaaq. § 287 taamaaqataanik atorineqassaaq.”
§ 632. § 628-mi taaneqartutut pigisatigut piumasarisat eqqartuussutininik naammassinninniaasartumit pinngitsaaliinikkut naammassiniarneqarsinnaapput pisarnertut pinngitsaaliinermi tunngavigisassamik atuinngikkaluarluni eqqartuussutininik naammassinninniaasartup sulissuteqarneratigut, pisassallip akiliisitsisarnermut eqqartuussivimmi uppersarsinnaappagu imaluunniit qularutissaajunnaarsippagu pisussaaffilimmiit pisassaqluni. <i>Imm. 2.</i> Imm. 1 taamatulli atortuutinneqassaaq eqqartuussutininik naammassinninniaasartup ikiuunnissaa pisariaqaleraangat angajoqqaatut oqartussaassutsimik sernissuisuusooqartitsinermillu atortitsiniarnermi kiisalu meeqqap najorallagassaanut tunngatillugu isumaginninnermi ataatsimiititaliap aalajangiinerinik atortitsiniaanermi. Naammassinninniaaneq pi-sassaaq § 631 malillugu.	18. § 632, imm. 2-mi aamma § 723, nr. 6-imi, ”angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq”-p kingorna ikkunneqassaaq: ”, meeqqap najugaa”.
§ 723. Eqqartuussutininik	

naammassinninniaanerit makku akitsuuserneqartassanngillat 1) pinerlunnernik suliasani akiliisitsissutit, naliliutit arsaarinnissutaasimasut suliasamilu aningaasar-tuutit, pisortanit akilersinniarneqartut, 2) akitsuutit aamma suliasami aningaasartuutit, eqqartuussiviit akilersinniagassaat, 3) piunasaqaatit illuatungiusumit, nammineq aningaasartuutiginnisamik eqqartuussisulersuussisumit, pisassat, 4) piunasaqaatit naalagaaffimmi atorfilittut tjenestemandimit peqquneqarnikkut taassuma suliasissu-taata suliarineqarnerani pisassanngortitat, 5) innuttaasut piunasaqaataat pinerlunnernik suliasap pisortatigoortumik suliarineqarnerani aalajanger-neqartut, 6) angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq qitornamillu najorteqarsinnaatitaaneq, aamma 7) pinngitsaaliinikkut tuniniaanermi piginnittuulersumut allagartaliuussineq.	
	§ 4 Pinerluttulerineq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi, inatsit nr. 306, 30. april 2008-meersumi, imatut allannguisoqarpoq:
§ 76. Angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermik sumiginnaasutut eqqartuunneqassaaq kinaluunniit angajoqqaat imaluunniit allap susassaartup inummut 18-it inorlugit ukioqartumut oqartussaanerannik isumaginnittussaanerannilluunniit sumiginnaatitsisoq, imaluunniit pineqartup oqartussaaneramik isumaginninnermilluunniit taamaattumik sumiginnaaneranut ikiuisoq.	1. § 76-mi <i>imm.</i> 2-tut ikkunneqarpoq: ”<i>Imm.</i> 2. Taamatuttaaq inatsisinik unioqutitsilluni meeqqamik naalagaaffiup avataanut annissisoq eqqartuunneqassaaq.”
	§ 5 <i>Imm.</i> 1. Inatsit 1. oktober 2015-mi atuutilissaaq, taamaattorli <i>imm.</i> 2 tak.. <i>Imm.</i> 2. § 2, 3 aamma 4. 1. januar 2016-mi atulersinneqassapput.
	§ 6 Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq pillugu

	isumaqatigiissutit 1. januar 2016 tikitsinnagu suliassanngortinneqartut pillugit suliat tamaasa eqqartuussiviit naammassillugit suliarisassavaat.